

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

László cár utazik.

Budapest, augusztus 13.

A király nem utazik így. Ha Ferencz József vonaton ül, nem száguld előtte egy külön lokomotív, melynek az volna a rendeltetése, hogy kitapogassa, nincsenek-e a pályán valahol fölszedve a sinek. Ha a király utazik, nem vizsgálattják meg minden félórán a pályát, hogy gonosz kezek nem készítettek-e elő valami merényletet. Ha a király utazik, úgy utazik, mint a legelső magyar ember s van ugyan udvari kocsija, de nincsenek olyan hggodalmi, mintha merénylők országán utaznék keresztül, akik ellen száz szemmel kell védekezni. A király nem fél s nem is kell őt másoknak sem féltetni.

De jó. Azért, hogy a király nyugodtan utazhatik, még Lukács Lászlónak lehetne igaza, mikor a maga utazásának biztonságát kivételes intézkedésekkel sánczolja körül. Mert nyugodtabban indulhat utra az, akit szeretnek, mint az, aki úgy érzi, hogy gyűlölik. Már az orosz cár például nem utazik olyan egyszerűen, mint Ferencz József. Az orosz cár vonatára nagyon vigyáznak s ez a vigyázat nem is egészen fölösleges. Az orosz cár tudja és tudják az ő kormányai is, hogy a minden oroszok csárja az elégtelenség földjén

utazik keresztül, tehát ki lehet téve annak a kellemetlen eshetőségnek, hogy a sok millió akna közül, melylyel Oroszország földalatti része ki van párnázva, valamelyik felrobban és levegőbe röpíti a cár vonatát a felséges czárral együtt. A cár tehát esetleg utazhatnék úgy, mint ahogyan most a magyar miniszterelnök készül utazni. Mert ha Ferencz József tudja, hogy őt szeretik, a cár viszont tudja, hogy őt gyűlölik. S azért a dolog mégis úgy áll, hogy még a cár se utazik úgy, mint Lukács László. A cár vonata előtt sem száguld egy külön lokomotív, melynek villámhárító szerepe legyen és felrobbanjon a cár vonata helyett.

Csak Lukács László — azaz jobban mondva László cár utazik ilyen kivételes óvintézkedések közepette. Ugy kell lenni, hogy ugyanaz a Lukács László, aki fennem hirdeti, hogy a nemzet közvéleménye vele van, hogy ő optimistikusan nézhet a jövőndő elé: befelé egészen másként érez és reszket és fél. Ha vele van a nemzet közvéleménye, akkor miért tart merényletektől? Miért utazik úgy, sőt ugyabban, mint egy cár? De még ha befelé tisztában is volna az igazsággal, hogy ugyanis ő most Tiszával együtt körülbelül a leggyűlöletesebb ember az egész országban: mi jogosítja fel őt arra a fölte-

vérsre, hogy a magyar nemzet, akár jogos gyűlöletében is, olyan eszközökhöz folyamodnék, mint az elkeseredett orosz nihilisták? Volt már nálunk egykét gyűlölt ember, de még a darabont Kristóffynak sem kellett beszámoló beszédére olyan oroszos elővigyázati rendszabályok közepette utaznia, mint amilyenekkel most László cár árulja el titkos rettegését. A magyar nemzet nem gonosztevők bünszövetkezte. Itt vonatok előtt nem szokás a sineket fölszedni és bombákkal vagy dinamittal se dolgoznak soha. S ha a miniszterelnök mégis olyan intézkedésekkel őrizteti vonatát, mintha végig az egész ország testén csupa elvetemült merénylő lesekednék az ő és száz testőre életére: akkor ez csuf elrágalmazása a magyar nemzetnek a világ előtt. Ebben a rettenetesen óvatos utazási módban benne van az az inszinuáció, hogy a magyar ellenzék s a magyar nép képes volna egy robogó vonattal száz meg száz emberéletet feláldozni.

Ne remegjen László cár és ne gyanúsítson meg egy egész nemzetet. Az ő titkos remegésében egy igazság van: az a vallomás, hogy ellenkező nyilatkozatai dacára érzi a közvélemény ellenséges érzületét. Kétségtelen, hogy az a nagy garral rendezett nagyenyedi kirándulás csak látszatünnep, mert a

A régi öregek.

Irta: Móricz Pál.

(Utánnymás tilos.)

Méltóságos asszony a konyhában.

Bereg-vármegyében Sárosorosi a Morvay-család ősfészke. József eszászárnak, a kalapos királynak gyűlölt uralkodása idején ide húzódott félre Morvay Pál, a híres emlékü beregi alispán. Innét ébresztette a megyebeli nemesség ellenállását. Midőn pedig haláloságnak esett a kalapos király és önkényes rendeleteit megtört lélekkel visszavonta. Morvay Pál nemesi bandériummal vonult be a beregszászi székházba. Ott az udvaron máglyástüzet gyújtottak. Magasra csapkodott a máglya lángja. Némán seregelték körül a nemesek és úgy nézték végig, hogy Morvay Pál a császár rendeleteit miként dobálta tűzbe. Minden egyes okmányt külön-külön keztyüs kézzel fogott meg és veit át az archivum öreg hajdujától. A császári névirástól sulyos pergamentek sercsegve lobbantak el, amikor az utolsó gyászokmány is ellobbant, Morvay Pál a tűzbe dobta a — keztyűjét is . . .

— Vivát Morvay! — olyan szívből fakadt éljenzés azóta sem harsant a beregszászi megyeházán. Morvay hidegen hajtotta meg a fejét . . . Ennek a büszke urnak volt a felesége csicseri Ormós Mária, aki háziaságából, hivalkodási nélküli nemes egyszerűségéből akkor sem engedett, midőn férjét „consiliárius“ ranggal tüntette ki a későbbi uralkodó és így a tekintetes alispánné méltóságos asszony lett. A rátartiság távolmaradt tőle, csupán a gondjai szaporodtak, mert férjurát még inkább elfoglalták a megye és az ország dolgai. Ezentul a méltóságos asszony nemesak az udvarház belső világát, hanem a külső gazdaságokat is személyesen gondozta. Aratáskor, a nyári munka dandárjával az egész belső cselédséget, még a szakácsot, hajdut, vadászt is a mezőre kurgatta az összes nőcselédekkel együtt. Maga állott a konyha mellé, mire tizenkettőt ütött a konyhában a rekedt, vén svarezvaldi óra, az öreg méltósága is elkészült az ebédfőzéssel és eltipteget a patvariaszoba ajtóig. Beszölt a félig nyitott ajtón:

— Urfiak, teríteni! . . . — Lajos, a méltóságos asszony kisebbik legényfia, édesanyja távoztával, kipattant az ámbitusra. Két ujját a szájához dugta, juhászosan élelet fütytett. Harsányat is kurjantott ráadásul:

— Janesi! Pista! Miska, hé! . . .

Erre már a nagyasszony sem aprózta a lépést. Mint az orsó kiperdült a nyitott ajtón. Elértette a trueczolást.

— Te voltál az, Lajos? — szólt elborult tekintettel, fájdalmas hangon. — Ezt a fütytyödet jól jegyezd meg, édes fiam, mert ha én az anyátok megfőztem néktek a délebedet, tinéktek sem derogálhat a felterítés.

Házasulandó nagy legényember volt már ekkor a Lajos, meg a bátyja, a Károly is, aki eközben szótlannul és tisztelettel felterített. Ez némileg kiengesztelte az öreg méltóságos asszonyt, hanem a Lajos ezen tettét a halálos ágyán sem bocsátotta meg; mert

koraiifjan elhunyt a szilaj fiu. A szófogadó, idősb testvér, a Károly leszármazói ma is élnek a Morvay-család beregi- és bihari-ágaiban.

Az. Hosszújék ebédje.

Kis- és nagy-dobronyi Isaák Gáspár consiliárius Szatmár-megyének volt nagytekintélyű földesura és vezetőembere. Szókimondását meggyezerte félték. Különösen a fiatalabbaktól nem türt ellenmondást. A patvaristáinak éppenséggel nem volt irigylendő helyzetük. Egyik alkalommal a társaságbeli szokásokra is sokattartó nemes urfi került melléje. Még fel sem melegekedhetett a consiliárius ur oldalán. Nagykárolyi kuriájában vasárnap következtével az öreg méltóságos ur az ablakhoz szólította patvaristáját:

— Őcsém, gyere csak.

— Kérem szépen — szólt a fiu és szerényen az ablakhoz lépett.

A consiliárius pipacsutorájával kibökött az ablakon:

— Ott átellenben látod azt a nagy házat?

— Látom.

— Akkor hát fráter szedd rendbe magadat, mert tüstént indulsz oda és ma ott ebédsz.

A fiu nyakig pirult:

— Már megbocsásson, urambátyám, de meghívás és bemutatkozás nélkül, hogy menjek én oda; hiszen még azt sem tudom, ki lakik ott? Kie az a ház?

A szurós bajszu, szurós szemü öreg felförmedt:

— Fráter, ne povedálj sokat. Azok már ösmerik a képedet. Meg voltaképpen mit

miniszterelnök ur és csatlakozó testőrsége sehol sem található az országban olyan darabka földet, ahol szeretettel fogadnák. De másrészt rut meggyanúsítása volna az egész magyar nemzetnek az a pusztá feltevés is, hogy akadhatna Magyarországon ember, aki László csár politikai bűneit egy robogó vonat felrobbantásával vagy bármilyen más gonosz merénylettel akarhatná megtorolni. Ez a nemzet politikai nemzet. Ha gyűlöl: abban is megtartja a politikai formákat. S az megtörténhetnék az utazó László czárral, hogy minden állomáson megmacskazenedik, de hogy a sineket szednék fel vonata elöl, arra ezen a magyar földön nem is gondol más ember, legföljebb László csár maga. S ebben az ő legsajátabb rettegésében félóránként megvizsgáltatja az egész vasuti pályát s külön lokomotívot futtat a saját vonata előtt.

A Tisza csendőrei, akik az utazó elnököt kísérték, le vannak főzve. A miniszterelnök ur egy előtte száguldó lokomotívval őrizteti magát. László csár utazik s úgy őrizteti magát, hogy a világ nem hihet egyebet: a Kárpátoktól az Adriáig csak merénylők laknak. Pedig itt csak egy merénylő van, aki az alkotmány ellen követett el merényletet és ime, még az is büntetlenül maradt — egyelőre.

Budapest, augusztus 13.

Az igazságügyminiszter Szamosujvárott. Dr. Székely Ferencz igazságügyminiszter tegnap este Szamosujvárra érkezett, ahol Gopcsa László miniszteri tanácsosnál szállott meg. Ma reggel megtekintette a szamosujvári javítóintézetet és több küldöttséget fogadott, köztük Hosszú Vazul püspök vezetésével a káptalan küldöttségét is. Ma este a miniszter Nagyenyedre utazott az ottani fegyintézet megtekintésére. Székely itt bevárja Lukács miniszterelnök beszámolóját.

Az osztrák minisztertanács. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a nyári szünet után az

akarsz te attól a bemutatkozástól, mikor én már ügyis bejelentettelek. Azonban még annyit mondom, hogy ügyesen forgolódj odaát. Szégyent ne hozz rám; mert eladó lány is van a háznál.

— Már bocsásson meg . . .

— Szót se tovább! Indulhatsz, urfi. . . Itt az ablaknál megvárom, míg a kapun befordulsz . . .

Az Illosvay-család ebédjét ez az urfi sem felejtette el soha.

Névnapi bál Nagyszekeresen.

Isaák Gáspár consiliárius ur névnappai mindég nevezetesek és népszerűek voltak Szatmárban. Ilyenkor nem egy fél, hanem az egész vármegye összegyűlt Nagyszekeresen, ahol az Isaák-család ma is birtokos. Mivel hogy a kuriában meg sem férték a tánczosok, a praktikus öreg ur ilyenkor a templomnagy csűrjét alakította át táncsteremnek. A csűrpadló persze nem volt parkétás, csak aféle simára, egyenletesre ledöngölt, döbörgős, kemény magyar föld volt ez a pádimentum. A falak mentén sem dagadoztak piros bársony kerevetek. Megtették itt a szőnyegekkel letakart löczák és kecskelábtókra fektetett deszkaszalag is. Villamosfények sem áradoztak a tánczó fejé felől. Fagygyertyákkal világították még akkor. Az meg a háztól kikerült. Otthon öntötték a gyertyát. A karos ezüst gyertyatartók miatt sem töprengett Isaák Gáspár consiliárius. A csűrház oszloppaira ragasztotta fel a gyertyákat, de mivel így még csak gyengécskén áradozott a világosság, egész sereg jobbágy-asszonyt is beparancsolt a táncsterembe.

első minisztertanácsot a hó 19-én tartja, melyen résztvesz a kabinet valamennyi tagja. A minisztertanács az osztrák politikai helyzetet és az osztrák képviselőház őszi programját beszéli meg.

Megy a gözös Nagyenyedre . . .

Kikből áll Lukács diszkiséréte.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, augusztus 13.

Holnap este indul Lukács László miniszterelnök különvonata Nagyenyedre s vele együtt megy a munkapárt száztizenkét képviselő tagja és tizennégy főispán, ez utóbbiak küldöttségek élén. Az óvatos rendezőség tehát már jöveve gondoskodott hallgatóságról arra az esetre, ha például a nagyenyediek nem volnának tulságosan kíváncsiak szeretett követük fejtegetéseire. Mert félhivatalosan egészen hiába kürtölik, hogy a miniszterelnök beszédét felcsigázott érdeklődéssel várják, miután ő „meg fogja állapítani az alapjait a normális parlamenti helyzet lehetőségének”. — ugyan ki hiszi ezt el? Miért is hinnék, amikor mindenki tudja, hogy Lukács halian sem akar a restitutio in integrumról s főleg becses személyének, meg vezérének, Tiszának a távozásáról. Már pedig velük békét kötni nem lehet. Vagy talán Lukács kész hozni a radikális választói reformot, az általános, egyenlő és titkosan gyakorlandó szavazati jogot? Ez egyáltalán nem valószínű. Hiszen ismerjük már az ő liberalizmusát és demokráciáját. Hát akkor ugyan mi lehet a béke lehetőségének alapja? Netán az Aufferberg-féle újabb kétszázötvenmillió követelés, vagy Boszniának Ausztriába való kobelezése, vagy esetleg a mandátumfosztó egyezkedés? Ezt valóban nehéz lenne megállapítani!

A nagyenyedi uttal kapcsolatban érdeemesnek tartjuk még annak a konstatacióját is, hogy a miniszterelnök diszkiséréte — talán merő véletlenségből — de kimaradtak a munkapárt jobb hangzásu nevei. A listából hiány-

Ezek a jámbor asszonyok guggon ülve pótolták a további gyertyatartókat. Éjfélékig kézben szorongatták a kolompérba dugott gyertyákat. Éjjel után persze el-el is bóbiskoltak és a potyogós gyertyaceppektől sok uridama ruhája kapott kövér pesétet.

A táncot lassu lengyellel kezdték. Kedves körsétából állott ez a tánc, a lengyelbarát öreg dámák és öreg urak is kivették belőle részöket, sőt mindég az öregek kezdték ezt a táncot élőkön Isaák Gáspár consiliárius ural. A fiataltság csak utánuk sorjázott . . . Vesztére az egyik Kölcsey-fiu, a Feri urfi, kihuzta magát a táncból. A csűrágasnak dölve nézdegélte a bálozókat. Unott képpel nyújtózkodott, midőn Isaák consiliárius tisztos öreg dámájával mellette ellejtett. Az öreg ur szurós szeme felakadt a fiatalemberen:

— Héj, te fráter! Hát te mért nem tánczolsz?

— Mert én nem tudok ilyesmit tánczolni — felelt kitérőleg Kölcsey.

— Hm! — az öreg consiliárius köhintve lejtett tovább dámájával, de midőn az újabb fordulónál visszakerült, recsegős nagyhangján rászólt Kölcseyre: — ebadta, a borju is tud sétálni . . .

Idővel Kölcsey ur nem utolsó embere lett vármegyéjének, hanem azért az Isaák Gáspár consiliárius mondása holtig rajta száradt. Midőn a mi czinikus, mindent leki-csinyló, léhán csörtető mai fiatalságunkat látom, többször visszashajtom régi öregjeink örökre letűnt nyers, de tisztességtudóbb korát.

zik a többi közt: *Khuen-Héderváry* Károly gróf, a volt miniszterelnök s bizalmasa, *Láng* Lajos báró. De nem megy Nagyenyedre a képviselőház volt intakt elnöke sem: *Berzeviczy* Albert, *Náday* Lajos és *Kabos* Ferencz. A két volt igazságügyminiszter: *Iffós* Sándor és idős *Erdélyi* Sándor is távol marad, épp így *Zsilinszky* Mihály is. A radikális választójog hívei: *Sándor* Pál, *Várady* Zeigmond és ifju *Erdélyi* Sándor szintén nem zavartatják meg nyaralásukat, akár gróf *Zichy* János két hiúságú szatellesze: *Hencz* Károly és *Szüllő* Géza. A kormány tagjai közül csak *Székely* Ferencz igazságügyminiszter lesz majd jelen a beszámolóban. Egy félhivatalos szerint „a pártok fölött álló” képviselőházi elnökség: gróf *Tisza* István, *Beöthy* Pál és *Janovich* Béla nem utazik Enyedre. (A megokolás a történetek után kissé érthetetlen.) Ennek persze éppugy nincs sulya, mint annak, hogy a munkapárt elnökei közül *Perczel* Dezső báró *Vojnits* István és báró *Ghillány* Ernő szintén akadályozva vannak, mert ők lélekben éppen úgy ott lesznek, mint ahogy testestől ott lesz báró *Dániel* Gábor elnöktársuk, vagy *Vadász* Lipót, *Burgyán* Aladár, *Kállay* Tamás, *Ertsey* Péter és a június 4. többi „hóse”.
Mai hireink itt következnek:

A miniszterelnök Budapesten.

Lukács László miniszterelnök ma reggel titkára, *Latinovits* Endre dr. kíséretében Táralomniczról Budapestre érkezett. A miniszterelnök a mai délelőtt folyamán *Hazai* Samu honvédelmi miniszter tett látogatást. Később a miniszterelnök a referensek jelentéseit fogadta.

A miniszterelnök beszámolójaig Budapesten marad, s innen utazik Nagyenyedre, ahová a miniszterelnök-pártvezért száznál több képviselő és több miniszter is elkíséri. A miniszterelnök beszéde elé politikai körökben nagy várakozással tekintenek, mert azt hiszik, — írja egy félhivatalos könyvatos, — hogy a miniszterelnök döntő nyilatkozatokat fog tenni a politikai helyzetre vonatkozólag és „meg fogja állapítani az alapjait a normalis parlamenti helyzet lehetőségének”. Ezenkívül a miniszterelnök a választói reformra vonatkozó javaslatáról is tájékoztatni fogja a közvéleményt annál is inkább, mert a javaslat a belügyminisztérium kodifikáló osztályában már lényegében elkészült.

Lukács miniszterelnök ma este a munkapárt klubhelyiségében is megfordult, ahol a Budapestben időző képviselők és a párt tagjai is nagyobb számban voltak fent.

Czáfolat a választójogról.

Félhivatalosan jelentik: A lapok által közölt választói tervezet nem hiteles és így az ebből vont konzekvenciáknak sincsen alapjuk. Mindazon nyilatkozat, amelyet e tekintetben a belügyminiszternek, vagy belügyi államtitkárnak szájába adtak, merő koholmány.

A nagyenyedi beszámoló.

A nagyenyedi beszámoló, amelyre olyan nagy előkészületeket tesz a kormány, ugy látszik, nem fog egészen zavartalanul lefolyni. Erre el is készült a munkapárt, ami kitűnik abból, hogy Budapestről számos államrendőrségi detektiv ment le Nagyenyedre.

Mint Nagyenyedről jelentik, a nagyenyedi református tanárok és a gyulafehérvári katolikus tanári kar és a gyulafehérvári papság tagjai nem fogadták el a beszámoló alkalmával tartandó diszcibredre szóló meghívást. Ugyanevak nem fognak résztvenni a város független polgárai sem. Hogy azonban a diszebédén mégis legyenek résztvevők, az állami tisztviselőket, valamint a bankok tisztviselőit kötelezvények aláírására kényszerítik. A kötelezvényeket aláíró tisztviselők ezzel kötelezik magukat arra, hogy az ebédén tényleg megjelennek. Ugyanez a helyzet áll fenn a tisztelgősökkel is, amennyiben a tisztelgéseken, amelyeket csak

kierőszakolt a munkapárt, az intelligencia, beleszámítva a katolikus és református tanárokat is, ezektől is távol marad. A munkapárti körökben ezért nagy a lehangoltság.

Mint közlik, most a főispán hivatalból berendelte augusztus 15-ikére a megye összes tisztviselőit, szolgabíróit, körjegyzőit, községi bírót és regálebérletit. Ezeket nemcsak azért rendelte be, hogy hallgatóság legyen, hanem azért is, hogy ezekkel valamint az erdélyi városokból beinvitált közszállítókkal és a Nagyenyedről kirendelt állami tisztviselőkkel megtölthesse a termet s így legyen alkalmas ügy a kerületi választó polgárság ki-kezdésére ugyanis előre meg lehet állapítani, hogy Lukács az ő beszámolóját a hatalmánál fogva ki-rendelhető társaság előtt fogja megtartani.

Innen a fővárosból, a hatalom központjából természetesen napok óta igen szigorú, titkos ukázok röpködnek a királyhágóntuli részekre, amelyekben meg van írva, melyik határon, melyik pillanatban robot át a miniszterelnök vonata s hogy milyen intézkedéseket kell foganatba venni, hogy ő exzellenziája ne zavartassék. Különösen fontos missziója jutott a kereskedelemügyi miniszternek, aki szintén elkövet mindent, hogy oly jó és kipróbált utat biztosítson a miniszterelnöknek, akár egy fejedelmi vendégnek. Mint most kiderült ugyanis, a különvonatot, amely az eredeti terv szerint mint az előtte induló személyvonat számmal ellátott másod vonatrészeként indult volna, abszolút különvonattá léptették elő, ami annyit jelent, hogy úgy fogják vezetni, mint ahogy az uralkodók vonatjait szokás. A miniszterelnök különvonata előtt egy mozdonyból és szerkocsiból álló vonatrész fog robogni a luxusvonat menetességével és azzal a rendeltetéssel, hogy a luxusvonat utját abszolút biztossá tegye. Ezenkívül utasítás ment a Máv. igazgatóságához, hogy az egész pályát Budapesttől Nagyenyedig tizenkét órával a külön vonat indulása előtt az egész vonal pályafentartási osztályai félóránál időközönként éjjel, nappal vizsgálják át.

Félhivatalosan a nagyenyedi utról a következőket jelentik:

Lukács László miniszterelnök szerdán este 9 óra 25 perczkor indul el nagyenyedi beszámolójára. A miniszterelnököt erre az utjára az országos nemzeti munkapárt számos tagja fogja elkísérni. A vonat tulajdonképpen nem különvonat, hanem a Kolozsvár felé induló rendes éjszakai vonat második része s a keleti pályaudvarról indul el. A beszámolóval való részvételre eddig a következők jelentkeztek:

Az országgyűlési képviselők közül: Almásy Olivér, Almásy László, Angyal József, Antal Géza, Balásy Árpád, Baross Gyula, Bay Lajos, Bárczay Ferencz, gróf Bethlen József, gróf Bethlen Pál, Bjanár Béla, Bornemisza Lajos, Burgán Aladár, Cioacă János, gróf Csáky Gusztáv, Czobor László, Csuzay Pál, Dahintan Ernő, báró Dániel Gábor, Desbordes Ernő, Dióssy Imre, Dobiecki Sándor, Ertl János, Ertsey Péter, Farkas Zoltán, Grätz Gusztáv, gróf Haller József, Hantos Elemér, Háromy László, Hegedüs Kálmán, Huszár Károly, Illosvay Lajos, Issekutz Győző, Jakabffy Elemér, Jaross Vilmos, Kazay József, Kállay Tamás, Kálmán Gusztáv, gróf Keglevich Gyula, Keltz Gyula, Kiss Ernő, Konyovits Dávid, Kubinyi Géza, Lator Sándor, báró Láng Mihály, László Mihály, gróf Lázár István, Magyar Károly, Mangra Vazul, Mayer Ödön, Man Lajos, Mihályi Péter, Miskolczy Imre, Molnár Béla, Montbach Imre, Muzslay Gyula, Münnich Kálmán, Nagy József, Nagy Sándor, Nemes Zsigmond, Neugeboren Emil, Németh Károly, báró Nyáry Alfonz, Nyegre László, Pap Géza, Pál Alfréd, gróf Pálffy Sándor, Philipp János, Pirkner János, báró Podmaniczky Endre, gróf Pongrácz János, báró Radvánszky Antal, Rakovszky Iván, Rednik Gábor, Richter János, Rónay Antal, Rosenberg Gyula, Rudnyánszky György, Sacellary György, Sándor János, Sárkány Ferencz, Schuller Rezső, Scitovszky Béla, Siegescu József, Simon Elemér, Sipóky Sándor, Szász Károly, Szász Pál, Szentiványi Gyula, Székely Aladár, Székely Ferencz, Szinyei-Merse Félix, Sztranyavszky Sándor, Szojka Kálmán, Sztankovics Imre, Tagányi Sándor, Takács József, Tellecsky Kristóf, gróf Teleki Ferencz, gróf Teleki József, gróf Teleki Samu, Vadász Lipót, Varga Gábor, Vermes Zoltán, Werner Gyula, Zatlareczky István;

továbbá a főispánok sorából, akik közül többen nagyszámú küldöttséggel jelennek meg Nagyenyed-

den: Baán Endre, Betegh Imre, gróf Bothlen Balázs, Békassy István, gróf Esterházy Kálmán, gróf Haller János, Hunkár Dénes, báró Kemény Akos, Mara László, gróf Mikes Zsigmond, Szalvasszky Gyula, báró Szentkereszthy Béla, Szily Tamás, gróf Vay Tibor;

Azonkívül Dósa Endre, Halász Zsigmond, Halmai Elemér, gróf Kornis Károly, gróf Pongrácz Ferencz, Reök Géza, Széll Ignác.

A pártatlan Tisza István.

Félhivatalosan közlik: „Egyes lapoknak az a híre, hogy Tisza István gróf, a képviselőház elnöke, jelen lesz Lukács László miniszterelnök nagyenyedi beszámolóján, nem felel meg a valóságnak. A képviselőház elnökségét, amely a pártokon felül áll, egyetlen tagja sem képviseli a beszámolóban; úgy Tisza István gróf, mint az alelnökök is ennek következtében távol maradnak a beszámólótól.“

Hihetetlen, hogy egyszeriben mennyire megszűnt a pártatlanság ezelleme Tiszékat. De jobb lett volna előbb, például június negyedikén, s a rákövetkező napokon, amikor épp az ő hallatlan pártosságuk döntötte romba az elnöki tekintélyt. Egy másik félhivatalos azonban hamarosan megvigasztalt bennünket, hogy fölöleg ez a szemrehányás, mert hát mégis csak elmegey Nagyenyedre a geezti Napoleon. Ez a hiradás így hangzik:

Szeged, augusztus 13. Gróf Tisza István, a képviselőház elnöke, szerdán délelben Szegedre érkezik, ahonnan délután 2 óra 27 perczkor Törökkanizsára utazik tovább. A törökkanizsai állomáson, hol fél négy órakor délután érkezik meg, Schulte Vilmos munkapárti elnök fogadja a vendéget, aki báró Tallián Bélát meglátogatja. Este fátylasmenet lesz, amelynek keretében dr. Bolgár István üdvözli Tiszát. A fátylasmenet után báró Tallián Béla vacsorát ad. Gróf Tisza István éjjel Nagyenyedre folytatja utját.

Mozgolódik a munkapárt.

Lukács László miniszterelnök nagyenyedi beszámolójával egy időben a munkapárti képviselők beszámolóinak egész sorozata indul meg. Dr. Hantos Elemér, a hunyaddobrai és Münnich Kálmán, az iglói választókerület képviselője, most járnak be kerületeiket. Beszámolókat tartanak még: augusztus 25-én gróf Tisza Kálmán Nagyszalontán, Ertsey Péter Berettyóújfalun, Lukács György Gyulán, Telegdi József Bélben, Sárkány Ferencz Komáromban és Szuhányi Ferencz Csengerben; ugyancsak augusztusban lesz Kállay Tamás beszámolója Székelyudvarhelyen, Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkáré Kolozsváron, Miskolczy Imréné Tatán. Azonfelül beszámolóra készülnek részint augusztusban, részint szeptember elején a szatmármegyei és a komárommegyei képviselők. Szeptemberben számolnak be a vespármegyei képviselők is, akik közül elsőnek Szabó János, a nagyvásonyi kerület országgyűlési képviselője, jelenik meg választói előtt.

Az ellenzék akciója.

Az egyesül ellenzéki pártok intéző-bizottsága legközelebb összeül, hogy megállapítsa a pártok együttes évi vidéki akcióját. Az intéző-bizottság mindenekelőtt azoknak a népgyűléseknek a megtartásával fog foglalkozni, amelyeket a mezei munkálatokra való tekintettel elhalasztottak.

Szemere Miklós röpirata.

Szemere Miklós, volt alkotmánypárti képviselő, a kiváló sportsmann és a nemzeti ideál ismert harczosa legújabbban a nők szavazati joga mellett irt röpiratot „Általános választójog — nők nélkül“ czimvel. Az érdekes fejtegetések következő részeit közöljük:

Most, amikor új, ugynevezett általános titkos választói törvénnyel akarjuk boldogítani az adózó és nem adózó polgárságot, talán nagyon ideje volna már azokra a neves lelkekre, „a nőkre is gondolnunk“, akiknek mellesleg mondván mindnyájan a létünket köszönjük, akik eddig soha nem követeltek, nem erőszakoskodtak, de szépen vártak és hallgattak! Arany tálezn kellene a nőeknek nyújtani a jogokat, de mit adnak a politikus fér-

fiak nyájasan, muszáj nélkül! Avagy nálunk csak az kaphat jogot, aki tüntet és ordít!

Ha így van, hát ezen lehet könnyen segíteni. Szép honfitársaim nyilatkozzatok meg, szervezkedjétek és bárha a Suffragettek nem eszményeitek is, előre erélylyel, kopogtassatok és ha nem nyitnak ajtót, törjétek alkotmányosan be, hogy rengjen bele a parlament és a miniszterek palotája, tüntessetek! Mi, az ország, nyerni fogunk veled, ha velünk együtt küzdötök. Ott, ahol női munka lesz, ott áldás is lesz.

Vegyétek minden hazafias és megbízható politikusi segítségét igénybe a harczban pártkülönbség nélkül, hogy eszméink biztosan diadalmaskodjanak.

Az angol nők, akik magukat a földön a legel-sőknek tartják úgy jellemben, mint nőieségben, nem restellik a csuf és izléstelen suffragett küzdelemben bemenni a nagy ügy kedvéért. A szalon politikát már megelégtelték és haladnak előre bátran más fegyverekkel.

Ha a választójog kérdésénél az erkölcsi tényezőket jobban óhajtuk súlyozni, akkor a nőket legelőbb kell választójoggal felruházni, mert nálunk a nők sokkal gondosabb nevelésben részesülnek, mint a „nevelés czimén“ a világpiacra kidobott ifjaink.

Ahol a nőemancipációt behozták, pl. Észak-amerika némely államában, ma már megállapítható, hogy mindenütt szelidítette az erkölcsöket, csökkentette az iszákosságot, emelte a humánus felfogást, a kulturát és egyáltalán a jó erkölcsöket.

Nézzük a hatalmas török népet, főképp a női nem leigázásában laborál rég ideje. A nőkben rejlő őserőt és tehetséget holtlétükéig hagyják, egyedül csak az emberi nem szaporodására használják, semmi másra. Pótolhatatlan nemzetgazdasági veszteség az oszmán világnak. A hárem rejtelmes napkeleti pazar nemzeti fényezés.

A nők nálunk a takarékoság és az önfeláldozás mintaképei. Született financia- és gazdasági, csak tessék utána nézni, hogy amely házépít virul, annak az asszony a lelke. Az államháztartás megvitatásánál nekünk a nőkre égető szükségünk van. Az orosz Sonja Kovalevska urnó egyike volt a világ első matematikusainak.

A nőgyógyászat mélyen fundált üdvös politikai intézménynek bizonyult mindenütt. Nyen lesz nálunk is.

Ha nem volna igaz, költeménybe való volna, hogy míg az Orosz és Lengyelországban megélni nem tudó festői hajzatu modern vándorépek hozzánk beözönlének és itt polgári jogokat kapnak, a saját fészükünkben kelt szegény madárkák, a magyar hölgyek ezekből a jogokból örökre ki vannak zárva.

A külföldi feministák jó tanácsait is hallgassuk meg szívesen, de fő az, hogy mi magyarok álljunk a megvetett női jogok zászlaja alá.

Az új választójogi akciónak legyen valami ideális, erkölcsi jelszava, ne csak a vagyon és tudományt tegyük fontra, kinek van több, kinek kevesebb.

Az eszményi és erkölcsi jelszó a „nő“, anyánk, hugaink, leányaink! Polgárjogot a nőknek!

Én szívvel szolgálom ezt a nemes, kulturális, emberi ügyet, aki hozzám fordul, bennem hűséges katonát talál. Beszéltem róla már régen és sokat, és ennek a nagy, nemzeti ügynek a keresztülvitelére, amelyre egy tollvonással megduplázunk a magyar politikai nemzetet, egész lelkemmel töreksem.

Bizalmatlanság Ercsey Péternek.

Nagyváradról jelentik: A berettyóújfalui kerület választó polgársága szeptember első felében nagyszabású népgyűlést rendez a kerület székhelyén, Berettyóújfaluban. A népgyűlés tiltakozni fog a parlamentben elkövetett alkotmány sértések ellen és bizalmatlanságot fog szavazni a kerület munkapárti képviselőjének, Ercsey Péternek. A népgyűlésen az egyesült ellenzék több tagja is megjelent.

Hogy választat a kormány?

Zentáról jelentik: Berger Mór zentai kereskedő 18.000 koronás pört indított a munkapárt ellen. A pör előzményei a legutóbbi zentai választásra vezethetők vissza. A választáson tudvalevőleg Teleszky János pénzügyminiszter és Fernbach Károly függetlenségi jelölt állt egymással szemben. Ez alkalommal a kormánypárt a pártkassza számlájára mulatságokat rendezett a választópolgárok megnyerése céljából. A harc azonban mégis az ellenzéki Fernbach Károly győzelmével végződött. Az egész kampány lefolyása után az etetés-ítatásért Berger Mór korcsmáros 18.000 koronás számlát akart bemutatni a pártnak, azonban a megrendelésnek, illetve a számlának nem akadt gazdája. Berger most pör útján akarja érvényesíteni követelését, amely érdekes fényt vet a kormány választási metodására,

Pecsovic vármegye.

Szakaszárdól jelentik: *Tolnamegye* törvényhatósági bizottsága ma megtartott rendes ülésében 142 szavazattal 51 ellen a legnagyobb lelkesedés közben bizalmat szavazott a kormánynak, az obstrukciót eltiltő határozatot fogadott el és örömeinek adott kifejezést a gróf Tisza István képviselőházi elnök ellen intézett merénylet megállítására miatt.

A bosnyák véderőtörvény.

Néhány nap múlva proklamálják a bosznia-hercegovinai új véderőtörvényt, amely több pontban különbözik mind a magyar, mind az osztrák véderőtörvénytől. Elsősorban is császári rendelettel lépnek életbe az új törvényt, amelynek főbb változásai az eddigi véderőtörvényvel szemben a következők:

Eddig Boszniában és Hercegovinában meg volt engedve, hogy az állításkötelesek mással helyettesítsék magukat. Ezentul kivétel nélkül minden bosnyák állampolgár köteles lesz — amennyiben az általános követelményeknek megfelel — fegyveres szolgálatot teljesíteni.

Az új véderőtörvény gondoskodik Boszniában is a póttartalékról és népfelkelésről. *Honvédség* ezentul sem lesz, de a póttartalék helyett létesítenek egy három fokozatból álló tartalékot, amelynek második és harmadik fokozata a népfelkelést fogja helyettesíteni.

Budapest, augusztus 13.

Horvát sajtószabadság. Zágrábról táviratozzák, hogy a királyi biztos megtiltotta a *Hrvatski Dnevniknek*, a bosnyák jogpárt Szerajevóban megjelenő lapjának Horvátországban és Szlavóniában való terjesztését. Így értelmezik a sajtószabadságot Horvátországban. *Cuvaj* királyi biztos, aki meg nem illető hatalmat bitorolva, azzal rutul visszaél, a lehető legrosszabb alkalommal mutogatja ki horvátfaló fogainak fehérjét. A zágrábi pörben hozott abszurd ítélet okozta felháborodás semmiesetre sem fog lecsillapodni egy olyan ódi és korlátolt felfogás megnyilvánulására, hogy lapelkobzásokkal el lehet érni egy nemzetben gyökerező gondolatvilág s a szabadság utáni vágyódás kurtását.

Szentesített törvények. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a folyó évi augusztus 13-án megjelent „Országos Törvénytar” (Corpus Juris) 15-ik száma a következő szentesített törvényeket tartalmazza: LIII. t.-cz. Az 1909: VI., VII., VIII., IX., X. és XI. törvényekkel módosításáról és kiegészítéséről, valamint az ezzel kapcsolatos intézkedésekről. — LIV. t.-cz. A polgári perrendtartásról szóló 1911: I. törvényekkel életbeléptetéséről. — LV. t.-cz. A tengerészeti ügyekben való bírósági tárgyalás, továbbá a tulajományi szabadalmakról szóló 1895: XXXVII. t.-cz. és a m. kir. közgazgatási bíróságról szóló 1896: XXVI. t.-cz. módosítása tárgyában. — LVI. t.-cz. A Kecskemét városban földrengés által okozott károk helyreállítására szolgáló állami kedvezményekről. — LVII. t.-cz. A vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról szóló 1904: X. törvényekkel módosításáról. — LVIII. t.-cz. A városok fejlesztéséről. — LIX. t.-cz. Az 1882: XV. törvényekkel némely rendelkezéseinek és az 1879: XXXVII. t.-cz. 5. paragrafusának módosításáról. — LX. t.-cz. A Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörének Erzsébetfalva, Kispest és Pestszentlőrinc községek területére való kiterjesztéséről. — A jelen szám ára 1 korona 90 fillér.

Szerb radikálisok gyűlése. Óbecséről jelentik: A magyarországi szerb pártok, névszerint a radikálisok, önállóak, liberálisok és nagykikindai demokraták Szent István napján Budapesten pártközi értekezletet fognak tartani, hogy az egyházi autonómia felfüggesztésének kérdésében a status quo ellen a legszélsőbb renitenciát proklamálják. A budapesti értekezlet előkészítésére Svimerov Miladin s dr. Kapavica György, a görög-keleti szerb egyház volt képviselője, vasárnap Óbecsén gyűlést hívtak össze, amely tíz pontból álló határozati javaslatban ítélte el a kormány ama törekvését, melynek szolgálatába állította az autonómia felfüggesztését is.

A török válság.

— A kormány és az ifju-törökök. — Elégedetlenkedő arnauták és albánok. — Letartóztattak egy volt minisztert. — A koesanai vérengzés. — Montenegró és Bulgária. —

Budapest, augusztus 13.

A monasztiri vilajet, ahonnan az ifju-törökök mozgalma kiindult, az unionisták és az entente hívei között keletkező nagy harc következtében ismét a török politika előterébe lép. Az ifju-török komité nem tud megbátározni a teljes leveretés gondolatával és felveszi ellenfeleivel szemben a legelsőszintű küzdelmet. És ez a küzdelem, amely a kormány, az entente és a katonai liga ellen irányul, ismét Monasztirból indul ki.

Mikor néhány nappal ezelőtt elterjedt Törökországban az a hír, hogy az ifju-török komité forradalmi szervezetté alakul át, ezt a hírt úgy állították be, mint az ifju-törökök ellenfeleinek tendenciózus híresztelését. A reznai és ochridai események után azonban az ifju-törökök új forradalmi mozgalma mégis valószínűnek látszik. Niazi beynek, az ismert szabadsághősnek szereplése, aki Reznában nyíltan az új kormány elleni harc mellett toboroz híveket és Djemal bey ochridai szereplése amellől szólnak, hogy az ifju-török komité valóban felveszi a harcot azok ellen, akik fölébe kerekedtek és a hatalmi székéből a komitét kiűzték.

A kormányellenes mozgalom élén Niazi bey áll. És olyan éles harcokra van kilátás, hogy az új török kormány helyzete sehogyszem látszik biztosnak.

A törökországi nagy polgárháborút még veszélyesebbé teszi az a helyzet, amely a Balkán egyéb államaiban rohamos gyorsasággal alakul ki. Szerbia, Bulgária, Montenegró és állítólag Görögország olyan erővel szervezkednek Törökország ellen, hogy a most már minden oldalról szorongatott ország helyzete a legválságosabbra fordult.

Maj táviratainkat a törökországi eseményekről itt adjuk:

A kormány és az ifju-törökök.

Konstantinápoly, augusztus 13. A helyzet javult és most van kilátás arra, hogy a belső békét helyreállíthatják. Befolyásos kereskedők, akiket a tisztek és a komité emberei támogatnak, azon fáradoznak, hogy meggyőzést hozzanak létre a kormány és a komité között. A kormány olyan programot készít elő, amelyik alkalmasnak látszik arra, hogy az ifju-törökök mérsékeltabb elemeit az új kormány pártjával egyesítse. A komité eddigi szaloniki vezérei belátták, hogy a közvélemény tulnyomó hatalmával szemben minden további ellentállás hiábavaló volna és így elhatározták, hogy résztvesznek a választásokon, hogy mint erős ellenzék vonulhassanak be az új parlamentbe.

Konstantinápoly, augusztus 13. A szultán a hadiiskola tisztjeinek tegnapi kiválótatása alkalmával kijelentette azt a követelését, hogy a tisztek politikával ne foglalkozzanak.

A komitéhoz szűz *Vehib* bej, a hadiiskola parancsnoka helyébe *Schefki* ezredes revérték ki. A katonai előkészítő iskolák parancsnokait szintén kicserélték.

A lapok a dibrai, valamint az avritissai előkelő személyiségek táviratait közlik, amelyekben köszönetet mondanak a kormánynak a kamara feloszlásáért.

Ifju-török körökből származó információk szerint a komité a kamara feloszlása és a küszöbön álló új választások alkalmából követendő akcióprogramja tekintetében eddig semmiféle határozatot nem hozott. Az erre vonatkozó tanácskozá-

sokat Szalonikiben folytatni fogják. A Terdsu-mai Hakikat, a komité egyetlen lapja, hosszabb vezércikkben ezútféle azokat a külföldön is citerjedt híreket, hogy a komité Szalonikibe esonka parlamentet akar összehívni vagy pedig ellenkormány alakítását tervezi. A komité mint ellenzéki párt is szolgálatokat fog tenni az országnak.

Az arnauták harca.

Üszkü, augusztus 13. Az arnauták megindultak Üszkü ellen. Több, mint ezer fegyveres van utban, akik vasuton fognak megérkezni. A mitroviczai törvényszéki elnök asszonyruhában Üszkübe akart menekülni, de Veriszovicban az albánok felismerték és visszatartották. *Galib* basa, az új váli, aki Prisztinába akart menni, szintén kénytelen volt az arnauták fenyegetései miatt utját Veriszovicban félbeszakítani.

Az albán követelések.

Konstantinápoly, augusztus 13. A minisztertanács határozatait az albán követeléseket illetően eddig nem terjesztették fel szentesítés végett, mert az albánok válasza bizonyos módosítások tekintetében még nem érkezett be.

Elfogott exminiszter.

Konstantinápoly, augusztus 13. Talaat bég volt miniszter ellen lázítás miatt *elfogató* parancsot adtak ki és az ellene kiadott letartóztatási parancs alapján *Demotikában* elfogták.

A kostanci vérengzés következményei.

Konstantinápoly, augusztus 13. Ugy látszik, hogy a kostanci vérfürdő miatt Szófiában mutatkozó izgatottság a hivatalos körökre benyomást tesz. A porta pártatlan vizsgálatot, a bűnösök megbüntetését és kárpótlást ígért. A vizsgáló bizottság megkezdte működését.

Szófia, augusztus 13. Ma ment végbe a koesanai ügyben összehívott népgyűlés. A népgyűlésen körülbelül 30.000 személy vett részt. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, mely utal Törökország örökös provokációira a határnál és a porta elodázási taktikájára. Bulgária minden lépésével szemben. A határozati javaslat ezért felszólítja a kormányt, hogy tegyen meg minden intézkedést Macedóniának és a drinápolyi vilajetnek török járom alóli felszabadítása érdekében, abban a tudatban, hogy az egész nemzet egyöntetűleg támogatni fogja. A rezolúciót felterjesztik a kormányhoz és a királyhoz.

A harcziás Montenegró

Prága, augusztus 13. A „Venkov” című cseh lap Cetinjébe küldött munkatársa megkérdezte Tomanovics volt miniszterelnököt, hogy mi a véleménye a Törökország és Montenegró közt fölmért konfliktusról.

— *Ha Törökország a határra küldött csapaterősítéseit — felelte Tomanovics — azonnal vissza nem vonja, Montenegró a békét nem biztosíthatja. Montenegró, ha kell, a harcot minden támogatás nélkül is meg fogja vívni.*

Konstantinápoly, augusztus 13. Hír szerint cettinjei követé Roumbeyoglou Fahrredin budapesti főkonzult szemelték ki.

Konstantinápoly, augusztus 13. A pénzügyminiszterium közli, hogy a volt hadügyminiszter nem 200.000, hanem 100.000 fontot adományozott. Az összeget az államkincstár annak idején átvette.

Bulgária háborút akar.

Szófia, augusztus 13. A katonai vérfürdő következtében egész Bulgáriában nőttön-nő az izgalom és a gyászünnepeken a lakosság pártkülönbség nélkül fog résztvenni. Ezen a monstregyűlésen határozatot fognak benyújtani, amelyben *követelik a hadüzenetet Törökország ellen. Ezt a határozati javaslatot hír szerint a Ferdinánd király jubileumának ünnepélyén át akarják nyújtani Tirnovóban a királynak.*

KÜLFÖLD.

Poincaré oroszországi látogatása. Mint Párisból jelentik, az orosz miniszterek és Poincaré francia miniszterelnök közötti megbeszélések eredményét a következőkben lehet összefoglalni: 1. Nikolajevics nagyherceg, aki tavasszal betegsége miatt nem jöhetett Párisba, a szeptemberi francia hadgyakorlatokon részt fog venni és mint az orosz hadsereg képviselője, jelen lesz a köztársaság elnökének az Elyséeben tartandó diszebedjén. 2. Franciaország lényegében hajlandóan nyilatkozik a mongolországi orosz törekvések támogatására, ahol minden Oroszországra kellemetlen befolyást lehetőleg ellensúlyozni fognak. 3. Franciaország beleegyezik, hogy a hatalmak konzorciumában a kínai kölcsön dolgában Oroszország mellett foglaljon állást. 4. Az anatóliai vasutak dolgában, melyeknek konzessziója francia kézen van, meggyeztek, hogy az ujonnan felállítandó vonal ne közeledjék túlságosan a kaukázusi határhoz, hogy így lehetőleg megakadályozzák török csapatoknak a határon való összpontosítását. Egybehangzólag megbeszéltek a kritikus Balkán-helyzetet és az olasz-török megegyezés siettetésének lehetőségeit. E kérdésekben a két álláspont között semminő eltérés nem mutatkozott. Hogy ezekért az értékes állásfoglalásokért Franciaország milyen ellenszolgáltatásokat kap, arról nem szól határozott jelentés. A sajtó úgy formulázta a dolgot, hogy Oroszország mindent a szövetség rendelkezésére bocsát, ami tengeri és szárazföldi haderejétől csak telik. — Londonból jelentik, hogy arra az ebédre, amelyet Kokovcev miniszterelnök adott Poincaré tiszteletére, a francia elölkelőségeken kívül csak a brit nagykövét volt hivatalos. Ugyanígy történt Katsura herceg tiszteletére adott ebédnél is. Kokovcev ezzel dokumentálni akarta a két szövetségi és az entente hatalmának érdekösszegét.

Fallières a spanyol királynál. Párisból táviratozzák, hogy Fallières elnök a jövő hóban Biarritzba megy. Ott, ha a spanyol-francia tárgyalások addigi kielégítő eredményével befejeződnek, találkozni fog a spanyol királynál. A király meg fogja hívni Fallièreset, hogy két napra jöjjön San-Sebastiamba.

A luxemburgi nagyhercegnő és a klerikálisok. Berlińi levelezőnk táviratozza: *Mária Adelaida*, Luxemburg ifjú nagyhercegnője a napokban összeütközésbe jutott az ország közvéleményével, amelyet azonban hamarosan rendbe hozott. A luxemburgi hivatalos lap most tette közzé az új mérsékelt liberális iskolatörvényt, amelyet a kamara háromnegyed többséggel fogadott el és amelyet a nagyhercegnő még csak most szentesített. A közvélemény a szentesítés hosszú ideig tartó elhalasztása miatt nagyon izgatottá vált, mert ilyen eset még soha sem fordult elő. A szentesítéstől való merevisszavonulásának oka a klérus és a klerikális külföldi udvari népség rábeszélésében rejlett. A klerikális befolyás azonban a törvény szentesítése dacára is megmarad. Legalább az országban ez ma még a vélemény, mert a nagyhercegnőt az utóbbi események sem győzték meg teljesen. A nagyhercegnő ezzel a magatartásával roppant sokat értett a népszerűségének és a nép rokonszenve ma nem oly meleg és bensőségteljes, mint eddig volt.

Marokkó átalakulása. Muley Hafid szultán, akinek uralkodása alatt Marokkó idegen kézre jutott, érzi azt, hogy ellenkezésbe jutott népe akaratával és lemond a trónról. Az új szultán már csak olyan, névleges uralkodója lesz Marokkónak, mint Tunisznak a bey, akinek semmi beleszólása sincsen a kormányzásba. Muley Hafid lemondásával Marokkó megszűnik ország lenni és egyszerű tartomány lesz, amelynek északi, egészen a Mulya-folyóig terjedő részét a spanyolok, a többi pedig a francziák birtokolják. Ennek természetes következménye az, hogy a követségek megszűnnek, mert a diplomáciai érintkezés immár Párison és Madridon át fog történni. Ausztria-Magyarország követe már bucsút is mondott Marokkónak és vele együtt sok kartaúra követte példáját. Mint Tangerből jelentik, báró Calenberg osztrák-magyar követ feloszlatta háztartását és családjával együtt elutazott. A tizenegy követ közül csupán az amerikai és a portugál követ maradt Tangerben. Az

eltávozott követek hír szerint nem is térnek többé vissza, hanem ügyvivők fogják őket helyettesíteni. A marokkói viszonyok végleges rendezése után a követségeket konzulátusokká fogják átalakítani. A francziák legjobban szeretnék, ha a szultánnak Muley Jusuf nevű fiére kerülne a trónra, mert ez nagyon jámbor ember és szereti a francziákat. A francziák ezuttal sokkal nagyobb elővigyázattal akarnak eljárni, mint azt Muley Hafid proklamációja alkalmával tették, akiben nagyon csalódtak. Amint az események igazolták, Muley Hafid személyében a francziák egy elkéseredett ellenséget szereztek maguknak, aki minden alkalmat megragadott, hogy a francziák iránti ellenszenvének kifejezést adjon és ahol csak tehette, gunyos megjegyzéseket tett a francziák hibáiról. A konzulatusi kar minden egyes tagja ismerte a szultánnak ezt a francziákra nézve nem éppen kellemes tulajdonságát.

A törökországi földrengés.

— Rodostó romokban hever. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 13.

Mára ismét rendbehúzták az elszagottat török táviródrótokat és most már hivatalosan is megerősítik azokat a híreket, amelyek a Dardanellák partjairól egy hatalmas földrengés pusztításait jelentik. A borzalmas elemi csapás végigvonult az egész Márványtengeren, a Dardanellák partvidékén, de legsúlyosabban Gallipolit, a törököknek eme ősi kereskedővárosát látogatta meg. Még nem áll előtünk tisztán a veszedelem teljes képe, de már harmincz olyan helység neve ismeretes, amelyeket a földrengés, áradás, hegyesuzamlás, tűzvész pusztított el. A pusztulás határain belül van Rodostó is, amelyet a magyar történelem számára Rákóczi, Mikés és társaik bujdosása tett örökké tartó szent emlékezéssé. Törökországnak mai helyzetében, amikor külső és belső zavarok pusztítják, emberfeletti munkájába fog kerülni a szükséges segélyakció sikeres keresztülvitele.

Ma érkezett s a hivatalos tudósításokat is tartalmazó távirati jelentéseink a következők:

7 Terjed a ragályos betegség.

Konstantinápoly, augusztus 13. A földlökések a földrengések által sújtott vidékeken még mindig tartanak. A Genos és Chore közti hegyek süllyedtek. Azt mondják, hogy a Terfurdan-hegyen kráter képződött, melyből füst száll föl. Myriofilonban egy órával a földrengés előtt erős detonációt hallottak. A romok alatt még sok holttest fekszik. Attól tartanak, hogy a holttestek szabadon fekvése folytán könnyen ragályos betegségek keletkezhetnek. Ötven ezer ember hajléktalan. A megkezdett segélyakció tekintettel a szerencsétlenek nagy számára, nem kielégítő.

A földrengés borzalmai.

Konstantinápoly, augusztus 13. A földrengés főképp a görögöktől lakott vidékeken pusztított. Legtöbbet szenvedtek Herakleia, Peristaszka, Kova, Ganosz, Miriofito és Csorlu helységek. A községekből csaknem az egész lakosság elmenekült. Konstantinápolyba oly sok sebesültet vittek hajókon, hogy a galatai part egy tabori kórház benyomását teszi. A legtöbb sebesültet görög kórházakban helyezték el. Számos helységben a források betömődtek földdel, így a lakosság nemcsak kenyér, de víz nélkül is van. Két asszony, egy anya és leánya egy ablakból segítségért kiáltottak akkor, a midőn a tető hirtelen rájuk szakadt és megölte őket. Egy fiatal ember három óra hosszat a kezével turta föl a földet, hogy megmentse öreg édes anyját, akit maguk alá temettek a törmelékek. A miriofitói mufti családjával együtt a romok alá került. Rodostóban négy mecset beomlott. A miriofitói kajmakám megállított négy haajt, hogy vegyék fel a sebesülteket és kenyeret osztassanak szét. Csorluban a rombadőlt házak elhamvadtak, több mint ötszáz ház égett le. A pályaudvar romokban hever és minden összeköttetés megszakadt.

Laule-Bourgasban több ház és két mecset bedőlt. Kova helység teljesen elpusztult, amit a földrengés meghagyott, azt a tűz hamvasztotta el. Miriofitóban 150 halottja van a földrengésnek.

Konstantinápoly, augusztus 13. Argyrocastróban és Janinában egy tűzvésznek 66 üzlet esett áldozatul.

Az első hivatalos beszámoló.

Konstantinápoly, augusztus 13. Naponként több és több gőzös érkezik Konstantinápolyba a földrengés területéről és sok sebesültet, valamint hajléktalan görögöt hoznak magukkal, akiket a segélybizottság részben a kórházakban, részben pedig görög honfitársaiknál helyez el. A galatai kikötőben, ahol a hajók kikötnek, szivettépő jelenetek játszódnak le. A legtöbb sebesült égett sebbel van borítva s e mellett igen sokan van csonttörése is. A sebesültek közül sokan utközben haltak meg. Az életben maradtak közül számosan a Konstantinápolyba való utazás közben a hajó fedélzetén, megörlültek, vagy elvesztették beszélnélképességüket. A parttól távolalt eső helyiségekből csak igen kevés hír érkezik.

A földrengés a legnagyobb volt, amely eddig Törökországot érte. A Márványtenger partján legalább is háromezer ház omlott össze, vagy égett el a földrengés következtében. Körülbelül ugyanennyire tehető a hajléktalanok száma is, Miriofitóban, ahol tizenkétezer ház volt, ezer tűz omlott össze. Hórában nyelcszáz ház közül ötven és itt a hatezer főnyi lakosságból kétszázötven ember súlyosan megsebesült, száz pedig meghalt. Peristaszkaiban ezer házat pusztított el a földrengés. Dánosban és Herakluszban a községnek a fele teljesen elpusztult. Gallipoliban háromszáz ház dőlt össze, közöttük az iskola és a konak egyrésze is. A fogház szintén erősen megrongálódott s a foglyok ki akartak szabadulni a börtönből, de a csendőrök puskatűzeléssel szoritották vissza őket. A csendőrség puskáinak ropogása még fokozta a rémületet. Drinápolyban hét ház pusztult el, közöttük egy mecset is, míg a konak súlyosan megrongálódott. Itt nyolczvan ember halt meg és kétszázan megsebesültek. Skolarionban a négyezer főnyi lakosságból száz ember pusztul el. A Márvány-szigeten a földrengés után tűz támadt, amely az iskolát, a templomot és még több házat elhamvasztott.

A kormány a torpedókkal eddig négyezer darab kenyeret, nyolczszáz sátrat, igen sok orvosságot és háromezer font pénzt küldött a földrengés területére. Négy görög gőzös szintén igen sok élelmiszert és segítőeszközt vitt az inségéseknek. A görög lapok gyűjtést indítottak meg, amely már eddig is igen nagy összeget ért el.

Konstantinápoly, augusztus 13. Egy műszaki bizottság az összes állami épületeket meg fogja vizsgálni a földrengés által okozott kár megállapítása végett. A szeraszkeriátus-tornyát, amely erősen megsérült, lebontották.

Tudományos szakvélemény.

Bécs, augusztus 13. Dr. Kofler Márton, a bécsi meteorológiai intézet asszistense, egy hírlapíró előtt a következőket mondotta a szerencsétlenség helyének földtani viszonyairól és a földrengés valószínű okairól:

— F. hó 9-én hajnalban két óra 31 perczkor a szeizmograf erős földrengést jelzett, amely délkeleti irányban, körülbelül 1400 kilométernyi távolságban történhetett. Ez a jelzés, mint utólag kiderült, tényleg megfelelt a valóságnak. A törökországi földrengés a legerősebbek egyike azok között, amelyekről feljegyzések tétettek és jóval erősebb még a messzinai földrengésnél is. Maga a katasztrófa területe olyan zónában fekszik, amelyben a kisebb földmozgások elég gyakoriak ugyan, a nagyobb földrengések azonban a lehető legritkább esetek közé tartoznak. Néhány esztendő előtt ugyanabban a zónában egy apró sziget teljesen el-süllyedt földrengés következtében, ami érthető, ha tudjuk, hogy a kisázsiai földrengési központ egyik vonala a Márvány-tengeret és a Dardanellákon keresztül a Balkán irányában húzódik északnak. A jelenlegi földrengés fészkeinek helyzetéből, valamint a földrengés nagyságából és időtartamából következtethető, természetesen nem állítható teljes bizonyossággal, hogy a törökországi földrengés a föld belsejében végbement nagyarányú földrétegelődések folytán következett be.

A földrengés hatása — Magyarországon.

Kézdivásárhely, augusztus 13. A városban pénteken hajnalban 2—3 óra között hevesebb földrengést érezték, mely az alvókat is fölriasztotta álmukból. A kilengés észak-déli irányu volt, de nem okozott semmi kárt.

Ellopott százezrek.

— Örkeny újabb szenzációja. —

Elfogott tolvajbanda.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 13.

Az örkenyi gyakorlótérnek újabb szenzációja van. Most az egyszer kivételesen nem az ágyuk ölték meg a szerencsétlen katonákat, nem emberéletben esett kár, hanem maga a kincstár a károsult. Százezer korona tűnt el, vagy még több is, egyelőre megállapítani nem lehet, a bűnösök legnagyobb része még szabadon van, a nyomozást most folytatják, hogy a bűnrészesek mind elvegyék a büntetésüket. Arról van szó, hogy egy tolvajbanda alakult, amely jól tudta azt, hogy a gyakorlótér néha napokig a legdrágább ágyualkatrészek hevernek, éjszakánként belopództak az elzárt területre és állandóan fosztogatták a kincstár tulajdonát. A hadvezetőség már régebben észrevette a feltűnő hiányt, de tolvajlásra még se mert gondolni. A múlt héten azonban az őrző elfogott három bolgár kerteszt, akik éppen a lopott holmikkal akartak elillanni. Azonnal valatás alá fogták őket és ekkor szenzációs leleplezéssel álltak elő a tolvajok. Vallomásaikból kiderült, hogy Örkenyben már évek óta szabad préda a kincstár minden vagyona, az örkenyi kereskedők egyik része a legnagyobb örömmel vásárolja össze a lopott holmikot és a fővárosban értékesíti. Az egyik orgazdat sikerült is leleplezni, a cég egyike a legismertebb fővárosi üzleteknek.

A szenzációs nyomozásról tudósítónk a következőket jelenti:

Felfedezik a lopást.

Az örkenyi tábor hatalmas területet egyesít magában, körülbelül tizenöt négyzetkilométer. Az óriási térség bekerítése rengeteg pénzbe kerülne és ezért egy részről sűrű erdővel zárták körül, másrészt pedig, ha a gyakorlatok folynak, a folytonos őrzővonalat vigyáznak arra, hogy a veszélyes helyre senki be ne tévedjen.

Azt talán mondanunk se kell, hogy egy-egy gyakorlat alkalmával nagyon sok ágyurész, lövész és más értékes holmi marad a téren, amelyet rendszerint csak másnap szednek össze. Katonák járják végig a hatalmas térséget és nagy kosarakban gyűjtik össze a lövészeket. A vezetőség már hetekkel ezelőtt ijedten vette észre, hogy feltűnő sok rézidézeti gyújtóval ellátott erapnelek, ólomlövegek és más holmik hiányoznak. Eleinte lopásra gondolni se mertek, de aztán mégis közölték a dolgot a lajosi mizsei és az örkenyi csendőrséggel, amelyek erős vizsgálatot indítottak.

A három tolvaj.

A véletlen azonban nagyon hamarosan a katonaság kezébe adta a tolvajokat. Tegnap éjszaka a rendes katonai őrzővonal észrevette, hogy több alak az erdő sűrűjében igyekszik elbujni. Azonnal felhangzott a figyelmeztetés:

— Állj, vagy lövök!

Mind a három embert elfogták. Zúzókat heverték mellettük, amelyek színtől meg voltak töltve ágyurészekkel és lövedégekkel. A tolvajokat bevitték a táborba, hol elmondották, hogy mindnyájan bolgár kerteszt és már évek óta fosztogatták a gyakorlótérrel. Ilyen körülmények között a vezetőség jónak látta az ügyet teljesen a csendőrségnek átadni. Most már gyors tempóban haladt a vizsgálat.

Az orgazda kereskedők.

A csendőrségen azonnal látták, hogy itt egy nagyszabású és formálisan szervezett fosztogató bandáról van szó. A három bolgár kerteszt hamarosan

megtört és vallomásuk teljes világosságot vetett erre az ügyre.

— Kérem, — védekeztek — ne csak minket bántsanak! Hiszen minden polgárkerteszt már évek óta csinálja ezt a dolgot. A kereskedők összevásárolják a holmikot és a fővárosba viszik társzekerükben...

— Hát ti kinek adjátok el a vas és ólom holmikot?

— Mi kérem Blau Ede és Schwarz József kereskedőkkel vagyunk összeköttetésben, ők viszik aztán Postre az árukat...

A csendőrségnek több sem kellett. Azonnal a kereskedők lakására születtek, Biatut nem találták otthon

Hajtsa a társzeker után.

Schwarz Józsefet azonban megfogták és bevitték a csendőrségre. Schwarz, amikor látta, hogy le van leplezve, nem sokat teketóriázott, hanem mindent bevallott. Elmondotta, hogy társa, Blau Ede egy társzekerrel Budapest felé indult s ott — nem tudja kinél — értékesíti majd a lopott dolgokat.

Balázs Ferenc járásörmester erre hat csendőr kíséretében egy kocsiúra ült és a társzeker után hajtatott. A társzeker már messze járt, de a főváros határában mégis sikerült utolérni. A csendőrök nem rontottak rá az orgazdára, hanem észrevétlenül követték a társzekerét, az időközben értesített rendőrség pedig két detektívet küldött ki a segítségükre.

A Rombach-utczában.

A Rombach-utca 8-ik számú háznál állt meg a társzeker ma reggel fél tizenegy órakor. Blau leszállt a kocsiúrról és bement az üzletbe. Az egész ház Blau M. S. Fia vaskereskedés üzletét foglalja magában, ez a cég egyik legelőkelőbb üzleteinek egyike. Blau pár perc múlva ismét a társzekerhez ment s nemsokára megkezdődött a kirakodás. Éppen a mázsálóra tették a holmikot, amikor a csendőrök és a detektívek ott termettek.

— A törvény nevében lefoglaljuk ezeket az árukat! — mondták a csendőrök. Blau ekkor már látta, hogy bűnös manipulációja le van leplezve, most már nem csinálhat semmit. Őszintén mindent beismert. A társzekerén 23 zsák holmi állott, az értéke körülbelül 15.000 korona.

Blau Edét bevitték a főkapitányságra, majd délután a nyomozás érdekében a csendőrök visszavitték a községbe. Kihallgatta a rendőrség Blau M. S. és Társa cég tulajdonosait, akik erősen hangsúlyozták és ismételtelen kijelentették, hogy nem tudták, hogy lopott holmit vásárolnak.

A nyomozást most még erélyesebben vezetik, mert minden jel arra mutat, hogy egész Örkeny és környéke már hosszabb idő óta üzte a tolvajlásokat és ezzel nagy károkat okoztak a kincstárnak. Az ügybe sok örkenyi és környékbeli kereskedő van belekeverve, akiknek a szereplését most igyekszik tisztázni a csendőrség.

Mit mondanak a csendőrségen?

A csendőrségen a legnagyobb titokban kezelik ezt az ügyet és formálisan elzárkóznak minden felvilágosítás elől. Az inspekeziós csendőrörmester munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az tény, hogy ismeretlen tettesek már régebbi idő óta lopkodják a hadsereg dolgait. Jelenleg három kereskedő ellen folyik az eljárás. Már régebben lehetett tapasztalni, hogy hiányoznak az értékes holmik, de semmi pozitív bizonyíték nem merült fel eddig amellett, hogy lopás történt. Az őrzővonal azonban elfogott három embert. Nevükkel és részletekkel a vizsgálat érdekében nem szolgálhatok.

A vizsgálatot tovább folytatják és ennek az ügynek valószínűleg szenzációs részletei lesznek.

EGYHÁZAK.

— (Egyházi alapítványok és adományok.) A nemrég elhunyt Véssey Sándor főrend, mint a dunántuli ágostai egyházkerület felügyelője, életében minden egyházkerületi közgyűlés alkalmával tízezer koronás alapítványt tett az egyházkerület javára, szegény gyűlekezetek gyámolítására

és iskolai célokra. Most, hogy az egyházkerület közgyűlésének ideje közeledik (augusztus 28-án lesz Győrött), hol Véssey utódát, Berzsenyi Jenőt is beiktatják, az elhunyt felügyelő fenkölt gondolkodású özvegye, férje emlékezetére újabb tízezer koronás adományt küldött Gyurácz Ferenc dunántuli evangélikus püspöknek az egyházkerület javára. — Czizmadia János a bánhorváti református gyülekezetnek nemrégiben elhunyt lelkésze a sárospataki református főiskola tápintézetének négyezer koronát, a Kálvineumnak pedig ezer koronát hagyományozott. — Dusza János záderfalvi református lelkész a sárospataki főiskola tápintézete javára korábban tett alapítványát négyezer koronára egészítette ki.

— (Az új görög-katholikus püspökség.) Ismertettük azt a harcot, amely Hajdudorog és Nyiregyháza között kitört az új görög-katholikus püspökségért. Ma aztán egyik szabolcsmegyei újság egy teljesen megbízható hajdudorogi polgártól származó levelet közöl, mely azt mondja, hogy a hajdudorogiak egyenesen félnek a püspökségtől, Hajdudorogra végzetes lenne, ha ott lenne a püspök rezidenciája; A koldus, elmaradt falu, Hajdudorog összeroskadna a püspökségért hozandó adozatok alatt. Ezt egyébként egy dorogi újság is kifejezte már. Ezek után a szabolcsmegyei lap természetesen biztosra veszi, hogy a püspökséget Nyiregyháza kapja meg.

— (Alapítvány.) Desseffy Aladárné, Véssey Irma a soproni evangélikus liceumban három ezer koronás alapítványt tett „Nemes Lehner János-segélyalapítvány” címen a somogy megyei szegény tisztviselőknek ott tanuló fia javára, ugyanezen célból a csurgói református kollégiumban vagy a kaposvári állami főgimnáziumban „Cserneki és tarkeői Desseffy Antal dr.” címen tett három ezer koronás alapítványt. A kultuszminiszter a nemes adományokért köszönetét fejezte ki.

— (A Kálvin-téri templom teletömbjének beépítése.) A székesfőváros tanácsa és a budapesti református egyházköztség kiírta a Kálvin-téri templom környezetének beépítésére a tervpályázatot. A teletömb egy része a fővárosé, másik része pedig a református egyházközségé. Mínt hogy az építkezést a templomra való tekintettel művészeti egységgel kívánják megvalósítani, a két érdekelt fél egységes eljárásban állapodott meg. A tervpályázat határideje ez év november 30-ika és a tervet a tanács építkezési ügyosztályában (Közveti városház, III., 333.) kell beadni, ahol augusztus 1-től naponta 12—1 óráig a programot és mellékleteit az érdeklődőknek kiadják. Pályadíjakul egy hater ezer koronás első, egy ötezer koronás második, egy négyezer koronás harmadik és egy három ezer koronás negyedik díj van kitűzve. Azonkívül négy tervet egyenkint ezeröttszáz koronáért megvásárolnak. A bíráló-vizottság a polgármester elnöksége alatt az érdekelt hatóságok képviselőiből, azonkívül a Magyar Mérnök- és Építész Egylet, a Magyar Építőművészek Szövetsége és az Országos Középítési Tanács egy-egy építész tagjából fog állani. A bíráló-bizottság többsége építész szakemberekből áll.

— (Magyar liturgia.) Nyiregyházáról jelentik: Az ágostai hitvallású evangélikus egyház képviselőtestülete egyhangú lelkesedéssel kimondotta, hogy az istentiszteletek eddigi rendjét megváltoztatva a jövő évtől kezdve tót nyelvű istentisztelet nem lesz, hanem ehelyett a tót istentiszteletek szertartásával csak magyar istentisztelet fog tartatni.

TÁVIRATOK.**A bagdadi vasút.**

Konstantinápoly, augusztus 13. A „Sabah” szerint hivatalos körökben remélik, hogy a Bagdadvasútra és Kuweitra vonatkozólag Anglia és Törökország között még függőben levő kérdések hamarabb megoldást nyernek.

Hír szerint a török kormány a kurdok és örmények közötti vitás hirtokkérdéseket is közvetlenül akarja megoldani. Az erre vonatkozó hitelek kérdését rendkívül biztosították.

Az oroszok háború.

Róma, augusztus 13. Athénből jelentik: Két olasz cirkálóhajó tegnap egész napon át bombázta a hodeidai erődítéseket. Két régi erődítményt teljesen rommá lötték és két katonai raktár elpusztítottak. A kár harmadfél millió frank.

Róma, augusztus 13. A Duca degli Abruzzi ezirkáló Alexandria közelében feltartóztatta az Imperator Trajan nevű román gőzöst, amely a Pireusz felől jött. Utasai között fölismertek két török őrnagyot és egy hadnagyot, akiket hadifoglyoknak nyilvánítottak. — Alexandria közelében elfogták az Evangelista nevű török vitorlást, amely Alexandriából jött.

Vasuti szerencsétlenség Budapest határán

— Kilenc könnyű sebesült. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 13.

Ma este féltíz órakor könnyen végzetessé válható vasuti szerencsétlenség történt a főváros közvetlen közelében, a Rákosi rendező pályaudvaron. Egy személyvonat neki ment a pályán veszteglő tehervonatnak. Az összeütközésnek szerencsére semmi komolyabb következménye nem lett. Kilenc ember sebesült meg könnyebben, jelentékeny karczölásokat és horzsolásokat szenvedtek.

Este féltíz órára jelezték a 131-es számú személyvonat érkezését. A vasut Párkányánáról indult Budapest felé. Valamivel előbb érkezett meg a 3283-as számú tehervonat. Alig állt meg a pályán, már dübörgött a párkányánai személyvasut. Az állomásvezetés hirtelen leeresztette a tilos jelzőlámpást, de a mozdony vezetője nem vette észre a letiltó jelzést. Mint rendesen, behajtott a pályára és nekirohant a tehervonat. Szerencsére már lassította a vasut robusztát és így nagyobb szerencsétlenség nem történt. Mindössze két tartálykocsi zúzódt meg pozdorjává.

Az első pillanatban mindenki azt hitte, hogy végzetes katasztrófa történt. Az emberek ijedten ugráltak ki a kocsikból, az összetört ablaküvegek megvérezték az arcukat, mindenki a hozzátartozóját kereste. Nemsokára már husz halottról beszéltek és száz meg száz sebesültről. De ekkor már felbugott a mentők szirénje és nagy apparátussal megérkeztek a derék doktorok. Először egy kocsi, de mindjárt utána a többiek. Ők is azt hitték, hogy nagy szükség lesz rájuk. Az ijedtség azonban pár perc múlva még is elmúlt és csak akkor derült ki, hogy a szerencsétlenség — szerencsére — csak nagyon kis természetű. A mentők ott a helyszínen köztették be a következők sebeit: Schwarz Gyula, utazó, Romernyák Ferencz szobafestő, Balázs Oszkár fényképész, Leitner Nándor cukrász, dr. Teri Tivadar törvényszéki jegyző, Nagy Károly postafelügyelő, Kleesch István süteménykihordó, Lukács Gyula hírlapíró és Orbán György magánzó. A mentőkocsiknak azonban semmi dolguk se akadt. Az összes sérültek a saját lábukon hagyták ott a pályaudvart. A vonat azonban nem folytathatta útját. A forgalmat átszállással bonyolították le.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Szerda, augusztus 14. — Róm. kath.: Ószék áld. — Prot.: Ószék. — Görög-csoz: augusztus 1. körm. — Zsidó: Elul 1. — A nap két reggel 4 óra 54 perczkor, nyugszik este 7 óra 13 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 42 perczkor, nyugszik este 8 óra 15 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Sorozás a Mária Terézia-laktanyában. I. korosztály, 201—400 sorsszámig. — Sorozás a központi városházán 301—600 sorsszámig. — Japánkiállítás a Terezkörút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1 óráig. — Néprajzi Múzeum 3—7-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8 óráig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39. sz.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig.

Hol a vizsgálat?

* * *

Vasárnapi számunkban a Schwartzerszanatórium belételeiről írtunk és éppen olyan botránnyos, mint szomorú esetről rántottuk le a gondosan alkalmazott burkolást. Megírtuk, hogy abban a nyereszkedésre alapított intézetben milyen bűnös módon öltek meg egy szerencsétlen uriaszonyt, aki ott nem a halált, hanem az életet kereste. Ráműtattunk arra, hogy a tudatlanság és nemtörődömség mennyire fejlődött a szanatóriumban és egy konkrét eset kapcsán föl hívtuk a rendőrség és az ügyészség figyelmét erre az intézetre.

Emberről öltek ott bután és könnyelműen: ez a mostani eset, de nem egy komoly lap többször foglalkozott a szanatóriummal és már régebben bizonyította, hogy ez a fészek megérett a robbantásra, mert abszolút nem áll hivatása magaslátán. Köztudomásu, hogy a fizetett, sőt méregdrágán elhelyezett betegek az agyba-főbe verik tanulatlan és éhbéres ápolók, köztudomásu, hogy az ellátás rossz és azok az emberek, akiket aggódó hozzátartozók minden áldozat árán azért helyeznek el szanatóriumban, hogy biztos és jó helyen legyenek: a Schwartzerszanatóriumban vannak a legkétségbeesettebb helyzetben.

Mindez köztudomásu, de azért se a rendőrség, se az ügyészség nem teljesíti kötelességét. A legutóbbi, általunk földeztetett eset minden részletében igaz — ezt hajlandók vagyunk bíró előtt bizonyítani, — mégis nem mozdult meg se a rendőrség, se az ügyészség. A szanatóriumot értjük: a vezetőségnek nem érdeke, hogy bolygassa az ügyet, mert ezzel a saját szennyesét kavarná. Legföljebb azt jelenthetné ki, hogy az általunk megírt eset nem történt meg, erre persze könnyen ráüthetnek a hazugság bélyegét, ezzel azután a magánkórház megint csak magának ártana. Leméltjük: a szanatórium vezetését értjük, de nem értjük a rendőrséget és az ügyészséget. Ha egy bába, talán emberszeretettel, segít egy szerencsétlen lánynak és az eset bármi uton a rendőrség tudomására jut, márkos detektívek ütnek a reszkető asszonyon és nagy diadallal viszik a főkapitányeságra. Az ügyészség pedig kérlelhetetlenül lecsap a bűnösre és az asszony Mária-Nosztára vándorol néhány esztendőre. Pedig ennek a műtétnek a jogosultságáról — a mai társadalmi viszonyok közt — lehetne vitatkozni. A szegény, nyomorult bábával elbának, a milliós nyelvtóságos ur: tabu. Ahoz nem lehet hozzányúlni. Se ahoz az intézethez, amely nevét viseli és amely a méltóságos urnak kamatozik. Anglia bebörtönözte legnagyobb flainak egyikét, Wilde Oszkárt, Magyarország is megtenné, ha szellemi nagyságról volna szó. De Anglia becsukná legnagyobb iparosát, vagy bankárját, ha ártana a köznek. Magyarországon azonban az ilyen nagy összeköttetésű és nagybefolyású ur sérthetetlen. Legelőször ezt kell gondolnunk azok után, hogy a Schwartzerszanatórium ügyében, annak dacára, hogy a bűnösség kétségtelen — a rendőrség semmit sem tett. Nem indított vizsgálatot, még csak be se ígerte. Pedig ez a jó, sablonos kibúvó, ha a hatóság valójában semmit sem akar tenni egy hatalmas ember ellen. Ebben az esetben a hatóság odáig merészkedett, hogy behunyta a szemét és a fölére fektült.

Csak hogy ezzel mi nem érjük be, mert közérdekről van szó. Ki fogjuk forszírozni a vizsgálatot, mert sok száz szerencsétlen jaja kiáltása segítségül hív. Szerencsétlenektől pedig nem szabad magtagadni a segítséget.

— **A japán császár a ravatalon.** Tokióból jelentik: Tokudaigi Senefoune fejedelem helyébe Katsura herceg lett kinevezve nagypencsétgondnokká és főkamarássá. A halotti gyászszertéslet után ma az elhunyt császár hült tetemét a nagy csarnokba helyezték, melyben a temetési szertartásig marad. A halottas őrzetet nappal egyházi méltóságok, éjjel miniszterek és egyéb magas hivatalnokok végzik.

— **Henrik porosz herceg a mikádó temetésén.** Berliini jelentés szerint a mikádó temetésére és gyászszertartására Vilmos német császár képviselőben Henrik porosz herceg Japánba utazik. Szeptember 13-án a tokiói nagy gyakorlóterén nagy katonai díszszemle lesz és szeptember 11-én temetik az elhunyt császárt Kiotóban. Angolországot illetőleg az angol királyt Arthur connaughti herceg, az Egyesült-Államokat Knox külügyi államtitkár fogja képviselni, aki a jövő héten utazik egy hadihajón Japánba. Egy újabb berliini távirat szerint Henrik herceg e hó 21-én Szibérián át Kiancsauba (Német Kína) utazik és onnan hadihajón megy Japánba.

— **Királyi kitüntetés.** A király Illés Zsigmond kereskedelmi muzeumi levezetőnek, az 1910—1912-ik években Tunisban magyar termékekből fenntartott állami mintatár létesítése érdekében szerzett érdemei elismerésül, a *koronás arany érdemkeresztet* adományozta.

— **Az új budapesti főkonzul.** Konstantinápolyból jelentik: Hikmet pasát, a külügyminisztérium kereskedelem-politikai osztályának igazgatóját, budapesti főkonzullá fogják kinevezni.

— **Az angol királyné utazása.** Londoni jelentés szerint az angol királyné és Mária hercegnő hoinap délelőtt utazik a Viktória pályaudvarról Neu-Strelitzbe. A királyné 24-én tér vissza Londonba és visszafelé jövet nem fog látogatást tenni Berliben.

— **Török esküvő Budapesten.** Romantikus szerelmi idill, szinte mesébe illő történet utolsó fejezete játszódott le ma délben a török császári főkonzulátus Aréna-uti palotájában. Ma délelőtt folyt le ugyanis Incze Gabriella kolozsvári urileány és Ahmed Dzselaal török bej esküvéje. Az esküvő ma délelőtt tizenegy órakor történt a török főkonzulátuson. Tizenegy óra előtt néhány perczcel két fiakker állt meg az Aréna-ut 84. számú ház előtt. Az egyikben ült a menyasszony anyja, a menyasszony és a vőlegény, a másikban a menyasszony atyja és a két tanu. Az esküvőre jöveket Simon efendi alkonzul fogadta, aki a házasságra vonatkozó okmányokat rendezte. A házasságnál mint pap a budapesti-törökök papja, Abdul Latif effendi szerepelt. A vőlegény tanui Husszein Arif müegytemi hallgató és Hajdel Ali voltak. Voltak, a menyasszony tanuja pedig Péterffy István és Ullerich Miklós volt. A házasság a legegyszerűbben, néhány formalitás elintézésével történt. Simon effendi átnézte az iratokat, felolvasta a vőlegénynek a házassági szerződést, megkérdezte a menyasszonyt, akare felesége lenni Ahmed Dzselaalnak, a vőlegényt megkérdezte, akare férje lenni Incze Gabinak. Miután mind a két kérdésre igenlő választ kapott, az összes jelenlevő tanukkal és házasságokkal aláírta a házassági okmányt. Ezután Abdul Latif törökül imát mondott és ezzel a szöke magyar leány a hatalmas természetű török felesége lett. A házasság szigorú és a legapróbb részletekre kiterjedő szerződést kötöttek. A vőlegény kötelezte magát arra, hogy nem tart hetven feleséget, sőt kettőt sem. Egyelőre Konstantinápolyba utazik az ifju pár, amely abban reménykedik, hogy Ahmed Dzselaal, aki diplomáciai pályán működik, majd csak kinevezi Londonba a nagykövetséghez.

— **Magyar vagy német?** Déváról jelentik: Vulkan községben Palaczkos János székely bányász összevesszett Hetz József galicziai bányászszal azon, hogy melyik nagyobb nép: a magyar-e vagy a német? Vita közben megütötte Hetz Palaczkost, mire ez késével Hetzre sujtott és torkát átvágta. Hetz pár pillanat alatt meghalt. Palaczkos a csendőrségnél önként jelentkezett.

— **Házasság.** Aporkai Vörös Gyula, az Adria Biztosító Társaság főtisztviselője, eljegyezte Gönczy Bertát, Gönczy János leányiskolai igazgató és néhai neje, Váry Berta leányát, Budapesten.

Ifj. dr. Erődi Béla, a Főiskolai Szociális Telep igazgatója eljegyezte Tauffer Irmát, dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár és neje, született Török Anna leányát.

Pócsik Károly eljegyezte meszlény Meszlény Sándor posta táv. felügyelő és neje, Novák Rózsi leányát, Katinán.

— **Adomány.** „Mesél az élet...” címűen vasárnapi számunkban egy szigorló orvos kálváriáját mondtuk el. A mai postával husz koronát küldött egy névtelen adakozó a részére. Az összeget a kívánt helyre juttattuk.

— **A hercegprímás üdvözlő levele.** Vasary Kolos hiboros-hercegprímás a FMKE. 30-ik közgyűlése alkalmából Balatonfüredről levelet intézett Craus István Nyitrai megye főispánjához, az egyesület elnökéhez, melyben többek között a következőket írja: „Jól ismerem azokat a nagyszámú erkölcsi és anyagi áldozatokat, melyekkel ez a kiváló buzgalmu egyesület a magyar művelődésnek szívünkhez kötött érdekeit sohasem lankadó lelkesedéssel harmincz esztendőn át sikerrel szolgálta. Szívem egész melegevel üdvözlöm azért nemzeti közművelődésünk ügyének o hatalmas előmozdítóját, eredményekben gazdag tevékenységének jubiláris évfordulóját alkalmából s élénken fájjalom, hogy az ünnepi közgyűlésen az egyesületi életnek örömmel teljes napján személyesen részt nem vehetek. Hón óhajtom, hogy a FMKE. felbuzdulva eddigi munkásságának minden elismerésre méltó eredményén, a jövőben a magyar művelődésnek javára mindig emelkedő sikerrel munkálkodhassék közre.”

— **Az Unió elnökjelöltje a magyarokról.** Az Egyesült-Államok közel százmilliónyi lakosságát most az elnökválasztás izgalmainak láza tartja lekötve. Taft és Roosevelt mellett Woodrow Wilson, a demokraták elnökjelöltjének van kilátása a győzelemre. Miután Taft, a mostani elnök nem nagy híve a magyaránu bevándorlásnak, egyik amerikai magyar újság munkatársa felkereste Wilsont, hogy mit szándékozik a kivándorlásra vonatkozólag cselekedni abban az esetben, ha ő jutna az elnöki székbe. Wilson mindenekelőtt nagyon hízegőleg nyilatkozott a magyarokról, majd így folytatta:

— Híve vagyok az egészséges bevándorlásnak, ami alatt ezt értem: a bevándorlást szabályozni kell olyképp, hogy ennek az országnak egészségi és erkölcsi állapotát ne veszélyeztesse. Vagyis ki kell zárni a betegeket és a gonosztevőket. A probléma illetően való megoldása természetesen időt vesz igénybe, de erre a nagyfőtosságu kérdésre érdemes időt és munkát áldozni. Nem akarok én egy becsületes és jóra való embert sem kizárni, akiben megvan a kezdeményezés képessége és aki eljön ebbe az országba, hogy becsületes munkájával hasznára legyen a társadalomnak. A könyvemben sem ezeket a bevándorlókat értettem. Hanem igenis azokat, akiket a hajózársulatók és különböző vállalkozók tisztán üzleti érdekből csáltak ide, nem törődve azzal, hogy az illetők meg tudnak-e felelni az amerikai munkaviszonyok követelményeinek. Az önkéntes, saját maga elhatározásából történt kivándorlást sohasem bíráltam, sohasem ósároltam. Az pedig egyenesen a közvélemény vakmerő félrevezetése, hogy a magyarok ellen előítélettel viselkedtem. Tudatlan embernek tartanám magam, ha nem ósmerném a magyar faj kiváló tulajdonságait, ha nem mértékelném kellően azt a egyszerű szerepet, amelyet a magyar nemzet nemcsak Európának, de az egész emberiség történetében játszott.

Az interjú befejezésekor Wilson a következő írott nyilatkozatot adta az amerikai magyar újság munkatársának:

— Híve vagyok a bevándorlás okszerű korlátozásának, de nem annak a korlátozásnak, amely ki akarja zárni ebből az országból azokat a becsületes és szorgalmas embereket, akik azt keresik Amerikában, ami az mindig volt: menedékhele a szabad érvényesülést keresőknek. Rendkívül nehéz ez az egész kérdés, de úgy hiszem, mégis meg lehet oldani, ha igazságosak és nemeslelkűek vagyunk. Bárkinek, még ha csak a legparányibb ósmereke is van a magyar történelemből, éreznie kell hogy erről a fajról bebizonyult, hogy tud élni a szabadsággal és a kínálkozó alkalmakkal.

— **A temesvári sakkverseny.** Temesvárról jelentik: A temesvári nemzetközi sakkverseny mai, harmadik fordulóján Székely szép győzelmet aratott Réthy felett. Persitz óvatos játékkal remis lett Ballával szemben. Szintugy Dalmi Asztalossal szemben. Mayer egy szépen kiszámított pozícióval megverte Ballát, Breier győzelmet aratott Földes ellen, Merényi Steiner ellen és Baracs Persitz ellen. Az első melléktorna utolsóelőtti fordulójában Fischer vezéraldozattal győzött Vecseyvel szemben, Schwarcz megverte Ludwigit, Antal kettős tisztáldozattal Nemesekeket. A második melléktornában Agliceru győzött Nicifor ellen, de veszített Turudiyal szemben.

— **Megtámadták az aratói Jászberényből.** jelentik: Sztrájkoló aratók ma megtámadták Fáy Géza autóját, melyet teljesen szétromboltak. A munkások megsebesítették az autó utasait. Fáy Géza maga súlyosan megsebesült.

— **Kémkedéssel vádolt postamester.** Mint már jelentettük, Konopinski Taddeust, a halyczi postamestert kémkedéssel gyanúsították. Tudósítónk erre vonatkozólag most a következőket jelenti: A galicziai-orosz határon fekvő Halycz községben tegnap délelőtt letartóztatták Konopinsky Taddeust 41 esztendő postamestert, egykori katonatisztet, aki még egy év előtt Bécsben hivatalnokoskodott. — Oroszország részére való kémkedés miatt tartóztatták le. A házkutatás alkalmával annyi terhelő bizonyítékot találtak, hogy azok terhelő hatása alatt megtört és bevallotta a bűnét. Halycz község azért bír Oroszországra nézve fontossággal, mert ott egy másfél milli korona költséggel épült hid áll, a mely Oroszországba vezeteti át és a hidra vonatkozólag mozgósítás esetén a halyczi postamesterre fontos megbízások háramlanak. Konopinskyt a lemberg-i büntetőtörvényszékhez szállították be. Vele együtt még néhány gyanús egyént tartóztattak le.

— **Haertel Lujza nyilatkozatai.** Haertel Lujza, a Mukácson elesattant pofon érdekes hősnője, szombaton Kassán, a járásbírósi tárgyalás után, egy kassai hírlapírónak elmondta az országos érdeklődést keltő affér néhány bizalmas részletét, amelyből a következőket közöljük:

— Nyugalmas és békés családi életet folytattunk, amikor megérkezett Zágrábról az az ur és erkölcsöt prédikálva, könyörtelenül nyugdíjba küldi az apámat és feldúlja a mi igazán harmonikus családi életünket. A szívembe markolt és mélyen felháborított ez a nem várt könyörtelenség. Elhatároztam, hogy közbelepek apám és családom érdekében, megalázkoodom és könyörögni fogok, hogy más elhatározásra bírjam. Igen, én kérem mentem a hadtestparancsnokhoz. De amikor ő ridegen visszautasított, kitért belőlem minden keserűség és megtörtént, ami el nem maradhatott. Pofonütöttem azt, aki családi békénket feldúlva jött. — Arra a kérdésre, hogy mit szél Boroevics vallomásához, ceket válaszolta Haertel Lujza:

— Hogy mit szélök? Csak azt ismételhetem, ami a tárgyaláson is kitért belőlem: *Das ist nicht wahr!* A hadtestparancsnok azt mondja, hogy nem volt szóváltás közöttünk. Hát kérem, a mi jelenünk vagy öt perczig tartott. Csak nem képzeli, hogy ez alatt az idő alatt szólanul állottunk?! Meg aztán azt is mondja a hadtestparancsnok, hogy „nem nagy erővel ütöttem pofon.” Nézze meg a kezemet! Ez a legfényesebb csáfolat! Különbö a munkácsi tárgyaláson még sok érdekes és új adat fog kikaparni. Különösen Vlachovics főhadnagy szereplését akarjuk tisztázni, mert tulajdonképpen innen kezdődik a mi meghurcoltatásunk. Megjegyzem, hogy ez a Vlachovics úgy viselkedett, hogy szinte azt lehetne feltenni, hogy előre ki volt csinálva ez az izléstelen és szemérmetlen botrány. Örülök, hogy önmóvel kapom az üdvözlő leveleket. A „Neue Freie Presse” nek meg kellett írnom, hogy megírom ennek a híres pofonnak a történetét, már bele is kezdtem és legközelebb meg fog jelenni. A levelek közül egy így volt czimezve: — „A generális pofozó urileánynak, Mukácson.”

De a rendőrség viselkedése felháborító. Most minden lépésemet detektívekkel őriztetik. A jövő terveiről pedig végül így nyilatkozott:

— Megvárom, míg a hullámok elcsendesülnek, aztán megvalósítom régi vágyamat: *szinpadra lépek.* Kaptam egy sereg ajánlatot kabaréba fányes szerződésekket, de nem megyek. De színészni mindig szerettem volna lenni.

— **Az apáca-tanárnő kilépése.** A magyar-kanizsai zárda polgári iskolájának tanárnője volt Kiss Mária Claudia. A télen betegeskedni kezdett, úgy hogy kórházba szállítása vált szükségessé. Azóta nem hallatszott semmi hír róla. Szombaton egy elegánsan felöltözött hölgy sétált egy helybéli urileánnyal a korzón. Mindenkinek feltűnt az elegánsan öltözött idegen hölgy, akinek neve most már csak Kiss Viktória. Régi ismerőseit jött meglátogatni — ugymond — mert úgy hallotta, hogy sok mindent beszéltek róla. Arra a kérdésre, hogy miútt lépett ki a kolostorból, kitért a feleletadás elől. Kanizsáról szülővárosába ment, onnan pedig Amerikába készül, ahol közimunkatanítással akarja magát fentartani.

— **A Ráth-múzeum szünete.** Az Országos Ráth György-múzeumi folyó hó 15-étől kezdve belső átalakítás és takarítás miatt egy hónapig zárva marad.

— **Harmincz milliónyi hamis pénz.** Párisi jelentés szerint Nizza egy villájában a rendőrség hamispénzgyárt leplezett le. Nyilván innen került forgalomba az utóbbi időben nagyon sűrűn a hamis orosz bankjegyek. A motozás fényes eredménnyel járt, Harmincz millióra menő hamis orosz papírpénzt találtak a villában a rendőrök.

— **Vilmos császár svájci körútja.** Berlinben tegnap tették közzé Vilmos császár svájci látogatásának programját. E szerint a császári különvonat szeptember hó 3-án, kedden délután 3 óra 35 perczkor érkezik Baselbe, ahol a diezkiseretbe kirendelt 3 svájci tiszt szolgálattételre jelentkezik a császárnál. A császár vonata 5 óra 30 perczkor fut be a zürichi központi pályaudvarba és itt a szövetségtanács kiküldötteinek, a szövetségtanács elnökének, a katonai ügyosztály főnökének és ennek helyettesének üdvözlését fogadja. Az üdvözlések után a császár szállására, a Riesberg-villába hajt. Este fél nyolczkor disztrakoma lesz a Baur-szállóban. Másnap, szeptember 4-én, reggel vasuton Wylbe (megérkezés fél nyolczkor), innen automobilon a hadgyakorlatok területére hajt a császár, aki a fél tizenkettőkor végződő gyakorlat után automobilon ellátogat a Frauenfeld mellett levő Ittingen-kolostorba. Este 7 órakor hajókirándulás lesz a zürichi tavon, amelyen éjjeli ünnepélyt rendeznek. Szeptember 5-én, reggel, a császár ismét meglekinti a hadgyakorlatokat, amelyeket fél tízkor befejeznek. A császár ezután Bernbe utazik, ahol megérkezése után a szövetségtanácsot, valamint Svájc főmoltóságait és a berni hatóságok képviselőit kihallgatáson fogadja. Később meglátogatja a szövetségtanács épületét, majd sétakocsizást tesz a város főbb utvonalaiban. A délután folyamán a császár a német követéségen bucsulátogatáson fogadja a szövetségtanács tagjait. Este a berni misszió-egyletek vezetői tisztelegnek a császár előtt a Berner Hof-szállóban. A tisztelegéseket hivatalos lakoma követi, majd 9 óra 15 perczkor a császár ismét vonatra ül és Interlakenbe utazik, ahol a Viktória-szállóban fog lakni. Szeptember 6-án kirándulást tesz a Jungfrau-vasuton. Este fél nyolczkor disztrakomát rendeznek a császár tiszteletére a Viktória-szállóban. — Szeptember 7-én, szombaton délelőtt alpesi ünnepélyt rendeznek a császár tiszteletére, amelyen bemutatják az alpesi élet multját és jelenét. Vilmos császár 9 óra 20 perczkor hagyja el Interlakent és Alpnach Stadba utazik, innen gőzhajón Luzernbe rándul. A császár tiszteletére az ottani hatóságok a National-szállóban lunch-öt adnak. Délután a svájci hatóságok a luzerni pályaudvaron elbucsnak a császártól, aki innen Baselen át hazautazik.

— **A Toselli-pár kibékült.** Tosellinó, akit csak néhány hét előtt választott el a bíróság, férjével együtt Riminibe érkezett. Tosellinó azonban nincs egyedül, a fürdőhelyre elkíserte férje, helyesebben elvált férje, Toselli, aki legutóbb akkor halatlatott magáról, mikor elvált felesége Firenzében súlyosan megbetegedett és ő félretette minden ellettetet, megjelent a betegágy mellett. A betegség és válopör fáradalmait, úgy látszik, most együtt pihenik ki Riminiben.

— **A véres királyi hagyaték.** Belgrádi jelentés szerint Natália volt királyné ügyvédje azzal a kéressel fordult a szerb hatóságokhoz, segítségnek neki fölkatatni azokat a tolvajokat, akik fiának, Sándor királynak egy millió értéket meghaladó különböző részvényét ellopták. Sándor király ugyanis annak idején minden szeró ipari vagy pénzügyi vállalatnál nagyszámú részvényt jegyzett, halála után azonban e részvények nyomtalanul eltűntek, bár mindenik a király nevére volt kiállítva. Natália ügyvédje úgy véli, hogy a hatóságok könnyű szerrel nyomára jöhetnek a tolvajoknak, ha az egyes pénzügyetekenél megtudakolják, kiknek a birtokában vannak most az eltűnt és névre szóló részvények. Ezen a botrányos lopási ügyön kívül még egy másik lopás is foglalkoztatja most a szerb közvéleményt. Belgrádban az egyik összeesküvő tiszt fűnek-fának megvételre kínálja a meggyilkolt Draga királyné fülbevalóját. Most kitűdött, hogy a hatvanezer frank értékű ékszert a gyilkosság alkalmával hurta ki az egyik gyilkos a halott füléből. A rendőrség azoktól az emberektől nyert személyleírás alapján, akiknek a katonatiszt a fülbevalót vételre ajánlotta, tudja, hogy kiesoda az illető.

— **Szerencsétlenség egy katonai lövészben.** Bécsi tudósítónk telefonozza: A lapok ama közléseivel szemben, hogy a 8. számú huszárezred ezredfuttatásánál egy haláleset és több súlyos sérülés fordult elő, a Wilhelm-ügnökségnek illetékes helyről jelenti, hogy ezen futtatásnál 7 tiszt és egy őrmester a lóról való leesés folytán könnyű sérüléseket szenvedtek. Egyéb balesetek nem fordultak elő.

— **Vihar.** Déváról táviratozzák: Tegnap hirtelen vihar támadt, mely a levegőt annyira lehűtötte, hogy a hőmérő -4-8 C-re szállott le. A magasan fekvő Nagyág községben havazott. A vihar a kukoriczásban okozott kárt. — Rudnok községben vasárnap este felé villám csapott le. Előgett egy lakóház a hozzátartozó mellékapuletekkel. A kár 1200 korona.

Borzalmas állapotok egy vasgyárban. Kasától a negyedik gyorsvonati állomás a Hernád-völgyi Magyar Vasipar Részvénytársaság korompai (Krompach) vasgyára. És most csendőrség és katonaság őrzi: harcz van a gyár vezetősége és a munkások közt. Bíró Rudolf igazgató a tőkét, Saárossy Zoltán szepesváraljai járási szolgabíró, nem annyira az államhatalom, mint inkább a hatalmasabb társadalmi osztályt képviseli ott, ahol hajmeresztő állapotok uralkodnak. A Magyar Fém- és Vasmunkások Országos Szövetsége tagjaiul akarja megszerezni a korompai gyár vas-munkásait is. Ez a harcz oka. A gyár kijelentette az igazgató előszóval és plakáton ki is hirdette, hogy nem tűri, hogy munkásai beiratkozzanak a szövetségbe. Vagyis az a munkásnak kibérli a munkaejéjét és a közigazgatás segédkezet nyújt ahhoz, hogy egy gyárigazgató munkásainak polgári jogait elkövethassa. Ugyanis a múlt vasárnap a Vasmunkások Szövetsége gyűlést tartott Krompachon, de a szolgabíró feloszlatta. A szocialisták azt mondják, hogy az igazgatóság emberei leitatva vitték oda a munkásokat, hogy csináljanak zavart. Bujtogatás eredménye volt, hogy a munkásság ama része, amely nem akart belépni a Vas- és Fémmunkásokhoz, elment a Vas- és Fémmunkások Szövetségének a gyűlésére és ott úgy viselkedett, hogy a szolgabíró kénytelen legyen feloszlanni a gyűlést. A munkásokkal az igazgatók kényük-kedvük szerint bánnak. Persze a részvényesek 35 és 40 százalékos dividendát kapnak a munkások bérén. Bíró Borbély Lajos vezérigazgatóval megbeszélte, ha nem megy másképpen, leoltják a kohókat, leszerelnek mindent és ha kell, egy fél évig is szüneteltetik a gyárat. Semhogy a munkásokat a vas- és fémmunkások szövetségébe engedjék. Jellemző a viszonyokra, hogy az előmunkások napi 12—15 koronát is megkeresnek. A képzett munkások 7—8 koronát. A napszámok 5—6 koronát, a berakófiúk 2 korona 20-at, tizenkét órai munkáért egyfolytában. Harmadnaponként pihennek, de fizetést nem kapnak. A munkásoknak a gyár bérét ad lakást, de meg van tiltva lakásukon bárkit is fogadni. Az igazgató ur elbocsátott néhány száz munkás, akiről megtudták, hogy titokban aláírták a Vas- és Fémmunkások Szövetségébe való belépést. Spiczirendszerrel dolgoztak és olyanokat, akik 15—20 éve vannak a gyár szolgálatában betegen bocsátották el, holott társadalmuk is van, ahova befizettek és egy krajczárt vissza nem kaptak. Akik betegek vagy nyomorékok voltak, azokat is kidobták.

A telep kapuján ki van függesztve: „Az előfordult balesetekre való tekintettel, minden látogatást tilos.“ Bent kiszáradt, vézna testű emberek dolgoznak hetven fokos melegben. És ezek az emberek nem tiz, hanem öt lépésnyire egy vasruddal igazgatják a guruló és több százfokos hőségű lávatömeget. Ha fél lépéssel tovább mennek: végük van. És tizenkét óra hosszáig dolgoznak itt egyfolytában. A kohóban, ahol a régi rozsdás vasakat olvasztják, ingre vetkőzött emberek kazandarabokat, éles vaszeteket hoznak elő egy nagy halomból Szaladva közelitenek a kohó szájára felé, hat-hét lépésnyi távolságból bedobják a kohó ajtajába és hamar elugranak onnan, mert ha nem, beszédülne a tűzbe. Holott ezt daruk segítségével kellene végezni. — Terve is van vége az átépítés, de sajnálják a pénzt a részvényesektől.

Természetesen az ottani hatóság szépitni igyekszik az állapotokat, azt állítják, hogy nem hagyták abba a munkát és maguk kértek csendőrséget a szakszervezeti kiküldöttek terrorizmusa ellen. A korompai munkások nyilvános tüntetést akartak rendezni az igazgatóság mellett, de ennek kérésére elálltak a szándékuktól. A korompai munkások körében nagy a megelégedettség (?) A rendbontók a hatalmukba kerített néhány emberrel folytatják az igazgatásokat. Saárossy Zoltán szepesváraljai szolgabíró állandóan Korompán időzik csendőrséggel és katonasággal. — Neogrady Lajos alispán is Korompán járt tegnap és a tett intézkedésekkel meg volt elégedve. A hivatalos terrort mondva csinált békéről egy szó sem felel meg a valóságnak.

Az „Egyetértés“ olvasóihoz.

Julius elsejével negyvennyolcadik évfolyamának második felébe lépett az Egyetértés, amely immár csaknem félszázados multtal jelenik meg olvasói előtt. Csaknem egy félszáz esztendő óta zászlóhordozója a magyar függetlenségi politikának és a hamisítatlan, megalkuvást nem tűró szabadelvűségnek. Hasábjairól szólott bujdosásából, száműzetéséből történelmünk legdicőségesebb, ragyogó alakja: Kossuth Lajos az irott szó legesodálatoosabb hatalmával népünkhez s hasábjairól érintkezik népünkkel Magyarország egykori kormányzójának ragyogó nevű fia: Kossuth Ferencz, a függetlenségi politika illusztris vezére is. És csaknem egy félszázadon keresztül soha nem szünő elvűséggel volt szószólója az Egyetértés mindannak, ami a magyar nemzeti államot erősítheti, mindannak, ami függetlenségi törekvéseinket előbbre viheti, mindannak, ami a liberális törekvéseket és reformszközöket győzelemre juttatja.

A küzdelmekből érdemeket nem vindikál magának az Egyetértés. Azt azonban nyugodt önértékeléssel elmondhatja, hogy a tüzet állandóan ébren tartotta, s ha kihunyóban volt, élesztette népünk szívében a függetlenségi törekvések és vágyódások paraszát.

A negyvennyolcadik évfolyamát elő „Egyetértés“ nagy

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes mellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben pártját ritkító. Ezzel az „Egyetértés“ kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja“ című melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés“ előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album holtj ára 60 korona.

A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára

Egész évre	28 kor.	—	fill.
Félévre	14	„	—
Negyedévre	7	„	—
Egy hónapra	2	„	40

— Román katonatisztekől inzultált báróné. Bukarestnek, a román főváros előkelő társaságát kinos botrány foglalkoztatja, amely annál nagyobb feltűnést kelt, mert nagyjából nyilvános hivatalú viselő férfiak visszaéléséről van szó, akik a német arisztokráciának egyik Konstanczban időző előkelő hölgytagját a legsúlyosabb inzultussal illették. Hohenau báróné a német arisztokrácia egyik legregibb családjának tagja és Vilmos császár közeli rokona, néhány nap óta leányával a Fekete-tengeren lévő Konstanczban időzik üdülés céljából. Tegnap este a báróné leányával az Európa-szálló éttermében vacsorázott, amikor több román tengerésziszt érkezett az étkező helyiségbe s a báróné mellett lévő asztalt foglalták el. A román tisztek nemsokára erősen fixirozni kezdték a hölgyeket s oly sértően viselkedtek, hogy a báróné néhány energikus szóval renderutasította őket. A tiszteket azonban a renderutasítás nem hűtötte le s most már megjegyzést is tettek a hölgyekre, akik így rendkívül kinos helyzetbe jutottak. A jelenetre figyelmesültek az étteremben levő többi vendégek is és Hohenau báróné, hogy a jelenetnek véget vessen, hangosan rászólt a tisztekre, hogy hagyják abba sértő viselkedésüket. A báróné még több erős szóval illette a tiszteket, akik fölpattantak helyükről, majd egyikük telefonozott a rendőrfőnöknek, aki rendőrt küldött az étterembe. A rendőr a tisztek előadása alapján igazolásra szólította föl a hölgyeket s oly sértően viselkedett velük szemben, hogy a báróné és leánya fölháborodva hagyta el az éttermet. Hohenau báróné másnap panaszt tett a bukaresti német követnek, aki azonnal fölkereste a román külügyminisztert és elégtételt kért tőle. A román belügyminiszter azonnal megindította a vizsgálatot és áttette az ügyet a hadügyminisztériumhoz is. A tiszteket, akik azzal mentegetőztek, hogy a bárónét nem ismerték és énekesnőnek hitték, harmincz napi kaszárnyafogságra ítélték, a rendőr ellen megindították a fegyelmi vizsgálatot és elbocsátották a szolgálatból, a rendőrség vezetőjét pedig hír szerint fölszólították, hogy adja be lemondását.

— Forradalmároktól legyilkolt utasok. Mexikó Cityből érkezett táviratok jelentik, hogy a fővárostól nem messzire eső Morelos közelében Zapata forradalmi vezér mintegy ötszáz emberrel megtámadott és feltartóztatott egy személyvonatot; a forradalmárok az utasok közül mintegy hatvanat megöltek, sokat pedig veszedelmesen megsebesítettek. Zapata emberei petárdát helyeztek el a vasuti sín alá, amely abban a pillanatban, hogy a lokomotív keresztül ment rajta, hatalmas erővel felrobbant. Alig hogy a lokomotív felborult, minden oldalról előbujtak rejtékhelyeikről a forradalmárok s gyilkos tüzelést kezdtek a vonatra. A vonatot állítólag azért támadták meg, mivel egy szövetségi katonacsapat is utazott rajta egy kapitány és két hadnagy parancsnoksága alatt. A szövetségi katonák amilyen gyorsan csak tudtak, az első lövésekre kiszálltak a kocsiokból és viszonzni kezdték a lázadók tüzelését, de törekvésük, hogy azokat futamodásra bírják, hiábavalónak bizonyult. A katonák közül öt megsebesült, kettőnek sikerült megszökni, a többiek a tisztekkel együtt elestek. A második osztályu kocsiokban — amelyek ellen a felkelők tüzelése irányult — harmincz utas vesztette életét, számosan pedig megsebesültek. Az elsőosztályu utasok közül egyet sem öltek meg, de ötven azért megsebesültek, egy közülük életveszélyesen. Egy Adler nevű, amerikai származású konduktor életbenmaradásához sincs sok remény. A lövöldözés megszűnte után, mikor a forradalmárok rájöttek, hogy még vannak élő emberek a vonaton, megrohanták a kocsiokat s az utasokat és még élő szerencsétlen sebesülteket kezdtek legyilkolni. Egy a vonaton utazó pap térdre vetette magát a forradalmárok vezére előtt s úgy könyörgött az utasok életéért, mire a vezér meg is szüntette a mészárlást. A kegyetlenkedés után a felkelők kifosztották a máhakocekat s felgyújtották az előbb elajlott leöntött kocsiokat s a holttesteket a tűzbe dobálták. Mikor a segélyvonat a helyszínre érkezett, már csak a füstölős romokat s néhány sebesültet talált, akik elbeszélhették a borzalmakat. Ugyanczen a napon a felkelők Puebla mellett is rálvöldöztek egy vonatra, de a golyók, amelyek több ablakot bezúrtak, senkit sem sebesítettek meg.

— Két hajós halála. Esztergomból jelentik: A Dunagőzhajózási Társaság „Szövetség“ nevű vontatógőzösének kormányosa és vitorlamestere hétfőn éjjel Dunakeszinél a Dunába fulltak. A szűkszávu jelentés mögött talán büntény lappang.

— **A bodrogközi viharveszedelem.** A mult heti országos éghabóru a Bodrogköz községekben is — különösen a talajvízes területeken fekvő helyeken — nagyarányu pusztitást vitt véghez, sőt még emberi életet is követelt áldozatul. Augusztus 8-ika szomorú emlékeztető dátuma lett a bodrogközi népnek. Derült időben vonult ki a falvak népe a kálász-körsztek egybehordására. Félhét óra tájban, még a reggeli előtt, rémes felhők tornyosulása látszott Tokaj felől. Rohamosan nőtt s jött a vészhozó óriási felhőtömeg. Utjában *Luka* községet érintette elsőnek, ahol szalmakazlok, életasztagok gyultak ki nyomában. Per percz mulva már *Karos* környékén egy háztetőt is lángborított a gyorsan sikló tüzkigyó. *Karcsán* állatok roskadtak össze a legelőkön a villámcsapások alatt. *Páczin* közelében, a *Sennyey* báró uradalmához tartozó *Felinkert* nevű tanyán, ahol házakban csak asszonyok, lányok s gyermekek maradtak, *Kacsik* Anna 14 éves leány az udvaron mosott. Amint a vihar elől menekülni akart, a villám a pitvarajtóban sújtotta agyon a szerencsétlen leányt, aki azonnal holtan összeesett, bár testén a villámsújtásnak nyoma sem látszott. A mezőről ekkorra, 9—10 óra között hazatérő férfiak egyike, a leány szerencsétlenségének láttára a házból sietett s akkor látta, hogy a villámnak a szobában levők is áldozataiul estek. A bentlevő négy asszony közül, az egyiket, *Szabó* Jánosné 17 éves fiatal menyecske a villám agyon sújtotta. Azonnal szörnyet halt ő is. A többiek élve maradtak ugyan, de súlyos sérüléseket szenvedtek, ki beszélni, ki járni nem tud. Míg a villám a szobában ölt, rombolt, addig a ház tetője már javában lángokban állott, s az egész család ház, teljesen leégett. A két halottat *Páczinba* vitték s másnap, pénteken onnan temették el őket a község általános részvéte mellett. A villám ezenkívül *Páczinban* még több helyen is leütött, négy embert a mezőn érintett az áramja úgy, hogy egynek a jobb karja, a többinek pedig a lábai bémultak meg. *Bodrogszerdahelyen* is fölgújtott a villám egy házat, másutt csak a növényzetben tett óriási kárt.

— **Egy nyomorgó tanító öngyilkossága.** Alig pár hónappal ezelőtt egy biharmegyei tanító öngyilkos lett, mert silány fizetéséből nem tudott megélni. Az egész ország tanítóságát megrendítette ez a tragédia. A magyar társadalom lelkiismeretét is felrázta egy kicsit a tanító öngyilkossága. Csak egy embernek kemény szívét nem hatotta meg a tragédia, pedig kastélyához nem is olyan nagyon távol dörögött el az a revolver. A gésztai nagyur, Biharország királya, még ez esemény után is azt hangoztatta, hogy a magyar tanítóság igazságtalanul kérelmezi fizetésének javítását. Most pedig ugyancsak Bihar megyében adta kezébe a nyomor egy tanítónak a gyilkos revolvért. *Gergely* Teofil, magyarlápósi gör. kath. tanító agyonlőtte magát, mert nem tudott megélni. Most már két mártírja van a tanítói nyomornak. De azért a minisztériumban még most sem akarják a nem állami tanítók kívánságait teljesíteni. Még várnak egy kicsit. Addig, amíg több tanítónak a gyilkos revolvere dörög el.

— **Szabálytalanságok egy léghajó-lottójáték körül.** A Majna melletti Frankfurtból táviratozza tudósítónk: A felsőrajnai aviatika javára rendezett léghajózási lottójáték körül szabálytalanságokra jöttek reá. — A lottójáték finanszírozását *Schaefer* düsseldorfi vállalkozóra bízták. Közvetlenül huzás után azonnal feltűnt, hogy a főnyeremény eladatlan sorsjegyekre esett. *Schaefer* ellen most csalás miatt büntető eljárás tettek folyamatba. Az az árvafiu, aki a huzásnál a kerekket forgatta, vallomásában azt adta elő, hogy ő a sorsjegy számát, míg *Schaefer* a másik kerékből a nyereményösszeget jelző cédulát húzta ki. Az ötvenezres és az egyezer márkás főnyeremény egyáltalában nem is volt a kerékben. Azokat *Schaefer* a kezében tartotta s amikor a két nyerményt kihirdették, azokat a saját javára olvastatta fel, habár az illető sorsjegyek nem is adták el.

— **Kisiklott a római vonat.** A római vegyesvonat, amely Velettriből Rómába ment, egy meredek lejtőn kisiklott, mert a sok csúszástól a sinek kitágtak. Alig indult el a vonat, mozdonya kigrott a sinekből, magával rántott egy személykocsit, amelynek kerekei mélyen befurédtak a töltésbe. Az utána kapcsolt waggonok belerohantak s egymásra torlódtak. Két utas meghalt, 51 megsebesült, köztük sokan a halállal vívódnak.

— **Szégyeljük magunkat.** Amikor híre járt, hogy *Auffenberg* Móricz, a szép magyar hangzású névvel és a mi alapos ellenszenvünkkel dicsekvő hadügyminiszter ányyira szorult helyzetben látja a *Königgratz* óta ki nem próbált közös armádiát, hogy még a nyomorékokat is besoroztatja — neveltünk rajta. A mókázásokban egyik voltunk valamennyien. Hanom most, hogy megkezdődtek a sorozások, torkunkon akad a nevetés. Szó sincs róla: nem adjuk szívesen fiainkat a császárnak. Szívesebben adnánk — a királynak. De egy kicsit mégis szégyeljük magunkat, hogy milyen kevés katonának való akad a színmagyar vidékeken. Ime: Hódmezővásárhelyről jelentik: Ma délután végezte be a sorozó-bizottság az első korosztályu ifjak vizsgálatát. 360 katonaköteles állott elő és annak ellenére, hogy a legelső anyagot válogatták, s egyetlen testi hibában ezenvedőt sem soroztak be, a 360 közül mégis 160 vált be. Vásárhelyen mindig kiváló volt az eredmény, de ilyen még nem volt. — *Székesfehérvárról* meg azt jelentik, hogy a mai fősorozáson az első korosztályból 275 hadköteles közül 75 vált be, a második korosztályból 130 közül 45-en váltak be.

— **A newyorki kártyabarlangok végnapjai.** Newyorkból táviratozzák: Az amerikai közvélemény izgatottsága a newyorki rendőrség botránya miatt még mindig tart. A newyorki hírlapok szinte egyhangulag követelik *Gaynor* polgármester azonnali lemondását. Bár egyéni becsületességében nem kételkednek, de gyengének, erélytelennek és sokkal inkább a pártoktól függőnek tartják, sem hogy egy alapos rendőrségi reform keresztülvitelére képes lenne. Néhány tekintélyes newyorki polgár, többek között *Pierpont J. Morgan* és *Mrs. Clarence Mackay* kiáltványt bocsátottak közre egy holnap megtartandó népgyűlés megtartása céljából. Ezen a gyűlésen, amely kétségkívül igen érdekes lefolyású lesz, szellettetni fogják a newyorki rendőrség botrányait és indítványokat tesznek a radikális reform érdekében. *Rosenthalné* asszonyt, a meggyilkolt kártyabarlang tulajdonos özvegyét a hírlapírók interju végett felkeresték. Elmondotta, hogy férje éveken át barátságos viszonyban állott *Becker* rendőrhandnaggal egészen addig, amíg annak folyton fokozódó pénzköveteléseit nem teljesíthette többé. *Becker* mindinkább követelőbbé lett, úgy hogy végül *Rosenthal* a kártyabarlangból eredő összes nyeresége a rendőrhadnagy zsebébe vándorolt. Az özvegy meg van győződve a felől, hogy *Becker* volt az, aki férjét lelőtte, mert tudta, hogy csakis ilyen módon tudja őt elhallgattatni.

— **A textilsztrájk.** Brünnből jelentik: Miután tegnap délután a gyapjuiparosok egyesületének munkaadó szervezete megszüntette a kizárást, a megegyezés értelmében nyomban az iparfelügyelő elnöklelte alatt kezdetüket vették a bérkérdésre vonatkozó tárgyalások. Várakozás ellenére a Brück és *Engelsmann* cég munkásai felmerült bérkülönbségek miatt megszakították a tárgyalásokat. Ma reggel számos gyárban a munkások nem jelentek meg. Egyes üzemekben a délelőtt folyamán ismét abbahagyták a munkát. Ennélfogva a brünni munkásság nagy része ismét sztrájkban áll.

— **Nagy bányarobbanás Dortmundban.** Dortmundi jelentés szerint halálos bányakatasztrófa volt ma reggel Dortmund mellett. Fél nyolcz órakor két csoport munkás dolgozott a *Kaiserstuhlbányának* abban a részében, melyben a salakot választják ki. A nedvességtől keletkezett gázok fölrobbantak s a tárna egy része beomlott. Háromnégy munkás még el tudott menekülni, a többiek azonban ott veszttek. Eddig kilenc halottat szedtek elő a romok alól és két súlyosan sebesültet, akik pár óra mulva szintén meghaltak. A holttestek teljesen összeesve kerültek elő a romok alól. Az összeomlott tárna még több holttestet takar, melyeknek a kiasúsán dolgoznak. — Dortmundból jelentik: A *Hösch*-féle vas- és ércművek déli 12 órakor kiadott jelentése szerint az izzó salaktömeg beomlásánál a *Kaiserstuhl* II. bányában tíz munkás meghalt. Egy munkás oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy röviddel azután meghalt. A *Lotz* és társa cég kijelenti, hogy a munkálatokat nem a cég vezette és ennélfogva munkásai közül senki sem járt szerencsétlenül.

— **Katonai őrzés botránya Jászberényben.** Csunya botrányt csapott vasárnap este Jászberényben egy részeg katonai őrzés, amely garázdaságból be akarta kísérni az őrszobára *Pihorik* rendőrtisztviselőt. A botrány a szigetre vezető Zagyva-hidnál történt. Egy, eddig ismeretlen nevű ember a hidról lezuhant a vízbe és elmerült. A szigetről egy hírlapíró, egy pinzér és egy rendőr csónakba ugrottak s kimentették a fuldokló embert. Ekkorra odaért *Pihorik* Antal rendőrtisztviselő és első segítségben akarta részesíteni az ismerlent, aki még mindig eszméletlenül feküdt a parton. A katonai őrzés vezetője, *Szöke* János szakaszvezető éppen arra vetődött s részeg fővel belekötött a rendőrtisztviselőbe. *Pihorik* rendreutasította. A szakaszvezető erre mellbevágta, aztán az őrzéshez fordult:

— **Kisérjék be ezt az embert!**... Hiába tiltakozott *Pihorik*, az őrzés közrefogta és tuszkolta előre. Az utcákon óriási feltűnést keltett a szokatlan menet. Végre egy rendőr, aki látta az őrzés garázdaságát, segítségért telefonált a rendőrségre. Onnan hamarosan rendőrök vonultak ki és megszabadították *Pihorik*ot a részeg katonaktól. *Pihorik* följelentést tett a katonai hatóságnál, mely azonnal szigorú vizsgálatot indított a garázda őrzés és szakaszvezetője ellen.

— **Ifjusági lövésztanfolyamok a tüzoltóság kebelében.** A Magyar Országos Tüzoltó Szövetség tavaly őszszel felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez ifjusági lövésztanfolyamoknak a tüzoltóság kebelében leendő szervezése tárgyában. A honvédelmi miniszter válasza most érkezett le a szövetséghez és kiemelik belőle a következőket: A miniszter örömmel ad támogatást annak az óhajnak megvalósításához, hogy ifjusági katonai lövésztanfolyamok ne csak az ország egyes községekben, hanem minden egyes községben és pedig a tüzoltóság kebelében szerveztessenek. Ilyen tanfolyamoknak a tüzoltócsapatok körében való szervezését ő is kívánatosnak véli. Ha a tüzoltó egyesületek ifjusági katonai lövésztanfolyamoknak megalakítását óhajtják, kérjék írásban a legközelebbi honvéd gyalogságparancsnokságot, hogy a lövésztanfolyamok szervezésének érdekében a szükséges intézkedéseket tegye meg. Az új véderőtörvény 48. szakaszában foglalt rendelkezések jövőben azoknak a tartalékosoknak, akik az ifjusági lövésztanfolyamokon, illetve a katonai tornaszat terén eredményes tevékenységet fejtettek ki, bizonyos kedvezményt biztosít. A Magyar Országos Tüzoltószövetségnek azt a kérését, hogy minden pórtartalékos katonát kötelezzék arra, hogy az alatt az idő alatt, amelyet a tényleges szolgálatban kellene eltöltenie, községében tüzoltói szolgálatot teljesítsen, illetve kötelezzék arra, hogy tagja legyen a tüzoltócsapatnak, törvényes alap hiányában nem teljesítheti. Ez az óhaj úgy volna megvalósítható, ha a tüzoltóság kebelében megalakuló ifjusági lövésztanfolyamok tagjai közé azon nem tényleges állományú katonák és honvédek is fölvetnének, akik a tüzoltó csapatnak nem tagjai s a lövésztanfolyam egyik kiképzési ágát a tüzoltás gyakorlati képeznek. Egyben felkérte a miniszter a törvényhatóságok fejeit, hogy az ifjusági katonai lövésztanfolyamoknak a tüzoltóság kebelében való szervezését ők is jóindulattal támogassák.

— **A durva postatiszt.** Kaposvárról táviratozzák: Tegnep *Künstler* Teréz kaposvári urileány Temesvárról sürgönyileg pénzt kapott. A pénz megérkezéséről értesítették; a leány az elismervény ellenében fel is vett 10 koronát, az elismervényen tévedésből azonban 70 koronát nyugtázott. *Mosgay* Gyula postatiszt kiadta a leánynak a 10 koronát. Mikor a nyugtákat átnézte, észrevette, hogy *Künstler* Teréz nyugtája 70 koronáról van kijelölve. Elküldött a leányért és reprodukálhatlan kifejezések mellett követelte a többlet visszaadását. Majd átadta a leányt a rendőrségnek, mely a lakásán házkutatást is tartott. Később kiderült, a leány ártatlansága, a postatiszt bocsánatkéréssel akarta elintézni az ügyet, a leány azonban ügyvédje útján rágalmasz és becsületsértés miatt följelentést tett ellene.

— **Betörők egy vasútleben.** László Kálmán Rákóczi-ut 57. szám alatti üzletébe az éjszaka betörtök és onnan kétháromezer korona értékű különböző vasúti loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Vasúti baleset.** Kaposvárról jelentik: A tabi vasúti állomáson ma délután fél 4 órakor egy tehervonat négy kocsija kisiklott. Két kocsi pozdorjává zúzódott, emberéletben nincs kár.

— Egy asszony kálváriája. Péter Nándor bérkocsissegéd bejelentette, hogy felesége három gyermekével együtt eltűnt az Szvetenay-utca 10. számú lakásukról. Az asszony még július havában az előljáróság révén kieszközölte, hogy gyermekeit a menhelyen helyezze el. Az asszony beadványa szerint ugyanis a férj nem törődött a családdal, sohasem dolgozott a család nélkülöltni volt kénytelen. Ugy látszik azonban, a házaspár között megint megjött a béke s a gyermekek is otthon maradhattak. Három napja nem dolgozott a férj és az asszony megfenyegette, hogy elpusztítja magát a gyermekeivel együtt. Péter tegnap este, amikor hazament, zárva találta a lakást és mikor felnyitotta, üres volt az. Most attól fél, hogy az elkiseredett asszony beváltja szándékát. Az asszony harminczhárom éves, gyermekei közül a legidősebb a hatéves Etel, Nándor négyéves, László egyéves. A rendőrség nyomozza őket.

— Lengyel grófok automobilszerencsétlensége. Krakóból végzetes automobilszerencsétlenséget jelentenek. Gróf Tiskiewicz automobilján, melyen a soffőrön kívül gróf Puskovszky nevű barátja ült, a lengyel Tátrában, Zakopanje fürdőhelyre tett kirándulást. Utközben a gépocsai nekiment egy szánásszekérnek. Az összeütközés folytán a két gróf kirepült a kocsiból és halálos sebeket szenvedett. A lovakat az összeütközés megölte. Gróf Tiskiewicz vőlegénye a lengyel helytartó leányának.

— Az afrikai állatvilág új csodája. Nem is nagyon régen történt, hogy a zoológusok örvendetes meglepetésére fölfedezték az okapi-t és Afrika szívéből már új hir jön egy oly fölfedezésről, a melynek tudományos jelentősége teljes terjedelmében egyelőre be sem látható. Egy európai utazó tudományosan értékes leírást ad egy óriási emlős-állatról, amely rokona az eddig teljesen egyedül állónak ismert elefántnak és valószínűleg egész közeli rokona a régen letűnt korok kihalt állat-családjainak. Le Petit francia Kongó-utazó, az állat fölfedezője, Ugandában elbeszélte fölfedezését Cuningham angol embernek, aki most egy angol tudományos folyóiratban beszámol a fölfedezésről.

1907 júniusban Le Petit a Kongón tett csónakutján a Kasszai terkolatának közelében valami sötét tárgyat látott a vízben. Azt hitte, hogy fatörzs, de kísérői kioktatták, hogy Nogoki na Maigi (vízi elefánt) van előttük. Az állat csakhamar alamerült a vízbe. A benszilótték elmondották, hogy ez az állat nappal a vízben tartózkodik és sokat árt a halászsoknak, mert megrongálja hálójukat és veszedelmes, mert fölfordítja csónakjukat, amelyet rövid orrmányával ragad meg. A meglepett francia utazó nem sokára meggyőződhetett arról, hogy amit hallott, az nem az élénk szerecsen-fantázia szüleménye. A Lipót-tó és a Tumba-tó közt elterülő mocsaras vidéken, az ugynevezett Lukenyi-kerületben egy napon körülbelül négyszáz lépés távolságban egész csapat vízi elefántot pillantott meg és messzilátóján egy teljes perczig megfigyelhetette ezeket az állatokat. A part rövid füvén öt darab hatalmas, a vállánál hat-nyolcz láb magas állat legelészott. Semmiféle ez idő szerint ismert élő állattal nem lehetett őket összehasonlítani. A megnyult, tojásdad fején körülbelül két láb hosszú orrmányuk volt. Ez, valamint füllük, ugyszintén hátuk hajlása és járásuk hasonlított az afrikai elefántéhoz. A nyakuk ellenben csaknem kétszer olyan hosszú volt, mint az elefánté. Agyara egyiknek sem volt. Sötét bőrük simának és szőrtelennek látszott. Le Petit az egyik állatot lövéssel megsebesítette a vállán, de bármennyire keresték, a megsebesült állatra nem tudtak ráakadni. A nyomát megtalálták és ez inkább a vizilóhoz, mint az elefántéhoz hasonlított. A leírásból kitűnik, hogy elefántról ebben az esetben szó sem lehetett, tapir pedig — mely még tekintetbe jöhetett volna — nincs Afrikában. Bizonyos az, hogy az elefánt valami rokonát láthatta a francia utazó, de semmi esetre sem az elefánt-faj változatát, hanem új család képviselőjét. E fölfedezés tudományos értéke föl sem becsülhető.

— Hajóösszeütközés egy jéghegygel. Montreálból jelentik, hogy az Allan Line Corsica gőzöse tegnap délután négy órakor összeütközött egy jéghegygel és erősen megsérült. Az összeütközés Belle Island szigetétől keletre történt, amerre most sok hatalmas jéghegy uszik. A Corsica dróttalan táviróval hírt adott róla, hogy a maga erejéből képes kikötőbe jutni, mégis segítségére küldték a Champlin és Skandinávia gőzösöket. Montreálból Liverpoolba volt uton a Corsica, fedélzetén száz utassal.

— Egy kisvárosi garnizon titkaiból. Az Arad szomszédságában, Kisszentmiklóson állomásozó tüzérezred tisztikara állást foglalt a parancsnoka, Latka Vincze őrnagy ellen és ennek következtében az őrnagyot nyugdíjazták. A nyugdíjazásnak érdekes előzményei voltak: A Kisszentmiklóson állomásozó tüzérezredosztálynak évek óta Latka őrnagy volt a parancsnoka. A tisztikar, amely mintegy tizenhat főből áll, nem rokonszenvezett az őrnaggyal, mert szolgálati ügyekben erélytelennek tartotta. Emiatt némi elkédvetlenedés is mutatkozott a tisztikarban. Minthogy azonban nem tudták keresztülvinni az őrnagy áthelyezését, beletörődtek a helyzetbe. Ez a kényes állapot addig tartott, amíg Kisszentmiklósa áthelyezték másfél évvel ezelőtt Dorninger József kapitányt. Dorninger, aki nő ember volt, hamarosan összebarátkozott Latka őrnaggyal, aki szintén feleséges ember volt. A két család sűrűn ellátogatott egymáshoz és így a két hölgy elválaszthatatlan barátnővé lett. Együtt jártak lovagolni és közben sűrűn meglátogatták a gyakorlóteret is. A két urinő tréfás és vidám hangulatban beleavatkozott a tiszték szolgálati ügyeibe. Eleinte csak tréfa volt az egész és máka, később azonban a két nő annyira megszokta a parancsosztogatást, hogy valóságos utasításokat adott a szolgálatot teljesítő tiszteknek arra, hogyan kell bizonyos katonai funkciókat teljesíteni. A tiszték is eleinte csak tréfának vették a hölgyeknek ezt a hatásköri túllépését, azonban a vendégszerelés mind sürübbé vált és ez végül felháborította a tisztikar tagjait. Legelőször Zvarina Károly főhadnagy kérte ki magának, hogy szolgálati teendőit a hölgyek bírálat tárgyává tegyék és a legénység előtt komikus színben tüntessék fel a tiszteket. Kévéssel ezután Latka őrnagy Zvarina főhadnagyt megbüntette azon a czímen, hogy elhanyagolja kötelességeit. Zvarina büntetését ki is állotta, de az egész tisztikar magáévá tette a főhadnagy ügyét. Aradon összeütközést tartottak, amely elhatározták, hogy a helyzetet feltétlenül változtatnak. Ez a megbeszélés még július elsején történt. A következő napon már valamennyi tüzérezred aláírásával elátott panasz érkezett a temesvári hadtestparancsnoksághoz. A tisztikar önérvényes hangon mondta el a történeteket és sürgős intézkedéseket kért. A hadtestparancsnok a panaszt vizsgálat tárgyává tette és mintegy tízennégy nappal Aradra küldötte Leidschaft Károly vezérőrnagyot és két törzstisztet. A vizsgálat három napig tartott. Ezen idő alatt formális bírósági tárgyalások voltak az aradi várban. A tárgyalás után a temesvári tiszték hazautaztak. Három nappal ezelőtt érkezett meg a hadtestparancsnoknak intézkedés, amely szerint Latka őrnagy és Dorninger kapitány szabadságot kapnak. Latka már el is távozott állomáshelyéről és nem fog többé visszatérni, mert szabadságidejének letelte után nyugalomba megy. Dorninger kapitányt pedig egyelőre áthelyezik Kisszentmiklósról.

— Egy cselédleány tragédiája. Bugja Teréz 23 éves cselédleányt az urnője a közeli fűszeres boltba küldte. Amikor az Aranykéz-utca 2-ik szám alatt épülő háznál elhaladt, egy gerendát döntöttek ki a munkások. A gerenda a leányra zuhant még a helyszínen azonnal meghalt. Bevitették a bonczati intézetbe. A vizsgálat folyik.

— Elfogott betörőbanda. Székesfehérvárról jelentik, a múlt hónapban, mint annak idején jelentettük, egy éjszaka két helyen is nagyobb szabású betörést követtek el. Havranek József kir. tanácsos, ny. polgármesternek ligetsori lakását teljesen kifosztották, mintegy 10.000 korona értékű tárgyat vittek el, akik még ugyanazon éjjel Hajduska Gyula banktisztviselő lakását is megdézsmálták. Simon Sándor binügvi főkapitány széleskörű nyomozást indított, amely eredménnyel is járt, amennyiben a betörőbanda néhány tagját sikerült kézrekeríteni. Szatmárott letartóztattak egy Mihalik József nevű notárius betörőt, akinél több olyan tárgyat találtak, melyek a székesfehérvári betörésből származtak. — Két szatmári csendőr jelentkezett Simon rendőrfőkapitánynál és felmutatták az elfogott betörőnél talált tárgyakat, melyekben Havranek polgármester a sajátjára ismert. A csendőrök jelentették, hogy Mihalik beismernte, hogy ő követte el negyedmagával a betörést. Büntársai Papp Ferencz budapesti és Simon Lajos feyházi volt csavargók voltak. Az ellopott tárgyak egy részét pedig Barna Géza Budapesten lakó állásnőküli segédjegyző értékesítette. Barna Gézát hétfőn a fővárosi rendőrség Simon főkapitány megkeresésére letartóztatta. A csendőrök egy Füredi Ilona, más néven Horvát Erzsébet nevű pinceszéknőt is letartóztattak, akit szintén gyanúsítanak a betörésben való részességgel. A leány beismeri, hogy Kőszegi Gyula székesfehérvári koresmárostól, ahol alkalmazásban volt, 260 koronát ellopott és hogy Tolnatazásiban is meglopta gazdáját és elszökött. Mihalik Józsefet és Barna Gézát Székesfehérvárra szállítják.

— Régi bűn. A Királyi Pál-utca 5. számú ház lebontásánál ásás közben a munkások két ember koponyát, lábcsarát és egyéb csontokat találtak. Egy fazékban pedig megkövesedett folyadék, állítólag vér volt. Ugy lehet, hogy egy régi bűntény nyomára akadt a rendőrség, amely természetesen folytatja a nyomozást.

— A mosónő szerelmi drámája. Halálos végű szerelmi dráma játszódott le ma délután az Arany János-utca 16-ik számú ház előtt. Albert Borbála 28 éves mosónő már évek óta együtt élt Horváth István boltiszolgával. A férfi azonban az utóbbi időben teljesen elhidegült a mosónőtől, sőt új ismeretségek után nézett. Egy szakácsnőt ki is szemelt magának, majd még a közös lakásukból is elköltözött. Az elhagyott leány nem tudott belenyugodni abba, hogy elveszítse a szeretőjét és ma délután megleste az Arany János-utczában.

— Gyere vissza! — könyörgött Horváthnak, de a férfi eltolta magától. A mosónő ekkor hátraugrott, előrántotta az eldugott revolvert, Horváth mellének szegezte és elsütötte.

— Ha nem vagy az enyém, senkié se légy! — kiáltott a vérében fetregő boltiszolgára és mekkelni igyekezett. Az emberek azonban elfogták és átadták a rendőrnek. Hamarosan megérkeztek a mentők is, akik konstataiták, hogy a lövés a jobb halántékot furta át és segítség már nincs. Alig vitték a Rökus-kórházba, már kiszenvédett. A merénylő mosónőt a rendőrség letartóztatta.

— Vasuti szerencsétlenség Bochumban. Bochumi jelentés szerint tegnap este egy közuti vasuti kocsis és pótkocsija lejtős uton kisiklott, mert a fék a kocsis túltömöttsége miatt nem működött. A motorkocsi egy vendéglőbe rohant és teljesen elpusztult. A pótkocsi egy átkellenben lévő szivarüzletbe szaladt be. Mind a két kocsis tele volt utasokkal, akik a gerthei bányaszerencsétlenség halottainak temetésére mentek. Három ember halálosan, hét súlyosan és tíz könnyen sebesült meg.

— Fővárosi Orfeum. Holnap, augusztus 15-én esti 8 órakor nyílik meg ismét a Fővárosi Orfeum, egy minden részében, remek műsorrall, amelyről bővebbet a falragaszok közölnek. A műsor kitűnősége mellett fontos tényező a ma már világszerte hírneves jó konyha és pincze, amelyeket az eddigi kitűnő színvonalon vezet tovább az igazgatóság. A sok újjáalakítás is meglepetést fog kelteni. A jegyek elvételét díj nélkül már ma kezdődik és 10—1 és 3—6 óráig tart.

— Royal-Orfeum. Teljesen új műsorrall e hó 15-én, csütörtökön nyílik meg a Royal-Orfeum új évada. Az igazgatóság a színpadot a modern színpadtechnikai kiválalmainak megfelelően újra szereltette, új díszleteket festetett; a kabaret-színpadot is átalakította és a Kabaret megnagyobbításához a szomszéd, Erzsébet-körút 33. számú ház egész első emeletét hozzácsatolta.

— Halálozás. Galambos Imre cipésmestert ma délután temették el nagy részvét mellett az újtemető halottasházában.

Sopronban most halt meg Leyer Ferenczné, szül. Bauer Róza 100 éves korában; egész életében egészséges volt és most is csak néhány órai szenvedés után, véglegengülésben halt meg.

Böhm Sándor m. kir. kataszteri mérnök 33 éves korában meghalt Beszterczen.

Ambrus Albert, Kézdivásárhely egyik előkelő polgára 67 éves korában, Kézdivásárhelyen meghalt.

Dr. Klíngel Alajos, 1848—49-iki honvédfőorvos volt Bem ezredében, 91 éves korában Budapesten elhunyt. A megboldogult végig küzdött a szabadságharcot és a fogságból csak úgy menekülhetett, hogy mint orvost besorozták az osztrák ármádiába. Mint gyakorló és törvényszéki orvos majd 40 évig működött Békésmegyében és megyszerzte csodadoktor hírnevet állott.

Constanzban, a Bodeni tó mellett ma meghalt Popovics Vackó István volt horvát országgvívési képviselő és egy ideig a magyar képviselőháznak is tagja. Popovics-Vackó, ki 67 éves volt, abban az időben, midőn Khuen-Hédervay horvátországi bán volt, a volt horvát nemzeti pártban vezető szerepet játszott.

Özvegy dr. Farkas Kálmánné, született Török Paulina, néhai Török Pálnak, a református egyház nagyérdemű püspökének leánya folyó hó 12-én Almádban elhunyt. Temetése 14-én, szerdán délután 5 órakor lesz a kerepesi-úti temető halottasházában.

— Lovrana. Pension Beau Rivage. Elegánsan lutorozott szobák, pompás tengeri fekvéssel. Szobák pensió nélkül 4—8 korona, szobák pensióval 8—10 koronától naponta.

x Ha öszül a haja, használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában. Budapest, V., Szabadság-tér.

x Fodor-féle vivőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivőterme.

x Magán-detektív „Gloria”. Informál, megfigyel, nyomoz magánügyekben diszkrétan eljár. Kosuth Lajos-u. 15. sz. Telefon: 119—66.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Magyar színésznő Berlinben. A Deutsches Theater és a kamarajátékok társulata — mint berlini tudósítónk írja. — egy értékes taggal gyarapodt. Reinhardt tanár igazgató ugyanis Andor Máriát, a budai társulat volt tagját szerződtette. Andor Mária októberben fog bemutatkozni a berlini közönség előtt.

(*) Hangverseny Siófokon. A Magyar Kereskedelmi Utazók Egyesülete augusztus 10-én. sikerült hangversenyt rendezett. Nagy tetszéssel fogadták Bóder Déra, az Operaház tagjának kiválóan szép és művészi éneklését. Rátkai Márton kitűnő éneke, továbbá dr. Horváth Sándorné dalai sok tapsot arattak. Hangverseny után tánc volt.

(*) Nemes Marcell gyűjteménye Kölnben. Köln városának főpolgármestere, Wallraf és az ottani múzeum igazgatója, Hagelstange dr. néhány nap tartózkodásra Budapestre érkeztek. Utjuk célja az, hogy Nemes Marcell képgyűjteményét, mely most Düsseldorfban van kiállítva, a jövő esztendőre Köln városában való kiállítás céljából kölcsön kérjék. Wallraf és Hagelstange dr. Nemes Marcell vezetésével megtekintették a főváros minden nevezetességét s a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak Budapest szépségeiről. A főpolgármester meg is ígerte Nemes Marcellnek, hogy a tél folyamán nagyobb társasággal ismét eljön Budapestre, hogy annak is megmutassa a magyar fővárost.

(*) A kultuszminisztérium új palotája. Illetékes helyről jelentik: Több napilap a kultuszminisztérium új palotájának építkezésére vonatkozólag olyan híreket közölt, amelyek a valóságnak nem felelnek meg. A tényállás az, hogy a pénzügyminisztérium a kultuszminisztérium leendő új palotája részére a Hengermalom telkét már régebben megvette. Az építkezés legkorábban 1916-ban veszi kezdetét. A kivitel biztosítása tekintetében semmiféle döntés nem történt. Minden ezzel ellenkező állítás önkényes kombináció alapszik.

(*) Massenot meghalt. A jelenkori francia zeneművészet fejedelme, — mint párisi tudósítónk táviratozza, — ma délután, párisi lakásán, hosszúság betegeskedés után hetven éves korában meghalt. Alig volt kivüle még egy zeneszerzője a modern nemzetközi zeneirodalomnak, aki a nagy koncepczió szerzemények terén, oly termékeny lett volna, mint Massenot. Összes szerzeményei kivétel nélkül óriási sikert arattak. Don Cesare de Bazan, Manon és A navarrai leány című operái nálunk a magyar királyi Operaházban is kerültek színre. 1885-ben Magyarországon járt és utazásának emlékéül egy zenekari Suite Hongroise-t írt. Halálával a modern zeneszerzők egyik legkiválóbb alakja tűnik el a színházak világából.

(*) Lonovich-képek Aradon. Aradi tudósítónk írja: Most érkeztek meg azok a pompás és nagyrértékű művészi festmények, amelyeket Lonovich Gyula esanádmegegyi durgazdag földbirtokos hagyományozott az aradi Kölcsey-egyesületnek. — Tizenöt darab nagyrértékű művészi képnek jutott tulajdonába a város. Valamennyi kép neves mesterek esetje alól került ki s egy némelyiknek művészi története is van. A hagyományok katalógusa a következő: 1. Révész Imre: Add meg a mindennapi kenyerünket. 2. Pataki: Ifj. nali szántás. 3. Peske Géza: Liba etető. 4. Baditz Ottó: Aratóleány. 5. Vastagh György: Czigányleány. 6. Spányi Béla: Mocsaras táj. 7. Kern II.: Vacsorát főz öreg. 8. Ismeretlen: Olasz család. 9. Ismeretlen: Lesben álló róka. 10. Wunschel Róbert: Tyukcsalád. 11. Ismeretlen: Női fej. 12. Németh Béla: Hegyi táj. 13. Guyot: Állatkép. 14. Reichert: Kutyafej. 15. Ismeretlen: Hollandi táj. — Lonovich Gyula Aradon született az ötvenes években. Az apja Lonovich József, volt esanádi főispán, az anyja nagy hírű énekesnő volt: Hollósy Cornélia asszony, aki a Nemzeti Színházban évekig működött. A Batthyány-utczában, a mostani Hájós-házban (akkor Reck-házban) laktak. Ott született Lonovich Gyula is. Hollósy Cornéliának különben több gyermeke is volt, de azok meghaltak és csak Gyula maradt életben. Amikor a gyerekek fölseperedtek és a művésznő fölcsabadt kisé az anyai gondok alól, 1856-ban ismét színpadra lépett (mert időközben néhány évig pihent). Aradon lépett először újra a közönség elé valami jótékony célú hangversenyén. Hollósy Cornélia szeretetét Arad iránt fia, Lonovich Gyula is örökölte, azért hagyományozta az értékes műveket a Kölcsey-egyesületnek.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Kvasz András repülőnapja Aradon. Aradról jelentik: Kvasz András magyar aviatikus ma engedélyt kért a tanácstól arra, hogy augusztus 20-án, Szent István napján látványos repülést tartasson Aradon. Kvasz kérvényében elpamaszolja a magyar aviatikusok szomorú sorsát. Ahelyett, hogy külföldi repülőversenyekre mehetnének a magyar aviatikusok, silány anyagi viszonyaik miatt kénytelenek városról-városra járni és látványos repüléseket produkálni, hogy meg tudjanak élni. Erre a szomorú helyzetre való tekintettel kéri Kvasz, hogy a tanács adja meg neki a repülésre az engedélyt és a területhasználati díjakat méltányosan számítsa fel. A város tanácsa valószínűleg meg fogja adni az engedélyt.

© A rákosi repülőtérről. A rákosi hangártelepen serényen folyik a munka a szentistvánnapi verseny közelsége nagy sietségre készíti az aviatikusokat. Egyre-másra építik az érdekes konstrukciójú repülőgépeket furnak, faragnak, munkában vannak a részletek és a kalapácsok, némely hangárból pedig már motorpróbák hangos zaja hallatszik ki. Nehéz az élet odakünn, sok bajjal, vesződséggel jár a gépépítés, de annál intenzívebb az öröm és a lelkesedés, amikor a szárnyas gépek megjelenhetnek a repülőtéren. Most készült el Székely Mihály új monoplánja a 6-os számú hangárban, s tegnap este már sikerült motorpróbát rendeztek vele. Nagy érdeklődéssel néz mindenki eléje az új gép kipróbálásának, amely a közel napoknak kétségkívül legérdekesebb eseménye lesz. Takács Béla, — a nemrég megsérült „Magyarország“ nevű monoplán-konstrukció alkotója; — szerelőkivel éjt-napot egybekötve dolgozik a 15-ös számú hangárjában. Az összetörött gépet ujjaépíti, mert részt akar venni a Szentistvánnapi versenyen. Ezenkívül egy új, könnyű verseny-monoplánt is épít, amely az őszi körrepülésre készül majd el. Az ötös-hetes számú hangárban Kolbányi Géza új gépei készülnek, kár, hogy állami kölcsön-motorhoz nem tud hozzájutni. A kölcsön-motor pedig már Budapestben is van, csak az illetékes körök nem gondoskodnak róla, hogy a közvetítő cég Kolbányiéknek kiadja. A mulkor megrongálódott biplán most rendbehozták, s a közel napokban már repülni is fog. Az érdekes biplán több régebbi gép anyagából épült, így főleg a Csermely-féle Voisin-biplán vázát használta fel az építkezésnél ifjabb Kolbányi Géza, az új gép konstruálójá. A biplán hossza 8 méter, a felső szárnyak feszítávolsága 11 méter, az alsó szárnyaké pedig 10 méter. A gépbe Kolbányi saját konstrukciójú, hat hengeres, légűtéses magyar motorját szerelték. Kolbányi Géza e motorján új hengerelhelyezést eszközölt, ami méltán kelti föl a motorszakértők érdeklődését. A nagyméretű biplán ifjabb Kolbányi Géza és Ruck Péter tanulnak majd repülni. A vasárnap reggel lezuhant Zsemlye-gép rendbehozásához még tegnap hozzákezdtek, úgy, hogy holnapra már ismét repülőképes állapotban lesz. A tizennégyes számú hangárban a közeli befejezés előtt áll Vallon Ferenc új monoplánja; a gép bővebb ismertetésére elkészülte után vissza fogunk térni. Ugyanebben a hangárban most adott letelepedésre engedélyt az Aero-Club egy vidékről jött fiatal konstruktőrnek, aki ránéve fontos okból „Sápszegi“ név alá rejtőzik és ez álnévvel fog szerepelni majd a repülőtéren is. Hatalmas monoplánja Delfose-motorral ellátottan már felállítva várja a felszerelést. A 8-as hangárban a Létei-testvérek két nagyméretű monoplánján végzik az utolsó simításokat, sőt már motorpróbákat is rendeztek velük. A 10-12-es hangárban a legkiválóbb magyar konstruktőr, Horváth Ernő új hadimonoplánja épül, amely elkészülte alkalmával méltán nagy szenzációt fog okozni a Rákoson. A legvégső hangárban Gróth András, régi rákosi aviatikus építi gépét. Gróth saját motor-konstrukciójáról nevezetes, amely vízűtéses, 4 hengeres, 25—30 lóerős magyar motor. A megszerzett munka és a szemmel látható haladás szép reményeket támasztanak úgy a szentistvánnapi házi verseny, mint az őszi nagy körrepülés iránt. Szorgalmas aviatikusaink lelkiismeretes és sietsős munkája minden bizonynyal megtermi majd a várva-várt gyümölcsöt.

© Hadseregünk repülőgépei. Bécsúj helyi jelentés szerint ma adták át a hadügyi kormányzatnak a három Etrik-féle monoplánt, amelyek egyenként kilenczven lóerősök, s amelyeket a hadügyi kormányzat megrendelt. A repülőgépekkel tett próbautak jól sikerültek. Az új repülőgépek már részt fognak venni a magyar hadi hadgyakorlaton.

FŐVÁROS.

(*) Alapítvány pedagógusok részére. A vallás- és közoktatásügyi miniszter tudatta a fővárossal, hogy a Csesztvén 1911. év május 6-án elhalt Kalmay Nándor tízezer koronát hagyományozott a fővárosnak pedagógiai dolgozatok és ifjusági tankönyvírók jutalmazására. A miniszter felhívta a fővárost, hogy az alapítólevelet mutassa be.

(*) A közúti közlekedés megjavítása. A budapesti közúti vaspálya-társaság Szénatér—Fogaske-rekú vasút és Krisztina-körút—Szent János-tér vonalszakaszain úgy a kábelek, mint a légvezetékek megerősítést igényelnek. A társaság az új kábelek és légvezetékek felállításának terveit és költségvetését bemutatta. Ezeket a főváros felülvizsgálta, ma pedig a tanács megadta a társaságnak a helyhatósági építési engedélyt.

(*) Az árusító- és hirdetőbódék. A közgyűlés még annakidején elhatározta, hogy a főbb forgalmu utvonalakon árusító- és hirdetőbódékat állítanak fel. Ennek a határozatnak megfelelően a tanács megbizta az építkezési ügyosztályt, hogy az árusító- és hirdetőbódék beszerzésére nyilvános pályázatot hirdessen. Ez meg is történt és a kiküldött bíráló bizottság a kitűzött díjakat a következőknek ítélte oda: Tóri és Pogány, Bihari Imre, Abos Brunó, Kiss László és Gerstenberger, Vágó József. A tanács a bizottság jelentését ma tudomásul vette és felkérte a városgazdasági, valamint az építési ügyosztályokat, hogy együttesen tegyék meg a szükséges intézkedéseket az iránt, hogy a tervek alapján a részletes kiviteli terveket a pályanyertesek dolgozzák ki.

(*) Városi élelmiszerüzlet az iskolában. A közlelmiszeri ügyosztály javaslatot tett a tanácsnak, hogy a II. kerületi Áldás- és Szemlőhegy-utca sarkán épülő elemi iskola alagsorában közszégi élelmiszerüzem rendeztessék be. A tanács a javaslatához elyben hozzájárult. Minthogy azonban az időközben megjejtett vizsgálat szerint higiéniai szempontból nem volna célszerű ennek a közlelmiszeri üzemnek az iskola helyiségeiben való elhelyezése, a tanács ma felhívta a közlelmiszeri ügyosztályt, hogy az élelmiszerüzemnek bérelt helyiségben vagy külön e célra felállítandó bódékban való elhelyezése iránt intézkedjék.

TANÜGY.

(*) A katolikus tanítók és a miniszter. Az egri főegyházmegyei katolikus tanítók egyesülete nemrégiben memorandumot intéztek az egyházmegye területéről választott országgyűlési képviselőkhöz. A memorandumban kifejtették azt a szegényletes helyzetet, amelyben ők vannak és azt a kérészt tesztették elő, hogy a képviselők eszközöljék ki, hogy az összes tanítók valamennyi szolgálati évük beszámításával minden legesekevényebb módosítás nélkül beosztassanak a XI., X. és IX. fizetési osztályba s a nem állami tanítóóság is egyenlően részesüljön a családi pótlékban. A memorandumot elküldte az egyesület az összes egri főegyházmegyei képviselőknek és így gróf Zichy János közoktatásügyi miniszternek. A miniszter most a következő levéllel válaszolt a memorandumra: Főtisztelendő elnök ur! Vettem az egri főegyházmegyei római kat. tanítóegyesület nevében hozzám intézett beadványt. Mindenkor azt az elvet vallottam, hogy a róm. kat. tanítók és egyáltalában a nem állami tanítók az államiakkal egyöntetű elbánásban részesíttessenek. Örömmel közölhetem, hogy ezt az elvet a fizetésrendezéssel foglalkozó tárgyalások során is iparkodtam keresztül vezetni. Az az elenyésző esekély különbség, amely ezental is fennmarad az állami és nem állami tanítók között, számbavehető eltérést nem jelent. Családi pótlékok, amely kizárólag az állami tisztviselők részére létesítettek, természetesen nem biztosíthatam a nem állami tanítók részére, de ezen a téren is igyekszem a diszparitást eltüntetni azért, hogy a nem állami tanítók e téren drágasági segély engedélyezésével kárpótoltatnak. Meggyőződésem, hogy a fent vázolt fizetésrendezés olyan alapot teremt, amely a tanítóóság anyagi helyzetének az állam mindenkori telerviselő képességéhez mért fokozatos javításra alkalmas. Abban a reményben, hogy a róm. kat. tanítók ezekből az eredményekből megnyugvást merítenek a jövőre nézve is, kérem őket, viseltessenek bizalommal jóindulatu gondoskodásom iránt, amelyvel anyagi helyzetük javítását előmozdítani töreksem. Kitűnő tisztelettel Zichy s. k.

KÖZIGAZGATÁS

A mi gyermekvédelmünk.

Budapest, augusztus 13.

Ne tessék azt hinni, hogy azok, akik az e rovat hasábjain most meginduló cikksorozatban foglaltatnak, a hagyományos magyar mindent-lebecsülés, lecsepülés diktálta. Szinte fáj kezembe venni a tollat, fáj, amint szerzem itt a papíron, hogyne, az illúziók, boldog balhiedelmek lerombolásához fogtam s ez a poéta részéről, ugy-e, nagy és megbocsáthatatlan véték?

A magyar gyermekvédelem intézménye Európa közhitében a legkitünőbbek, legjobban vezetettek sorában foglal helyet. Igen hangzatos, áradó ujságcikk, szemfényvesztők és diltánsok részéről, siettek ilyenek kikiáltani. Hogy mi okból, azt hiszem, nem kell bővebben kifejtenem. Szükség volt arra, hogy egyesek „zenialitás“-a, „kiváló és mindenek felett álló humánus érzék“-e a közvélemény által is elismertessék, ami, az önállóan gondolkodó emberek száma napról-napra ijesztő mértékben csappanván, nem is volt olyan nagyon nehéz feladat. Mindegy, sikerült és a siker magával hozta az egyéni érvényesülést. A gyermekvédelemmel hivatásszerűen foglalkozók legnagyobb része gépember. Mit jelent ez? Egész röviden adhatjuk meg a választ: a gyermekvédelem csődjét. És ez a csőd már a külsőben fenyeget. *Közel van az idő, midőn nem lesz anya, ki gyermekét az állami gyermekvédelem karjaiba bocsássa.* Ezt a gyermekmenhelyek évről-évre növekedő forgalmával megzafolni nem lehet. Mert ezen forgalomnövekedésben a házasságon kívül született gyermekek játszzák a főszerepet, kiktől, mint vélt gyengyentől, anyjuk legnagyobb része szabadulni igyekszik, úgy hogy többé hírt se hallják. Erre a célra az állami gyermekvédelmet igen alkalmasnak hiszik. Az ilyen érzésű anyákra az előbbi „anya“ szavam nem vonatkozik.

Az illetékesek a gyermekvédelemnek ezen irányban való érvényesülésével megelégszenek és a saját vállukat vervegetve, az „elért eredmények“ babérait tépegetik. Nekik ez a non plus ultra. Mert a szív hiányzik a működésükből. Mondjuk ki rövidebben: hivatalnokok.

Gyermekvédelmünk alapját eltévesztették. Homokra épült s a zivatarok igen könnyen elmoshatják. Nem a levegőbe beszéltek. Bizonyítani fogok érvekkel és adatokkal. Akár lesz eredménye, akár nem, mi mindenesetre tovább harcolunk. Kezdjük mindjárt a gyermeknek menhelybeadásán. A gyermekvédelmi szabályzat 27. szakaszának harmadik bekezdésében olvasható: „Ha az anya gyermekét nevelőanyának szoptatásra kényszerít, köteles az anya a gyermekmenhelyben két hónapon át idegen gyermekeknek dajkaszolgálatot teljesíteni.“ És ez végzetes rendelkezés. A legtöbb anya irtózik az ilyen „dajkaszolgálat“tól s ez igen érthető is az előtt, ki annak mibenállásával tisztában van. Gyakorlatomban sokszor megtörtént az is, hogy az anya, midőn gyermekét menhelybe adni kényszerült, szintén ott tartott, s otthon kenyérkeresője nem lévén, menhelyi tartózkodása idejére a lakbért fizetni nem tudta és így kicsiny czók-mókjának eladására kellett fanyalodnia. Ez a czók-mók neki egész vagyonát jelentette s minthogy az eladást a lehető legsürgősebben kellett eszközölnie, az ajánlott árat nem nagyon mérlegelhette, sőt örült, ha valaki pénzt kínál a holmikért. Ez csak egyfajta eset a sokból. A dolog illetően állása mellett az anya más mód választására kényszerült. Magándajkaságba adja gyermekét, kifizet érte egy félhavi tartásdíjat előre, azután többet nem mutatkozik a láthatáron. Hogy ne találják fel, arról előre tervszerűen gondoskodik, úgy hogy tápanyát rendszerint nem a saját lakhelyét képező községben, hanem más területen keres, szerződést a hatóság előtt, mely okmányok felmutatását kívánja, nem

kötnek s így sokszor még a gyermek neve is rejtély marad. A tápanya ekkor a hatósághoz fordul panaszával s a gyermek menhelybe kerül. Az anya mégis megszabadul a kéthónapos dajkaszolgálatától. Mi értelme van tehát a szóbanforgó rendelkezésnek? Semmi. Azaz mégis az, hogy az anyának anyagi és erkölcsi károkat okoz. Ez is hozzátartozik a gyermekvédelemhez?

Hilscher Rezső.

Az aradmegyei jegyzők közgyűlése. Aradi jelentés szerint az aradmegyei jegyzők egyesülete közgyűlést tartott *Povánsay* Soma elnöklésével. Tárgyalásra került az aradmegyei segédjegyzőknek fontos kérése, amelynek célja, hogy ezután jegyzői oklevéllel bíró segédjegyzők is tagjai lehessenek az aradmegyei jegyzők nyugdíjgyűlésének. A közgyűlés elhatározta, hogy felír Aradmegyei közgyűléséhez azzal a kérelemmel, hogy a nyugdíjgyűlés alapszabályait változtassa meg és hogy ezután kiegészített segédjegyzők is tagjai lehessenek az egyesületnek. Foglalkoztak ezután Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye és Békés megye jegyzőinek kérelmével hogy az országos központi egyesület tagjaira vonatkozó mostani szabályokat megváltoztathassák. A közgyűlés kimondta, hogy a kérelemhez nem járulhat hozzá, mert a jelenlegi gyakorlatot helyesnek tartja. Végül megválasztották a Kolozsvárott e hó 28-án tartandó országos kongresszus kiküldötteit.

Közkórház Kiskunfélegyházán. Kiskunfélegyháza város közönsége elhatározta, hogy közkórházat építtet. Mivel azonban a szükséges negyven ezer koronából még huszonkétezer korona hiányzik, a város képviselőtestülete feliratot intéz a belügyminiszterhez, amelyben a hiányzó összegnek államsegély gyanánt való kiutalását kéri.

Mészáros-sztrájk Szabadkán. Nevezetes sztrájk készült most Szabadkán. A szabadkai mészárosok elhatározták, hogy *csütörtöktől kezdve nem vágnak marhát s nem árulnak húst.* A mészárosokat az készíteti a különös sztrájkra, mert dr. *Günther* József szabadkai tisztifőorvos a husarúsítás körül olyan *rendszabályokat* léptetett életbe, amely a mészárosoknak *nincs nyére.* Szabadkán a húst nyílt piacdon, sátrakban árulják. A tisztifőorvos azt kívánja, hogy a husos sátrak három oldalról zártak legyenek, a húst letakarva tartás, nehogy a por belepje s eltiltotta azt, hogy a húst újságpapírra csomagolják. Minthogy a mészárosok nyakra főre vétek az új intézkedések ellen, a rendőrség sorra megbüntette őket. A mészárosok deppatációba mentek dr. *Biró* Károly kir. tanácsos, polgármesterhez, akitől azt kérték, hogy építtessen a város számukra egy fedett vásárcsarnokot s addig, míg ez el nem készül, vonják vissza a szigorú rendeletet. Bejelentették azt is, hogy amennyiben csütörtökig, e hó 15-ikéig nem teljesítik kérélmüket, ezen a napon *sztrájkba lépnek* és Szabadkán nem lesz marha-, borjú- sertés- és bárányhús. A polgármester alighanem kénytelen lesz engedni a mészárosoknak s a szabadkaiak még hosszú ideig poros, szemetes húst fognak enni, ha ugyan egyáltalán ragaszkodnak ahhoz, hogy húst egyenek.

A trencsényi jegyzők közgyűlése. A trencsényi közgyűlés és körjegyzők egyesülete Trencsénytelepen tartotta meg évi közgyűlését, amelyen *Szalavszky* Gyula főispán, *Erdődy* Sándor és az összes megyebeli orsz. képviselők is megjelentek. *Berényi* Antal elnöklése alatt tárgyalták a jegyzői szervezetnek fivánságait, amelyeknek méltányos voltát hangoztatták és a közigazgatás érdekében való pártolását a képviselők és a főispán is szükségesnek tartják.

Keeskek az állami gyermekmenhelyen. Igen érdekes újtással kísérleteznek most a pécsi állami gyermekmenhelyen. Ha az újítás beválk, lényeges változást jelent majd az állami menhelyek egyik legnehezebb problémájában, a *csecsemő táplálásban.* Dr. *Ruffy* Pál miniszteri tanácsos, a gyermekmenhelyek országos felügyelője ugyanis néhány hét előtt keeskekét küldött a pécsi menhelynek, hogy tegyen kísérletet az állatok tejének táplálásával. Előbb csupán a lefejt tejet használták, néhány nap óta azonban sikeresen kísérleteznek az *anyátlan csecsemők közvetlen szoptatásával.* Három-négy gyermek szopik egy keeske emlőjéből és a tiszta, jól ápolt keeskek szépen türik, hogy a gyermekek az emlőjüket szívják. A keesketeg vegyi összetétele közel áll az anyatejhez, a keeske pedig ugyezölván teljesen *mentes a tüdővész bacillusai-*

tól. A kísérletnek tehát, ha beválnak, a dajka-kérdés nehéz problémájának megoldása járhat nyomában.

SPORT.

Budapesti nyári lóversenyek.

— Második nap. —

Az augusztusi meeting második versenynapján is igen nagyszámu közönség látogatta a versenypályát. A papirformát játzók ezuttal nagyjában nyertek is, de csakis azok, akik a versenyterén fogadtak, mert a mai program főszámát képező *Háromévesek nagy nyári handicapjében* a számos mezőnyben ott volt az elismert kiváló klasszisu *Fabel* is, amelynek indulására senki sem számított és így éppen azok fogadhattak, akik a versenyterén voltak. Nem mulaszthatjuk el azt a megjegyzésünket, hogy a versenyek intézőségének módjában állana az ilyen — akár szándékosan, akár nem — a fogadók kárát okozó „meglepetéseket“ megakadályozni. A versenyt tényleg *Fabel* nyerte meg és minthogy csak éppen odakünn fogadták, jó tizennégyszeres kvótával örvendeztette liveit. Start előtt favorit *Fabel* istállótarsa: *Párta* volt, mely második helyre szorult, míg *Kate* harmadik lett. A versenyek egyébiránt a fogadott lovak győzelmeinek jegyében folytak le. A részletes eredmény a következő:

I. *Hároméves nyeretlenek versenye.* Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Springer G. sm *Cocasse* 57 kg (Carslake), 2. Dreher A. sm Brennerpass 57 kg (Varga), 3. Br. Harkányi J. pk Eos 55 és fél kg (Janek.) Futottak még: Castor (Weisz), A Sport (Dugan), Lamoral (Pretzner), Wasserscheu (Miles.) Egy hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:17, 40:48, 82, 62. Könyvfogadások: egy és fél *Cocasse*, 2 és egyegyed Wasserscheu, 3 Lamoral, 6 Brennerpass, Eos, 14 a többi.

II. *Handicap.* Díj 3000 korona. Táv 2500 méter. 1. Br. Uchritz Zs. 56 sm *Bombardon* 57 kg (Gulyás), 2. Geist G. 56 sm Akác 48 és fél kg (Smutny), 3. Szemere M. 46 sm Falsette 60 kg (Varga), 3. Egyedi L. 56 pber Rex 41 és fél kg (Tóth.) Futott még: Titi II. (Izményi.) Két hosszal nyerve, öt hosszal holtversenyben harmadik. Tot.: 10:52, 20:82, 82. Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá Falsetto, 3 és fél Bombardon, Akác, 6 a többi.

III. *Háromévesek nyári nagy handicapja.* Díj 10.000 korona. Táv 1500 méter. 1. Mr. Adrien pk *Fabel* 56 kg (Janek), 2. Br. Uchritz Zs. sk *Párta* 48 kg (Gulyás), 3. Negropontes Gy. sk *Kate* 52 kg (Ferguson.) Futottak még: Laudanum (Shaw), Zoltán (Smejda), Dara (Vivian), Titan (Schuster), Fandango (Varga), Dalnok (Pretzner), Minister (Smutny), Au (Korb), Buzogány (Kozuch), Alpenveilchen (Sas), Abdul (Brooks), Gateux (Baluska), Elegie (Painter), Visz (Guttman), Vocativus (Ulrichshofer), Grasse (Játékos.) Fejhoszszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:147, 40:174, 92, 100. Könyvfogadások: 3 *Párta*, 8 *Fabel*, *Kate*, 8—25 a többi.

IV. *Nyári kísérleti verseny.* Díj 10.000 korona. Táv 1000 méter. 1. Negropontes Gy. 36 sm *Good Morning* 63 kg (Ferguson), 2. Br. Springer G. 36 pm Ouseau 63 kg (Carslake), 3. Hg. Hohenlohe 36 pm Lumpel 63 kg (Shaw.) Futottak még: Clara (Baluska), Angelica (Korb). Nyakhoszszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:135, 40:172, 56. Könyvfogadások: 1 és egyegyed reá Ouseau, 3 Lumpel, 4 a többi.

V. *Kétéves nyeretlenek versenye.* Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. pm *Tiroter* 56 kg (Varga), 2. Br. Springer G. pm Istvánffy 56 kg (Carslake), 3. Fáy-Halász G. pk Gem 54 és fél kg (Kozuch.) Futottak még: Perlekedő (Pretzner), Rabl5 (Tausz), Piccolo (Vivian), Némber (Guttman), Móra (Shaw), Weltram (Janek), Verkanntes Genie (Korb), Editör (Ferguson), Irys (Painter), Don (Miles), Kohlröseri (Heidt), Moschak (Smutny), Madaj (Smejda). Könyryen másfél hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:48, 20:78, 68, 295. Könyvfogadások: 2 és fél Istvánffy, 3 *Tiroter*, 4 Rabl5, 7 Perlekedő, 8 Verkanntes Genie, 16 Gem, 16—25 a többi.

VI. *Kétévesek eladóversenye.* Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. pk *Epsom* 49 és fél kg (Guttman), 2. Zentral Reit-Institut pk *Marion* 49 és fél kg (Gulyás), 3. Badesco Gy. sk *Columbia* 49 és fél kg (Baluska.) Futottak még: Billegény (Ulrichshofer), Will-go (Pretzner), Pride of Gomba (Korb), Puica (Ferguson), Kréta (Schuster), Ottawa (Kozuch). Könnyen másfél hosszal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:59, 40:74, 72, 60. Könyvfogadások: 3 *Epsom*, 3 és fél *Columbia*, 4 *Marion*, 5—16 a többi.

VII. *Welter-handicap.* Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Br. Springer G. 46 pk *Gránica* 47 és fél kg (Gulyás), 2. Hg. Lubomirski Gy. 56 pk *Belladonna* 53 és fél kg (Szilágyi), 3. Egyedi A., 36 pk *Sármány* 52½ kg (Kozuch.) Futottak még: Theodora II. (Ferguson), Szaracén (Markó), Katapila (Fries), Csóka (Baluska), Bliktri (Painter), Natasa (Izményi), Pajtás II. (Vivian), Chinin (Guttman), Aleza (Dugan.) Fejhoszszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:52, 40:80, 178, 126. Könyvfogadások: 3 és fél Aleza, 4 *Belladonna*, *Sármány*, 5 *Gránica*, 9—14 a többi.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A zágrábi halálos ítélet. Zágrábból jelentik: Mélyen felkavarta a kedélyeket a halálos ítélet, mert általános az a vélemény, hogy Jukies nem épeszü, tehát örült eselokedeteért nem lett volna felelősségre vonható. Itt is, ott is azt hangoztatják, hogy kulturállamban az ilyen szerencsétlent nem akasztófára juttatnák, hanem tébolydába zárnák. Még gyermekorban levő, megdondatlan ifjakat sújt a politikai megtorlás szenvedélytől elkapatott ítélet; gyermekifjakat, akiket egy örült vezetett tévútra. Horvátország jogászai és orvosai között mozgalom indult meg, hogy parajúrással megdöntsék az embertelen döntést. A mozgalomba politikusokat is belevontak. Az a célja, hogy az európai közvélemény fóruma elé vigyék a ballatlan igazságtalanságot; ezt a szörnyű bírói tévedést, de a magyar képviselőházban és a legközelebbi összejövő delegációkon is szóvátegyék. Mikor elhangzott az ítélet, a vádlottak a nemzeti himnuszot énekeltek és a közönség is velük dalolt. Volt aztán még egy tüntetés, amely súlyos következményekkel járt. Néhány hölgy virágot akart vinni a védőknek; de megkeserülték, mert a rendőrök bokrotástul bekérték őket és este már el is vették „moltó büntetésüket.” A virágosokrokról *nyolcnapos elárásra ítélték* a szörnyű bűnben talált hölgyeket. A halálos ítélet nyomán támadt felháborodást ez a rendőri könyörtelenség még inkább felbőszítette. Város-észerte csak erről beszéltek s azt találgatták, hová fog ez vezetni. Négyen vannak, akiket a bíróság kénytelen volt felmenteni, mert azokra semmi körmönfonsággal sem lehetett rákenni a lázadás és összeesküvés főbenjáró bűnét. Ezeket is utóérte a rendőrség messzire nyuló keze. Mind a négyüket kiptasította Zágrábból öt hosszú esztendőre s már tegnap este telenzokosin vitték el őket.

§ Tíz halálos ítélet. Pétervározt most, ment végbe a haditörvényszéken a tárgyalás a fekete-tengeri flotta összeesküvő tisztjeinek és matrózainak bűnperében, természetesen zárt ajtók mögött. Sőt a tengerészeti kormány rendeletet adott ki, amelyből szigorú büntetés terhe alatt megtiltotta a flotta tisztikarának és legénységének, hogy a pörrel és a tárgyalás során kiderített összeesküvés részleteit akárcsak családjaik tagjainak is valamit eláruljanak. Mégis sok minden nyilvánosságra jutott. Szabasztopolból jelenti a Daily Leader tudósítója, hogy a tengerészeti törvényszék az összeesküvő tisztek és matrózok közül tízet halálra ítélt és négy elítélte már agyon is lőtetett. A tárgyaláson kiderült, hogy a Szabasztopolban állomásozó *Joan Slato Rusk* csatahajón szőtt összeesküvés sokkál veszedelmesebb volt, semmint a *Knyaz Potemkin* matrózainak lázadása 1905 júliusában. A partizáttal tisztek bevallották, hogy a csatahajónak váratlanul meg kellett volna árnadnia a Standard czári yachtot, mikor az uralkodó család rajta tartózkodik, az összeesküvők fogságra akarták vetni a czári családot és megölték volna Miklós czárt, ha önként le nem mond a trónról. Ha az összeesküvők ezélt értéke volna és a czári család csakugyan fogságukba kerül, ez lett volna a jel a balti flotta legénysége számára, hogy fellázadjon és ártalmatlanná tegye tisztjeit. Aruló akadt a Joan Slato Rusk csatahajón, így idejekorán leleplezték az összeesküvést, a tiszteket, akik bele voltak ávatva a tervbe és tizenhat matrózt elfogták.

§ A drága kölesön. Özv. Ujfaluassy Sándorné, báró Uray Leóna, 1900. év végén nagyobb összegű pénzkölcsönt akart igénybe venni és ennek megszerzése céljából Schwarz Géza ügyvédhez fordult. Az ügyvéd figyelmeztette, hogy ha nagyon sietteti a pénz megszerzését, uszorások kezébe kerül, míg ha időt enged a kölesön megszerzésére, akkor azt kedvezőbb feltételek mellett kaphatja meg. Mivel azonban Ujfaluassy Sándornak sürgősen kellett a pénz, Schwarz Géza összehozta egy Lillits Athanáz Stoján nevű 65 éves negótini származású fővárosi magánzóval, aki adott is Ujfaluassy Sándornak 18.000 korona készpénzkölcsönt és 18.000 korona értékű Back Károly által aláírt váltókat. Lillits azzal indokolta ezt az eljárását, hogy több készpénze nincsen, a Back Károly által aláírt váltók különben is teljesen egyenlő értékűek a pénzzel. Ujfaluassy ezekből a váltókból mindössze 10.780 koronát tudott behajtani, ezt is per útján. A kölcsönök levonása után mindössze 3551 koronát folyt le Ujfaluassy Sándorné kezébe. A 26.000 korona kölcsön ellenében Ujfaluassy Sándorné 44.000 korona értékű váltókat állított ki Lillits Athanáz Stoján részére. De kapott ezenfelül Lillits még egy 6000 koronás váltót is. A kölesön visszafizetésének idejét illetőleg

abban állapodtak meg, hogy ezt Lillits csak akkor követelheti, ha Ujfaluassy Sándorné nagybánya, báró Uray Sándor meghal s ennek örökségét megkapja. Addig a kölesönről adott váltókat nem volt szabad forgalomba hozni. Lillits azonban nem tartotta be a kölesönösen megszabott feltételeket s daczára annak, hogy időközben Ujfaluassy Sándorné 26.000 koronát visszafizetett a kölesönből 1908. szeptember havában és 1909. június havában, 20.000 korona erejéig beperelte Ujfaluassy Sándornét, akit a bíróság el is marasztalt. Lillits ezenkívül Ujfaluassy Sándorné kölcsönnyéből kifolyólag Ujfaluassy Miklóshoz 1911. év július 13-án fenyegető levelet intézett, hogy ezt 1750 korona megfizetésére rákényszerítse. Ujfaluassy Sándorné feljelentésére a kir. ügyészség Lillits Athanáz Stoján magánzó ellen uszora vétsége, továbbá Ujfaluassy Miklós sérelmére elkövetett zsarolás kísérletének vétsége miatt emelt vádat. A vádat ellen Lillits Athanáz Stoján kifogásokkal élt, de a vádtanács ma tartott ülésében elutasítva a kifogásokat, Lillitsét uszora és zsarolás kísérletének vétségeiért vád alá helyezte.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzügyi helyzetről változatlanul szilárd a pénzügyi helyzet, sőt az a megkönnyebbülés sem következett be, amire a piac biztosan számított. Működés előtt nagy igényeket nem szoktak támasztani, de külföldi pénzforgalmat hiányában minden váltó a jegybankhoz vándorol. A magánkamatláb egytízhatod százalékkal 4 és fél százalékra emelkedett. Berlinben is napközben 4 és fél %-ot fizetnek, a Seehandlung pedig szeptember 25-ig 3 és ötnyolcad százalékként is ad pénzt. A magánkamatláb 3 hétényolcad százalék. Londonban a magánkamatláb egynyolcad százalékkal magasabb a bankrátánál. A magánkamatlábak ilyen szokatlan magassága jellemzi legjobban azt a sivár pénzügyi helyzetet, amelyben már tizenegy hosszú hónap óta vagyunk. A járadékpiacra Bécsben néhány nap óta nyugodtabb az irányzat. A májusi járadék 87.40 koronára emelkedett. A blokkjáradék 15 fillér javulást mutat. Londonban is javult a konzol egynegyed százalékka. Német piacon a rente csökkent árfolyamából és 89.8 százalékos árfolyamon zárult. A devizapiacra a hét két első napján változatlanok az árfolyamok. Egyedül a párisi érváltó hanyatlott, az érmeperitítés felé, de még mindig fölülte áll 15 fillérrel.

A Kölesönös Segélyező Egylet hitelezői. A Budapesti Kölesönös Segélyező Egylet mint szövetséget ügyeinek rendezését intéző bizottság felkéri a szövetségetnek ama tagjait, akik sem nem tárkaréketéket, sem pedig a már felszámolt XVI. évtárukat részeseli, hogy érdekeik megvédelmezése és megvédése céljából a hó 15-én, csütörtökön, délután tíz órakor a Continental-szálló földszinti termében tartandó általános értekezleten okvetlenül megjelenjen szíveskedjenek. Ugyancsak az egylet vagyoni rendezése körül munkálkodó bizottság a nevezett napon délután tíz órakor a Continental-szállóban általános értekezletet tart az üzletrészesek részvételével. Ennek az értekezletnek előkészítése és a követendő eljárás megállapítása céljából az üzletrészes tagok több csoportja a hó 14-én, szerdán, este hat órakor dr. Csányi Gusztáv irodájában (Museum-körút 10. sz.) előértekezletet tart.

A gyufatröszt. A gyufatröszt megalakítása érdekében folytatott tárgyalások elvi megegyezésre vezettek. A „Solo”-gyár és az új részvénytársaság között azonban még bizonyos megegyezésre szükség van. Amennyiben ezek a részletmegegyzések a kontingenálásra vonatkoznak, annyiban a további tárgyalásokat eredményesnek tartják a szakörök. Nehezebb lesz azonban a Solo anyagi követeléseinek feligítése. A Solo ugyanis legutóbb 5 százalékos osztalékokat fizetett, ez azonban ez évben valószínűleg magasabb lesz, mert egyrészt nagyobb lett a fogyasztás, másrészt kiűzöbön áll az árak felmérése is. Remélik azonban, hogy a Solo követeléseire daczára is létre fog jönni a megegyezés. A tárgyalásokat szeptember elején kezdik meg újból.

Üvegfüvőket keresnek. A garamrudnói Ruzicska-féle üveggyár telepei részére tizenkét-tizen-négy éves fiukat keres, akiket az üvegfüvő mester-ségére oktatnának. A tanoncok a gyártelepen teljes ellátásban részesülhetnek. Aki tehát üvegfüvőst akar tanulni, az írjon a gyárvezetéshez, ahonnan megkapják a kellő felvilágosítást.

A Balatoni Szövetség közgyűlése. A Balatoni Szövetség nyári közgyűlését nagy és előkelő közönség részvételével dr. Óvári Ferencz orsz. képviselő elnöklésével a veszprémmegyei Balatonaliga fürdőhelyen tartotta meg. Napirend előtt dr. Kmetty Károly egyetemi tanár, a helybeli fürdő-egyesület elnöke üdvözölte a Balatoni Szövetséget és mondott köszönetet azért az elhatározásért, hogy a szövetség ez évi közgyűlését Balatonaligán tartja meg. Ezután Cséplő Ernő titkár olvasta fel terjedelmes jelentését, mit a közgyűlés egyhangu helyesléssel vett tudomásul. Nogrády László indítványára kimondták, hogy a szórakozás céljából üzött horgászás olesőbbá tétele érdekében lépéseket tesznek. Erre a választmány kiegészítésére került a sor. Végül K. Nagy Dezső kir. főmérnök tartott előadást a Balaton vízi közlekedéséről és a Dunával való vízi összeköttetéséről. Gyakorlati példával igyekezett bebizonyítani, hogy a csatorna megépítése esetén nem kell attól félni, hogy a Balatonnál több víz megy le, mint amennyit a fürdőtelepek érdekében le szabad engedni. A mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást zajos tetszéssel honrálták.

Az osztályorszájáték mai húzásán a következő nagyobb nyereseményeket húzták ki:

Hármincezer koronát nyert: 69542.
Tizenötezer koronát nyert: 108422.
Ötezer koronát nyertek: 5815 5741 56026.
Nélezer koronát nyertek: 20647 62218 88049 93595.
Ezer koronát nyertek: 1822 32205 101048 104674.
Ötszáz koronát nyertek: 0233 0988 1211 7938 8326 9580 9516 11162 11883 12924 15163 16508 17199 20637 21648 25740 25578 30501 32063 34557 40293 41385 44345 44190 49197 53267 53735 58760 62484 63404 66102 66438 68321 71999 72759 73998 74689 76422 79515 84929 85384 86727 94893 95572 99706 100233 101661 104478 107672. Kihúztak ezenkívül még 170 koronás nyereseményeket.

A kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezése. Mint ismeretes, Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszter a Szerényi-féle ipartörvény-tervezetet nem tette magáévá, hanem részleteiben dolgoztatta föl. E célra egy szűkebb bizottságot küldött ki, mely az egyes részeket önálló törvénytervezetbe dolgozta át. Ezek közül az építőiparral szülő, valamint a vándoripart szabályozó törvénytervezet már megjelent. Ezeket követi most sorrendben a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyait szabályozó törvény tervezete, mely már elkészült s csupán bizonyos tárgyalásokon kell keresztlátni, hogy a nyilvánosság elé kerülhessen. Eredetileg a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők helyzetét a kereskedelmi törvény szabályozta, melynek sok rendelkezését módosította az ipartörvény. Azonban olyan szűkös van az alkalmazott jogviszonya szabályozva, hogy a mai szociálpolitikai jogfejlődésnek és jogérzésnek nem felel meg. Kirívó példák találhatók erre a felmondás, szabadság, munkaidő kérdésénél. Egyáltalában mint az a szociálpolitikai és magánjogi bizonytalanság, mely a munkaviszony terén ma nálunk uralkodik, teljesen érezhető a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők jogviszonyaiban is. Ezen a jogbizonytalanságon a bírói gyakorlat sem tudott kielégítő mértékben enyhíteni. Ezért van szükség az új törvényre, amelyről szóló javaslat őszkor már a törvényhozás elé kerülhet. Az ipartörvény-esoport legközelebbi sora kerülő két része lesz: 1. a gyermekek, fiatal munkások és munkások védelméről, 2. a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvénytervezet. Az ipartörvény-révizójától különállóan foglalkozik a kereskedelemügyi miniszterium a magánalkalmazottak nyugdíj- és aggkori illetményeiről szóló nagy probléma törvényes rendezésével is. Ennek a törvénytervezetnek csak az előmunkálatai vannak meg. Mindezekelőtt statisztikai műveletekre van szükség s csak ezek elkészülte után lehet a tervezetet elkészíteni.

Új vasúti állomás. A magyar államvasutak igazgatósága Hatvanban az ugynevezett kishatvani átjáránál új vasútállomást létesít.

Új bankfiók. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság üzletfelei igényeinek könnyebb kielégítése céljából a székesfőváros területén eddig működő bankfiókjain kívül újabb fiókot nyitott Muzium-körút 23. szám alatt Szegő Imre fő-tisztviselő vezetésével. Az új bankfiók tevékenysége kiterjed az összes bankszerű műveletekre.

A dolhai vasut kiépítése. Régi óhaja Máramaros vármegyének, hogy a Huszt—dolhai vasutat kiépítsék. E célra a vármegye nagyobb hozzájárulást is ajánlott fel. A vasut építésének ügye azonban válságos helyzetbe jutott, mert Lukács László pénzügyminiszter oly feltételeket szabott a márnak kezelésbe vétele alá, melynek teljesítése ugyszólván lehetetlen volt és így a vármegye közönsége azt hitté, hogy le kell mondania a vasut kiépítéséről. A napokban azonban fordulat állott be az ügyben. Teleszky János pénzügyminiszter ugyanis értesítette a kereskedelemügyi minisztériumot, hogy a vasutnak a máv. kezelésébe való átvételéhez hozzájárul. A vasut kiépítését így előreláthatóan még ez év folyamán megkezdik.

Uj közsételep. A nagyvázsonyi határban Urkut község mellett a csingervölgyi bányatársaság szénkutatói igen vastag réteg, jó minőségű kőszén-taláitak. A vastagság 12 és 20 méter közt váltakozik. A tulajdonos nagyvázsonyi uradalommal a csingervölgyi bányatársaság már meg is kötötte a szerződést. A tárnát az urkuti határban fogják megnyitni.

Csődök. Budapesten: Szánthó Ferencz utóda, özv. Szánthó Ferencz ellen (VII., Nyár-utca 5.). Csődbiztos dr. Gabrovitz József törvényszéki jegyző, tömeggondnok dr. Reich Adolf, helyettese Hörner Nándor. Bejelentési határnap augusztus 16. — **A vidéken:** A lugosi törvényszéknél Hauser Hermin ottani női kalapkereskedő ellen. Csődbiztos dr. Rádi Timót törvényszéki jegyző, tömeggondnok dr. Pollacek Márk, helyettes dr. Kirschner Arnold. Bejelentési határnap szeptember 25. — A kaposvári törvényszéknél Honenwald Adolf lengyeltóti kereskedő ellen. Csődbiztos dr. Csulai Béla törvényszéki jegyző, tömeggondnok dr. Oszter Péter lengyeltóti, helyettes dr. Bodrogi János kaposvári ügyvéd. Bejelentési határnap szeptember 10. — A szolnoki törvényszéknél Klein és Katona karczagai be nem jegyzett cég ellen. Csődbiztos dr. Ludányi Béla törvényszéki jegyző, tömeggondnok dr. Thuri Zoltán karczagai, helyettes dr. Kovács Gábor szolnoki ügyvéd. Bejelentési határnap október 11. — Az aradi törvényszéknél Matyugáné szül. Glonek Johanna ellen. Csődbiztos dr. Farkas Zoltán törvényszéki jegyző, tömeggondnok dr. Bóns Károly, helyettes dr. Lengyel Gyula. Bejelentési határnap szeptember 19.

Az idegenek birtokszerezése ellen. A legutóbbi napokban igen sok helyről érkezik jelentés, hogy egyes nagyobb földbirtokokat külföldi nagyrak vásároltak meg. Különösen nagy vásárlásokat eszközöl *Hohenlohe* herceg. A Kassai Székely Társaság — mint Kassáról írják — a legutóbbi napokban tartott közgyűlésén ebben a tárgyban erélyes határozatot hozott. A határozat szerint a társaság felkéri a Székely Társaságok Szövetségét, hogy írjon fel a magyar országgyűléshez és kérje oly törvény létesítését, mely az idegen honosokra nézve lehetetlen teszi Magyarországon a föld és erdőbirtokok tulajdonjogi megszerzését. Nyerje meg a szövetség ez ügynek első sorban az erdélyrészi képviselőket, hogy ezek a javaslatot, illetve a kérvényt az országgyűlésen pártolják. A Székely Társaságok Szövetség: a legközelebb foglalkozik ezzel az ügyvel.

Az Országos Iparegyesület köréből. Gelléri Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója külföldi tanulmányutjáról és nyári üdüléséről visszaérkezett és átvette hivatala vezetését.

VIZÁLLÁS.

aug. 13. aug. 12.		aug. 13. aug. 12.	
méter		méter	
Inn	Schürding 2.44 3.27	Tisza	M.-Sziget 1.14 0.74
Duna	Passau 4.07 4.45		Tekchaza 0.25 0.05
	Linz 1.47 1.56		V.-Namény 2.22 0.0
	Bécs 1.22 0.81		Tolaj 2.21 0.16
	Pozsony 3.04 2.69		Tiszafüred 1.34 0.08
	Komárom 3.57 3.48		Szolnok 0.38 0.16
	Budapest 3.52 2.98		Csongrád 0.80 1.71
	Paks 2.98 2.50		Szeged 1.21 0.45
	Mohács 3.79 3.75		T.-Bocsa 1.25 1.81
	Gombos 0. — 4.32		Titel 0.70 2.95
	Újvidék 3.89 3.55	Óndova	Hór 0.40 0.76
	Páncsova 1.76 1.87	Tapoly	Bártfa 0.40 0.28
	Orsova 2.28 2.38	Bodrog	Ludmóca 2.29 0.84
Korva	Morvafalu 2.64 1.60	Sajó	Zsolca 1.82 1.23
Vág	Zsolna 0.00 0.34	Hernád	H.-Némot 0. — 0.32
	Trencsén 0.40 0.60	Bereetty	Margitta 0.67 0.14
	Szerec 0.72 0.88	B.-Ujfalu	0.04 0.40
Rába	Szt.-Gothárd 0.25 0.26	Körös	Csucs 0.80 0.18
	Sárvár 0.01 0.05		N.-Vár 0.44 0.43
	Győr 3.09 33.6		Belényes 0.90 0.08
	Vasas 2.10 1.95		Belényes 1.21 0.45
	Zákány 0.58 0.38		Tenke 1.20 0.04
	Bárc 0.78 1.10		Gurabons 1.50 0.46
	Eszék 1.73 1.70		Borosjenő 0.23 0.40
Eura	M.-Szordah. 0.74 0.96		Bókés 0.66 1.42
Száva	Zágráb 0.08 0.88	Maros	Gy.-Fehérvár 0. — 0.20
	Sziszek 0.64 0.50		Branyicska 1.52 1.48
	Mitrovicza 0.88 1.18		Soborsin 0.12 0. —
	Deés 0.72 0.11		Arad 0.67 1.18
	Szatmár 0.84 0.60		Makó 0.67 1.18
Kraszna	N.-Majtény 6.36 0.74	Temes	K.-Kostély 1.34 0.29
Latorozsa	Munkacs 0.36 0.02	Boga	Kiszeto 0.86 0.35
Laboroz	Homonna 0.78 0.02		Temesvár 0.28 0.56
Ung	Ferecseny 0. — 0. —		Becskepek 0.18 0.00

Nyiltter.

Erővel közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Mit sülyesztettél a hátú zsákodba?

Kenyert, kolbászt, csokoládét, konyakot és feherneműt. Szép! Hát azt nem tudod, hogy Fáy-féle valódi szódéninak minden háttizsákban kell lennie a kiránduláson sohasem szabad hiányoznia? Mit fogsz csinálni, ha meghűlsz? Lefekszel egy falusi korcsmában izzadni? Az okos turista mindig, minden eshetőségre számítva, visz magával valódi Fáy-féle szódénin ásványpasztillát. Végy gyorsan te is néhány dobozzal a gyógyszerárban vagy a drogériában, egy doboz csak 1 korona 25 fillér. De határozottan Fáy-félét kérj és utánzatot ne fogadj el.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérrautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 13. —

Kinevezések. A belügyminiszter Kisküküllő vármegyében a diószentmártoni anyakönyvi kerületbe dr. Konez János városi főjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesévé nevezte ki;

a m. kir. pénzügyminiszter dr. Rimóczy Béla pénzügyi fogalmazógyakornokot a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságnál a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá a székelyudvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz és dr. Szabó Kálmán díjnokot a nagykarólyi m. kir. pénzügyigazgatóságnál ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi fogalmazógyakornokká a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz, Unger Károly pénzügyi fogalmazógyakornokot a soproni m. kir. pénzügyigazgatóságnál a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá a szolnoki m. kir. pénzügyigazgatósághoz, Skrabák Géza segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a kaposvári m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél és Veres Endre okleveles jegyző, erdőhorvati lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztelő a temesvári, illetve az alsókubinai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél, az országos kataszteri felmérésnél Strohal Imre zágrábi lakost ideiglenes minőségű felmérési gyakornokká a zágrábi kir. 13. felmérési felügyelőséghez, Mátrai József díjtalan pénzügyi számgyakornokot a dévai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél jelen állomáshelyén ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká;

a kereskedelemügyi m. kir. miniszter dr. Heidrich Antal statisztikai gyakornokot XI. fizetési osztálybeli statisztikai hivatali tiszté;

a marosvásárhelyi kir. főügyész Fodor József volt városi rendőr, erzsébetvárosi lakost az erzsébetvárosi kir. törvényszéki fogházhoz fogházórré nevezte ki.

Felmentés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Móor Oszkár díjtalan számgyakornokot saját kérelmére állása alól felmentette.

Pályázatok. A nagyváradi posta- és táviratigazgatósághoz a Kispapmezőn (Biharm.) betöltendő postai ügynöki állásra augusztus 22-éig; a sátorlajny helyi pénzügyigazgatósághoz hivatalsszolgái állásra szeptember 22-ig; a nagyváradi törvényszék elnökéhez a magyarországi járásbíróknál betöltendő díjnoki állásra 8 nap alatt; a budapesti folyamterméni hivatalhoz folyamfelügyelői állásra szeptember 30-ig; a nagyváradi posta- és táviratigazgatósághoz a szarvasi posta- és táviratihivatalnál betöltendő postaszállító állásra, valamint a Zsadányban (Biharm.) betöltendő postamesteri állásra augusztus 22-ig; Bars vármegye alispánjához az aranyosmaróti járási főszolgabírósnál betöltendő díjnoki állásra szeptember 15-ig; a budapesti III. számú kataszteri helyszíni felügyelőséghez irodatiszti állásra szeptember 10-ig; az aradi kir. törvényszék elnökéhez a körösújkényi járásbírósnál betöltendő jegyzői állásra két hét alatt; a szegedi kataszteri helyszínelési felügyelőséghez irodatiszti állásra szeptember 15-ig; a fehertemplomi kir. törvényszék elnökéhez a nagykarólyi járásbírósnál betöltendő írói állásra négy hét alatt nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

Felölös szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 13.

Az osztrák földművelésügyi minisztérium most tette közzé a termésre vonatkozó jelentését, mely szerint Ausztria ezidei ermése fényesnek ígérkezik. Mivel pedig az ottani termés a mai gabonáraink mikénti alakulására nagy befolyással sokott lenni, nagyon természetes, hogy az említett jelentés nálunk nem maradt hatástalan. A külföldi tőzsdéken folytatolagosan igen nyugodt hangulat uralkodik és alig változnak az árfolyamok, mert épp úgy, mint minálunk, ott sem fordul elő oly esemény, amely a spekulációt élénkítő tevékenységre serkentené. Így ma reggel Csicago háromnyolcad czenttel, Newyork egyegyed czenttel magasabb, Buenos-Ayres, Rosario, Liverpool és Páris teljesen változatlan, Antwerpen 15 czentimmal, Berlin fél márkával alacsonyabb jegyzéseket küldött. Nálunk szintén igen nyugodt a hangulat, a spekuláció híján van különösebb ösztönzésnek és így tehát csak igen csekély mértékben vesz részt az üzletben, ami miatt csak szűkárányú forgalom fejlődik ki. A készáru piaczon ma is kifejezetten lanyha volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek, mivel azonban az eladók meglehetősen engedékenyek voltak, mégis elég élénk forgalom fejlődött ki. A határidőpiaczon a tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 4 fillérrel, az áprilisi buza 5 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel, az uj-tengeri 3 fillérrel, az augusztusi tengeri 1 fillérrel gyöngült, az októberi zab teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	híllós	ára 100 kg.	híllós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.60—23.75
"	76	—	80	23.90—24.15
"	77	—	81	24. — —24.25
"	78	23.30—23.60	82	—
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.05—23.30
"	76	—	80	23.20—23.50
"	77	—	81	23.30—23.60
"	78	22.05—23.20	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.40—23.50
"	76	—	80	23.60—23.80
"	77	—	81	23.80—24. —
"	78	23.20—23.40	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.90—23.65
"	76	—	80	23.10—23.30
"	77	—	81	23.10—23.40
"	78	22.80—23.05	82	—
Festvidéki	75	—	79	23.40—23.60
"	76	—	80	23.70—23.90
"	77	—	81	23.90—24. —
"	78	23.25—23.50	82	—
Pestvidéki uj	75	—	79	22.95—23.20
"	76	—	80	23.10—23.40
"	77	—	81	23.20—23.50
"	78	22.85—23.10	82	—
Bánsági uj	75	—	79	23.55—23.85
"	76	—	80	23.80—24.10
"	77	—	81	—
"	78	23.30—23.60	82	—
Bácskai uj	75	—	79	23.55—24.85
"	76	—	80	23.90—24.10
"	77	—	81	—
"	78	23.30—23.65	82	—
Ros	I. rendű uj	—	—	18.60—18.80
	középmínőségű uj	—	—	18.40—18.60
Arpa	takarmány I. rendű	—	—	18. — —18.40
	II.	—	—	—
Zab	I. rendű	—	—	21.90—21.20
	II.	—	—	19.90—20.30
Tengeri belföldi uj	—	—	—	18.55—18.80
	ó	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Kötetelt:
Buza. 670 q 81 k 23.60 K, 100 q 81 k 23.30 K, 100 q 80.5 k 23.30 K, 500 q 80 k 23.70 K, 200 q 80 k 23.70 K, 300 q 80 k 23.70 K, 500 q 80 k 23.70 K (felső), 1000 q 80 k 23.60 K, 2000 q 80 k 23.70 K, 1500 q 79 k 23.70 K, 300 q 80 k 23.50 K, 600 q 80 k 23.40 K, 300 q 80 k 23.40 K (felső), 500 q 80 k 23.35 K (felső), 100 q 80 k 22.90 K (felső), 500 q 79.8 k 23.30 K (felső), 1000 q 79.5 k 23.50 K, 800 q 79.3 k 23.35 K (felső), 500 q 79 k 23.60 K, 500 q 79 k 23.55 K, 100 q 79 k 23.50 K (kev.).
Tiszavidéki: 1000 q 79 k 23.40 K, 700 q 79

k 23.40 K, 200 q 79 k 23.40 K, 2000 q 79 k 23.40 K, 800 q 79 k 23.40 K (felső), 100 q 79 k 23.20 K, 500 q 79 k 23.50 K (felső), 1000 q 79 k 23.60 K, 150 q 79 k 23.50 K, 100 q 79.5 k 23.50 K, 100 q 78.5 k 23.20 K, 100 q 79 k 23.20 K, 100 q 78.5 k 23.20 K (kev.), 100 q 78 k 23.40 korona.

Fejérmegyei: 100 q 80.5 k 23.— K. Felsőmagyarországi: 100 q 79 k 22.50 K, (kev.), 600 q 78.5 k 23.05 K, 1000 q 78 k 22.90 korona.

Budai: 500 q 77 k 22.90 K. Pestvidéki: 100 q 81 k 23.30 K, 430 q 81 k 23.40 K, 1000 q 80.5 k 23.50 K, 400 q 80.5 k 23.40 K, 200 q 80 k 23.40 K, 100 q 80 k 23.10 K, 500 q 80 k 23.45 K, 1000 q 80 k 23.70 K, 6000 q 80 k 23.50 K (kev.), 3000 q 79.5 k 23.50 K, 500 q 78 k 23.— K, 250 q 78 k 23.— K (üszkös), 100 q 78 k 23.40 K, 100 q 77.5 k 22.90 K, 100 q 75.5 k 23.10 K (kev.), 100 q 74.5 k 21.80 K (üszkös).

Dunaföldvári: 1500 q 78.5 k 23.30 K, 1900 q 78 k 23.20 K. Rozs: 500 q 18.40 K kp. p., 100 q 18.30 K ppar.

Zab: 100 q 19.60 K (szárga). Takarmányárpa: 400 q 18.15 K pp., 250 q 18.15 K ppar., 100 q 17.80 K ppar., 100 q 18.30 K ppar., 100 q 18.50 K ppar.

Tengeri: 1000 q 18.80 K (kocsira), 1000 q 18.84 K (kocsira).

Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A határidőpiacon kötöttet:

Délelőtt: Előfordult kőtekek (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra 11.83—84—85—77— Buza októberre 11.47—49—42—45—

Rozs októberre 9.39—38—40—36— Zab októberre 9.33—62—65—62—

Tengeri 1913 májusra 7.51—52—47— Tengeri augusztusra 9.40—

Tengeri szept. 9.20—23—16— Káposztarepce

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra 11.81—11.82 Buza októberre 11.45—11.46

Rozs októberre 9.38—9.39 Zab októberre 9.63—9.64

Tengeri 1913. májusra 7.48—7.49

Tengeri augusztusra 9.25—9.36 Tengeri szeptemberre 9.15—9.16 Káposztarepce augusztusra ————

Budapesti gabonaforgalom: 1912. aug. 11-től 1912. aug. 12-ig.

Table with columns: Erkezett, Elszállított, méter mázsa. Rows: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

Külföldi ösztönzés hiányában nyugodt volt ma az értéktőzsde iránya. A spekuláció nem fejtett ki nagyobb tevékenységet, mert a török viszonyok alakulását akarja bevárni. Az árnívó ezért igen keveset változott. A nemzetközi piac értékei tartott áron kerültek forgalomba, a helyi piacon a Rimát átmenetileg drágábban vásárolták, a többi csak némi árengedménnyel volt elhelyezhető. A készáruipiacon az Általános Készén és a Salgó részvényért néhány koronával többet fizettek. A zárlat csendes maradt.

Az előzőszen kötetelt: Osztrák hitel 654.25—655.75, Magyar hitel 559.75—560.50, Rimamurányi 792.75—795.75, Államvasut 717—171.50, Déli vasut 103, Városi villamos 408.75—410.75, Közuti vasut 768.25—769.50, Magyar bank 664.50—665.50, Agrárbank 525.25, Szászvári 385, Általános Készén 1092.50—1100, Salgószén 778—780, Egyesült izzó 374—377, Klotild 325—327, Hungária-szálló 850, Tannin 809.

A déli tőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 654.25—654.50, Magyar hitel 559.25—560.50, Jelzálogbank 462.25—463, Rimamurányi 791.75—793.25, Déli vasut 104—105.50, Városi villamos 409.50—410, Közuti vasut 769—769.25, Magyar bank 664.50—665, Agrárbank 525. Ált. Készén 1097—1099, Salgószén 779—781, Szászvárosi 377—379, Adria 528—529, Atlánika 300—301.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, aug. 13. (Magyar értékek zárlat), 4 száza lóko arany-járadék 107.90 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy — Magyar hitelbank részvény 858.50 Magyar leszámítoló és váltó részvény — Rimamurányi 787.75. Magyar cukoripar — Adria hajó-

zási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 87.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 422.50. Kassa-Oderbergi Vasutárs. —, Magyar jelzálogbank 463.50 Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, aug. 13. (Osztrák értékek zárlat), 4.2 száza lékos papír-járadék 87.50, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.05 1860-as sorsjegy 1885, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 334.15 Bécsi Bankverein 537.50 Osztrák-magyar bank 2073. Déli vasut 104.— Dunagőzhajózási r.-t. 1343. Dohány részv. 344.— Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bankv. 117.73 Osztr. Lloyd 537.— 4.2 száz. ezüst jár. 87.50—90.90 Osztr. koronajáradék 87.50, 1864-es sorsj. — Osztrák hitelintézeti részvény 653.50 Union-Bank 618.40 Osztrák Länderbank 537.50 Osztrák-magyar Államvasut 714.50 Elbevílygyi vasut —, Alpesi részvény 1036.25 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 24.12 Lipótkohó 846.— Török sorsjegy 242.—

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 13. (Értéktőzsde.) Különösebb kínálat hiánya folytán a mai tőzsdei forgalom általában szűk keretek közt mozgott. Élénkebb forgalom csak hajózási részvényekben volt, amelyek a különböző társaságoknak az üzleti helyzetéről alkotott kedvező ítélete folytán szilárdan indultak és később is előnyben részesültek. Az üzlet további folyamán csak Hanza-részvények gyengültek ismét nyereség-realizációk következtében, aminek folytán egy ideig a többi hasonló értékek emelkedő irányzatában is nyugalom állott be. A többi értékekben nyereség-realizációkat eszközöltek. Villamossági részvények, amelyek eleinte szilárdak voltak, később szintén visszamentek. Belföldi bankok ezzel szemben szilárdak voltak, hasonlóan török sorsjegyek. A Hapag és Lloyd-részvények szilárdasága később barátságosabb hangulatot teremtettek, de a magánkamatláb drágulása a forgalom élénkülésére akadályozólag hatott. Kanada-részvények, amelyek lényegesen alacsonyabban indultak, végül javultak. A készáruipiac ipari értékei egyenlően irányzattal bírtak. Napipénz 4—4.50 százalék, magánleszámítolási kamatláb 4 százalék.

Berlin, aug. 13. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró ár-folyam, Pénz, Áru, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalom, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Posti haz. tp. ny.-k.

4. százalékos osztrák aranyjárdék — osztr. hitelrészvény — Déli vasút 19.40 orosz bankjegyek 216.35, 4 százalékos új orosz kölcsön 93.60, Discontó Commandit 187.10, Dinamitruszt 180.40, Harpeni 197.20 Unifikált török járadék 90.50, 4.2 százalékos ezüstjárdék — 4 százalékos magyar aranyjárdék 90.30, Magyar koronajárdék 87. — Osztrák-magyar államvasút — Bécsi váltóár 848.50 Olasz járadék — Ált. villamos sági Edison — Gelsenkirchoni — Laurakohó 177.40.

Frankfurt, aug. 13. Zárlat. 4.20% papírjárdék 90.40, 4. száz. osztr. ar.-jár. 96. — Magy. ar.-jár. 90.30 Osztr. hitelint. részv. 204.50 Osztrák-magyar államvasút 162.87 Eszakyugati vasút — Bustleh radi vasút — Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bank verelem 184.70 Villamos részvény — 3 százalékos magyar aranykölcsön 73. — 4.2 százalékos ezüstjárdék 90.65, Osztrák koronajárdék 87.40, Magyar koronajárdék 87. — Osztrák-magyar bank 148.25 Déli vasút részvény 19.12 Elbavölgyi vasút — Bécsi váltóár 848.75, Párisi váltóár 810. — Union bankrészv. —

Hamburg, aug. 13. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüstjárdék 90.40, 1860. sorsjegy 165. — Déli vasút 19.50 4 százalékos aranyjárdék 96.40, Osztrák hitelrészvény 205.25, Osztrák-magyar államvasút — Olasz járadék 96.75, 4 százalékos Magyar aranyjárdék —

London, aug. 13. Angol consol 75. —

Páris, aug. 13. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.32 Osztr. aranyjárdék 97.30, Magyar arany járadék 92.25, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 306. — 3.74 százalékos Olasz járadék 97.45 Déli vasút elsőbbségi kötv. 265. — 5 százalékos marokkói járadék 532. — 4 százalékos 1890. román köles — 4 százalékos amori román jár. 92.75. 5 százalékos orosz járadék 105.90. 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.30, 4 százalékos spanyol jár. 93.90 4 százalékos unifikált török jár. 91.10 Török sorsjegy 207. — Török dollár részvény 367. — Osztrák földhitelintézet 1395, Osztrák Länderbank 578. — Magyarjelző bank — Banque de Paris 17.24, Banque Ottomane 692. — Osztrák-magyar államvasút — Déli vasút 110. — Meridionalvasút 596. — Hartman gépgyár 835. — Rio Tinto 19.98, Sucerie d'Égypte — Tula 1019, Erikányi kőszén 412. — Chartered 38.25 De Beers 505. — East Rand 76.25, Jagersfontein 156. — Trans. Land Compan 42.25 Váltó Amsterdamra (rövid) 209.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.34, Váltó Bécsre (rövid) 104.75 Váltó Belgiumra (rövid) ^{1/32} Olasz arany váltó (rövid) ^{1/16} Váltó Svájcra (rövid) ^{1/16} Csekk Londonra 252.75 Magánkamatliból ^{2/3}

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.
Finom korpa azonnali szállításra ... 11.90—12.10
1913. aug. ... 11.60—11.80
szeptember—december 11.40—11.60

Durva korpa azonnali szállításra ... 12.—12.20
1913. aug. ... 11.80—12.—
szeptember—december 11.80—12.—

Zsiradékok.

Disznósír budapesti ... 153.—154.—
Szalonna.
Városi 3 drbos ... 141.—142.—
... 129.—130.—

Kőbányai sertésvásár

Aug. 13. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felül súlyban) 156—157 fillér. Fialat közép (páronkint 251—320kg-ig terjedő súlyban) 164—166 fillér. Közép (páronkint 240—280 kigr.) 170—174 fillérig.
Sertéslétszám: 1912. évi aug. 11. napján volt készlet 37783 drb. — 1912. aug. 12-én felhajtott 28 drb. — 1912. aug. 12-én elszállított 423 drb. — 1912. aug. 13. napjára maradt készletben 37303 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától. 1912. aug. 13.) Előző napi eladatlan maradványa 255 drb sertés. Pótfelhajtás 156 drb sertés. Mai felhajtás (egy negyed 4-ig) 779 drb sertés. Összesen 1190 drb sertés. Eladatott 1043 drb sertés. Mai maradvány 147 drb sertés.

Árjegyzés. Zsirsertes. Öreg I. rendű 350 klg. felüli ételsúlylevonással 152—160 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. ételsúlylevonással 144—146 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 158—166 fillér. Fialat közép 220—300 klg-ig ételsúlylevonással 162—176 fillér. Fialat könnyű 120 klg-ig ételsúlylevonással 166—170 fillér. Hussertes nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 156 fillér. Hussertes könnyű 140—300 klg-ig ételsúlylevonással 160 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár

Aug. 13. Felhajtott: 1011 drb élő borjú (közte 12 rugott).
Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 112—120 fillérig, kivételesen 122—132 fillér, közepminőségű élő borjúkért 100—110 fillérig, silány és rugott borjúkért 80—92 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül).
Az irányzat lanya volt, az árak 4—6 fillérrel kgr.-kint esőkentek.

BELATINY PEZSGŐ

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:
Hazánkban az ország északi, meg keleti részeiben volt még csapadék. Nagyobb mennyiségben azonban csak elvétve és zivatarok kíséretében esett az eső. (Akmszlatina 39., Vaskoh 30 mm.)
A hőmérséklet erősen súlydelt és napi közepe 6—8 C fokkal maradt a normális alatt. Maximuma 25 C fok volt Kecskeméten, minimuma pedig 1 C fok Tatraüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Egyelőre melegebb idő várható, nyugatról növekvő borulással és később esővel.
Sürgönyprog.: Melegebb, nyugaton borulás, később eső.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A-Szatina	63.3	9.5	SE	2	0	14	7
Ungvár	60.9	11.6	W	1	0	19	9
Késmárk	61.3	8.0	S	1	2	18	11
Losonc	60.7	8.9	W	1	3	21	12
Ogyalla	59.7	12.6	W	1	4	20	11
Budapest	60.9	18.4	NW	2	2	22	12
Hérsény	58.8	12.6	SE	1	4	20	9
Keszthely	59.9	10.0	NW	1	1	18	8
Pécs	61.3	11.2	SE	2	0	18	10
Zágráb	59.9	11.2	EN	2	3	18	9
Püme	59.2	16.9	W	1	2	21	12
Szeged	61.5	18.6	W	1	0	21	14
Temesvár	62.5	13.0	W	1	4	22	12
Nagyvárad	61.9	11.3	S	1	4	19	8
Kolozsvár	63.6	13.6	W	1	4	21	12
Nagyzeben	63.4	18.3	SE	1	2	23	11
Szatmár	—	18.4	W	1	1	20	12
Eger	—	12.2	N	1	0	22	12
Arvavárja	—	11.7	E	2	4	14	7
Selmeczbánya	—	10.1	NW	2	0	16	8
Komárom	—	00.0	NW	2	3	—	—
Magyar-Ovár	—	14.2	NW	1	4	19	12
Sopron	—	14.4	NW	1	4	19	10
Eszék	—	11.4	NW	1	1	23	9
Győr	—	15.2	SW	1	5	20	11
Dérecs	—	12.9	W	2	4	22	13
Kecskemét	—	12.3	W	2	1	25	11
Oroszáza	—	18.0	W	0	0	22	12
Arad	—	00.0	—	—	—	—	—
Zombolya	—	18.3	—	—	—	—	—
Versecz	—	14.8	SW	2	1	26	12
Orsova	—	15.1	NW	1	1	28	14

„EGYETÉRTÉS”

politikai naplap.
Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

— Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből. —
IRTA: DÉRI GYULA.

Nem mindegyik lap vette át egész terjedelmében ezt a közleményt, de négybe vagy ötfé változatlanul bele csuszott.
Kétségtelen volt, hogy valaki a késő éjjeli órákban végig házalta vele az összes lapokat s ahol nem volt nagy a lelkiismeretes ellenőrzés, oda sikeresen becsempészte. De kicsodának állhatott ez érdekében?

XI. FEJEZET.

Rombadölt boldogság.

Hamilton Vilmos igen rossz kedvvel ment aznap a hivatalba.
Hogy nem aludta ki magát, az nem lett volna baj; pihent erő volt, egy éjszakának oda se nézett.
De nyugtalanította a család sorsa, mely iránt érdeklődött és eszébe jutottak a szeretett asszony szavai, ki azt mondta neki, hogy amint egy szó nyilvánosságra kerül az ő multjokból, nekik azonnal távoznok kell a fővárosból.
Tizenegy óránál nem állta tovább a töprengést, távozott a hivatalából és fölkereste Bérczyeket.
Vizekit már ott találta, mellette ült Erzsí és az anyja, Magda nem volt látható.
Erzsinek ki volt sírva a szeme, Bérczyné csak sápadt volt nagyon. Hidegen és fásultan beszélt.
— Hogy minket valami átok fogott meg és hogy ami eddig történt velünk, még ez csak kezdete volt a szerencsétlenségeinknek, én azt egészen világosan tudtam. Ezért élünk olyan visszavonulva, kerültük még a rokonainkat is, pedig a fővárosban vannak

elegen és köztük nem egy jómódu és előkelő. Féltem ettől, ami most történt velünk és ha tőlem függ, én sohase egyeztem volna bele ebbe a nyilvános szereplésbe.
— De ki gondolhatott ilyen katasztrófára? — szólt Vizeki. — Érténem, ha ez egy hét múlva következett volna be. Egy hét alatt az emberek sokat összebeszélnek az olyanokról, akik utjukat kereszteszik és ezen az uton szobajöhöz egyetmás. Hanem mindjárt az első napon, a világalépés első kísérletével egyidejűleg intézni ilyen orvttamadást ártatlan emberek, gyöngé nők ellen, olyan gazság, amit nem szabad bosszulatlanul hagyni.
— Mit akar tenni? — kérdezte Bérczyné összeretenneve.
— Már intézkedtem, hogy megtaláljuk azt a titkos kezdet, mely ezt az aknát készítette és felrobbantotta. Ormódi már azóta végig járja a szerkesztőségeket. A béli tudósítók körében bizalmas összeköttetései vannak, ezen az uton többet meg lehet tudni, mint követelő fellépéssel.
El pillanatban csöngetés hallatszott.
A főispán jött.
Ujságokat tartott a kezében, a zsebéből is azoknak a széle látszott ki.
— Itthon vagy? — kérdezte fújva a nagy, kövér ember Bérczynétől. — Nagyon helyes, hogy talállak. Olvastad?
És elébe tartotta a közleményt.
— Olvastam! — szólt hidegen az asszony.
— És mit mondasz hozzá?
— Azt, hogy igaz.
— Igaz? Az egész igaz?
— Az első betűtől az utolsóig. Aki ezt írta, nagyon jól ösmerte a történetünket.
— Ugy? Jól ismerte? És hol maradok én? Hát másnak szabad volt azt tudni, hogy te egy kétnévű embernek voltál a felesége és én csak most, ilyen uton értesüljek erről?

Hiszen ha az igaz, hogy a te férjed azonos volt azzal a Wittkovszkyval, akit az egész világ gyilkosnak tart és te ezt tudtad, akkor te engem gyalázatosan csalsz-tíz vagy husz esztendő óta . . . .
— Én nem tehetek arról, hogy hozzáadtál — szólt Bérczyné. — Tőled kért meg, te voltál a gyámom. Te nézted át az írásait, az oklevelét, meg egyebeket.
— Nem arról van szó! A hamisítók ellen nem lehet védekezni. De miért titkoltad el előttem a régi nevét? Ez csalás és ezt nem viszed el tőlem szárazon. Nekem azt tudnom kellett volna, hogy ezek a gyermekek egy merénylő, egy gyilkos gyermekei, de te hallgattál róla, összeköttetésben akartál maradni velünk, a család szeplőtlen származásu tagjaival és mostan kompromittáltál bennünket, tönkre tetted a hírnevünket. Ez a köszönet azért, hogy tíz esztendő óta urilag tartottalak benneteket. De ennek vége! Érted? Vége. Ismertük egymást. Tőlem ezentul egy falat kenyeret ne várjatok.
Vizeki állott most Gyöngyössy Bálint elé.
— Nem jól cselekszik méltóságod, hogy ezeket a lesújtott hölgyeket életük ilyen nehéz pillanatában szemrehányásokkal és fenyegetésekkel illeti.
— Hát ön kicsoda és milyen jögon mer engem leczkézteni? — kérdezte Gyöngyössy, kevélyen nézte végig a fiatalemberen.
— Én, uram, csak egy hónap múlva lesz még ügyvéd, de mert ön tudni akarja, tehát ha úgy tetszik: e pillanattól fogva Erzsinek a vőlegénye vagyok!
Kipirult az arca, amint kimondta és kérdő tekintettel nézett a leányra.
Az szó nélkül repült hozzá és zokogva borult a keblére.
(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1912. augusztus 14-én.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ (BUDAI SZINKÓR)

Hivatások urak.
Társadalmi színmű 3 felvonásban
Írta: Földes Imre.

Kezdete 1/2 8 órakor

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Csütörtökön, augusztus 15-én

Évadnyitó diszeloadás!

A bicikliző Klein-család Budapest kedvencei. Lydia & Amelys, smaragda, Bros. Redam, Gügü. A mexikói nagybácsi, Tihamér találmánya. The 7 Bathing Belles. Szász Ilona, Virág Jenő új szöveggel és a többi elsőrendű attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztárána és a városi jegyárúsió helyeken. Előadás után Royal-Cabaret!

BUDAPESTI SZINHÁZ

Kristóf, te csalsz!

Enekes bohózat 4 felvonásban
Írta: Lauf Károly.

Személyek:
Zatkuretzky Kristóf Szerény Anna Veszprémié
Eva Székely R.
Dr. Kovács Rózsabogyi
Csiz Muki Ferenczy
Csondes Richárd Szabolcs
Csalárdi Fekete
Zokogó Fifi Pataky V.
Kövér Tódor Fenyvesy
Sarolta, neje Delliné

Kezdete 1/2 8 órakor

MAGYAR SZINHÁZ.

Zárva.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Zárva.

Heti műsor:

Augusztus hó	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkór)
15 Délután: Csütörtök — Este:	Az asszonyfaló Kristóf te csalsz	A herceg kisasszony A drótosót
16 Péntek ...	Kristóf te csalsz	A kis barát
17 Szombat ...	Kristóf te csalsz	A kis barát
18 Délután: Vasárnap — Este:	Az asszonyfaló Kristóf te csalsz	Abrahám a menyországban A kis barát

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE
Áthelyezve: **Károly-körút 10. sz. alá.**
Fájós fogak gyógygyítása Szájpadlásnélküli műfogak, aranyhidak, koronák.
Tartós fogtömések. Jól használható fogorok
Foghúzások (altatásban is). elkészítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-48
Minden este 9/8 órakor
nagy előadás
Óriási műsor! — Madame Maude Wulff az arany amazon.
Hagenbeek vadállatai. All ben Hamad 24 tripolitaniai ben-
guinok. Csütörtökön és vasárnapon 2 előadás.

Jardin de Paris

Erzsébet királyné-ut 1. Telefon: 167-25.

Kezdete 9 órakor. Kezdete 9 órakor.

Augusztusi új műsor !!

ALWIN NEUSS

a berlini Deutsches Theater v. tagja
vendégszerepel szenzációs szöveggel
és a „Roméo bucsuja” e. szkecesben.

Clair Kretschmer | **Sajó Géza**
Kornai Berta | **Ferenczy Károly**

Maud Hawley, Erna Alberty, dr. Erdélyi, Rombai
Lili, Szentirmai, „Szerelmem részletfizetésre” operett.
„A patronázs”, Képviselők a börtönben” stb. stb.

A Tabarin: Tonny and Chica, Oyra-Oyra, Just
and Gabriella, La belle Ferrero stb. stb.

Fővárosi Orfeum

VI. Ráczmező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

1912. augusztus 15-én,
csütörtökön, esti 8 órakor

Megnyitó- előadás.

XII-ik évad.

Elsőrendű műsor!

JEGYELŐVÉTEL augusztus 14-étől kezdve a nappali pénztárnál 10-1 és 3-6 óráig, elővételi díj nélkül.

A mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom, hogy
Képviselőházi étterem és kávéházamban
az eddigi árakat a nappali forgalomban tete-
mesen leszállítottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme
páratlanul álló, kellemes szórakozó helyet hozzáférhetőbbé tegyem.
Minden este művészeti zene **Silving Berthold**
karmester vezetésé alatt.
Teljes tiszteléttel
Czipóth József
tulajdonos.

ANGOL PARK.

Városliget. Hermina-ut 57-65.

Ma, szerdán este
nagy souvenir-ünnepély.

!! A 600.000-ik látogató jutalmazása !!
Csupa meglepetés!

Minden 10-ik látogató szerdán este szabadjegyeket
kap valamely látványossághoz.

Az Ujvári-Varietébe félárú jegyek!
A táncteremben nagy Bal-Mabille!

11 órakor eredeti Polonaise. Táncoolja 100 pár.
Csütörtökön este tündéri tűzijáték és
nagy ünnepély.

**Az Ujvári-Varieté-
ben 16-ikától: VENTURINI,**
a misztériumok királya! Óriási szenzáció!

KOLLARIT
BÖRLEMEZ AUGANTOS VÍRÁG
BIZTOS és TOOTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLMEZ

kaucsuk composicióval
bevontruganyos, vihar-
biztos, szagtalan fedél-
lemez mezőgazdasági
és gyári épületekre a
legalkalmasabb. Viz-
hátlan, a legnagyobb
viharnak ellentáll. Nem
kell mázolni és így fen-
tartási költséget nem
igényel. — Gyártja
Kollár és Társa

Budapest. Központi Iroda: V., Pozsonyi-
ut 2/c. Törzsgyár: Kohn és Fried Uipeat.

„Altvater”
Gessler
Budapest

ROYAL-ORFEUM:

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Csütörtökön, augusztus hó 15-én

Évadnyitó diszeloadás !! A bicikliző Klein-család.

Budapest kedvencei.

Lydia & Amelys | **A mexikói nagybácsi**
Smaragda | **Gügü**
Bros. Redam | **Tihamér találmánya**
The 7 Bathing Belles

Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szöveggel
és a többi elsőrendű attrakció.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a
Royal-Orfeum pénztárána és a városi jegy-
árúsió helyeken.

Előadás után **ROYAL-CABARET**

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Csütörtökön, e hó 15-én pont éjfélkor nagy megnyitó előadás.
szenzációs ének- és tánct attrakció! Többek közt: Alice
Allings, Hella Wenig, Berta Walero, The English Meermaids,
Mery Byron, Helene Kirchofer, The Beautiful Lavarin,
Mirka Franka, Klein Sextett, Lydia & Amelys, Sisters
Sylvester, Arany Sári, Regina de Matignon, Fodor Vilma, Kelemen
Boske, Antal Irén, Olna Elza, Feledl Margit Daisy Grey, Szalóky
Szidi, stb. stb. Kukó Vince zenekara. Bal-mabille. Keringőverseny
reggelig. Új nóták, új táncok. Kedélyes mulatság.

BRISTOL

Elsőrangú szálloda.
Kávéház és étterem.

BUDAPEST-DUNAPARTON.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb költséget nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
..... (Főpostával szemben) .....

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR :

legújabb kötete

TOLSZTOJ:

Hadzsi-Murát

Regény.

Az ördög

Elbeszélés.

374 oldal. Ár a díszesen
kiállított kötésben. ...

Kor
190

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tuatonkint 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuatonnál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tuozatja 12.—korona. 3 tuozatnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 2, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

DARANYI LEGUJABB MODELLO Számloló
ÉS LÁTHATÓ IRASU
összeadógépei

nem szorúlnak reklámra.
Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.
Telefon 180-84. Budapest, VI., Váci-körút 37.

DARANYI MIKSA
Első Magyar Számloló- és Összeadógép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árszabályozó helyén.

GRÓF MONTE CRISTO
DUMAS nagy regénye
négy kötetben teljesen megjelent.

Mindazok akik előfizetnek az **ÚJ IDŐK**-re **ingyen kapják**

a rendkívül érdekesítő 1200 oldalra terjedő munkát. — AZ ÚJ IDŐK előfizetési ára félévre 10.—korona. — Kiadóhivatal: Epost, VI., Andrássy-ut 10.

A világhírű eredeti angol **The Champion és Premier**

kerékpárokat dupla harang-össapágyval és szabaddonfutóval, 3 és 5 evi jótállással, minden árfelelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszokat és oszszéket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagybani eredeti gyári áron szállítunk vidékre is **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár- és alkatrészkereskedők Budapest, VIII., kerület, József-körút 41. sz. Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút s. Díszárjegyzékünk 1800 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérmentve.

Részletfizetésre is!

Amerikai redönyös írószaktak. — Összerakható könyvszekrények. — Angol búrgarnitúrák. — Redönyös aktaszekrények. — Teljes íróberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai íróabutertelepe, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

Helyeny vagy idült **bujakór - bántalmak**

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párizsi orvosi akadémia által engedélyezve és a párizsi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak. Mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 62 darab tartalommal 11.—kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

BUTOR Kézpőnzért és részletre Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamatnem számítatik. Háló, obédli, uri és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BÓDÓ butornagykereskedő Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

IPAROSOK OLVASÓTÁRA

Szerkeszti **MÁRTONFFY MÁRTON**

XVIII. éviolyam

1-2 sz.: Resofszy Viktor. Az asztalosság költségvetésana különös tekintettel a kisiparra 1 K 20 f.

3. « Orel Géza dr. A technologia köréből. 60 f.

4-5. « Hasznos olvasmányok. 1 K 20 f.

6. « Tarcal György. Apró történetek. 60 f.

7. « Kerekés György. Kassa város gazdálkodási viszonyai a XVII. században 60 f.

8-9. « Simkó Endre. Az emberiség jötevei. Nevesebb felfedezők a természet-tudományok és az ipar terén. 1 K 20 f.

10. « Cserjési Károly. Az ötvösség technológiája. 60 f.

Kaphatók: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál BUDAPEST, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Az **ATHENAEUM KÖNYVTÁR** legujabb kötete:

Minden idők legnagyobb írójának két ismeretlen remekműve:

TOLSZTOJ: Hadzsi-Murát (Regény) **1 Kor 190**

Az ördög (Ebeszédés) **1 Kor 190**

374 oldal. Ára díszesen kiállított vászonkötésben ...

Eddig megjelentek:

Kóbor Tamás: Komédiák. Novellák (424 oldal).
Bíró Lajos: Glória. Nov. (448 o.)
Balzac: A számárbőr. Reg. Fordította Marsányi K. (397 old.)
Zola: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Átilia. (448 old.)
Dickens: Két város. Regény. Ford. Ballint Mihály. (448 oldal)
Anatole France: A Pinpelnak szigete. Regény. Fordította Öblöny György. (320 oldal)
Csuhov: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal).
Götsche: Szarolam és a 613k világháiban. (1152 o.) Két kötet

Kiadja az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r.-t. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő

Részvénytársaság Budapest, V. ker., Dorótya-utca 6. sz.

Terveztünk és vállaltunk 1870 óta téglágepítőket, eszeréptéglagyárakat, chomotte-gyárakat, mészégetőket, magnesitműveket, tüzelőberendezéseket, gyárkéményeket, kazánfalazásokat.

Több mint 5000 építkezés.

THE GRESHAM ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítástól 1846-ban.

Magyarországi Igazgatóság Budapeston V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ. (Sajdás palotájában)

Előtag életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjaz feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfelvételét kiválóan liberalizáltak. Kötvényfelvételük és megtámaszthatatlanok. Légihajózás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, portuláris károkozottság nélkül. Fedezetül letelt kötvényeinél felet kivánásukra a biztosítás átvénybeépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: üngylikesség, párhaj vagy bírdi ítelet folytán előálló halálesetekben.

Vagyonállás 1910. decz. 31-én	351.806.657.15
Érvényben levő biztosítások	610.000.000.—
Biztosított feleknek kifizetendő kártérítés	648.929.287.93
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg	86.764.941.50
Magyar értékben tánylog elhelyezett díjtartalék	38.042.252.10

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösek közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Venezia-ban és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajókat modern kényelemmel, hátfülkékkel, kávézó étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyi-iroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodáit.

E hirdetés rovathon minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérről, kompakt betűkből szedve 6 fillérről fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovathon minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérről, kompakt betűkből szedve 6 fillérről fizetendő.

Gazdag
brazíliai hölgy, egyedül álló fiatal, gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan házasságra lépne egészséges, jellemes emberrel, akár vagyontalanul is. Fides, Berlin 18.

Csemegeszlőt,
légyvárásokat postakosárként K 7.50. csemegeszlő, táblakörte, rétesalma vagyosan K 4.—Turkesztándínya, uborka, paradicsom, paprika, tojés kukorica K 1.60. Szabó Csongrádról.

Ananászbarackot,
csemegeszlőt postakosárként K 8. táblakörte, csemegeszlő, csemegeszlőalma K 4. Turkesztándínya, paradicsom, uborka paprika, tojés kukorica 1.60 ismétlődőknek, előnyár-ajánlatot Szabó Géza, Budapest, Mátyás-utca 9.

Csészlőkészletek
minden nagyságban, legkisebb szerkezetben, teljes szavatossággal, kedvező árban és előnyös fizetési módokat mellett, azonnali szállításra ajánl Szűcs Ödön gépkerskedelmi vállalata. Budapest, Nagymező-utca 66.

Könyvtár,
írásoknak, műkedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köz- és értékes kiadások és hungarikák, kisebb részekben is eladó. Szíves megkeresések a kiadóhivatalt utján Könyvtár jellegével kértnek.

A magyar memóri-irodalom érdekessége!

ZICHY GÉZA GRÓF
EMLÉKEIM

Első kötet

Ara 6 korona

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Részpénzért

vagy hitelre egy-egynek kedvező feltételek mellett szállított teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és dírtólmentem, hogy ilyen

olcsón

sehol nem kap modern háló, ebédlő, úri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szűfölt raktraktámat, itt jutányosan

vehet

leggyorsabbul a legolcsóbb kivitelű minden fajta

BUTORT

Nagy Imre

(lakberendezési vállalkozó üzég)

BUDAPEST,

Váci-körút 9. szám

(Bejárati Serecsen-utca 1. sz.)

Aranykorlátok album 1 K.

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítottunk háló-, ebédlő-, úri- és szalon- bútorokat, szőlő-, kávéházbereendezéseket, rézbútorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Bútoralbum 1 korona. Állandó- és lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. sz.

Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerliczy-utca 7. sz.
Diszes bútoralbum 1 kor.

Nappali

kereskedelmi szaktanfolyam (Engedélyezett 40988—1910. sz. min. szervezett alapján.) A tanfolyam fentartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők kiképzése. A tanfolyamra olyan nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Állásbiztosítás. Tájelőzetes. Telefon 79—45. Beiratkozást elfogad az igazgatóság, Andrassy-út 67. (bejárat a Vörösmarthy-utca felől.) Elnök dr. Vázyenyi Vilmos orsz. képviselő. Igazgató: Aranyosi Miksa felelős. Isk. igazgató

INGYEN

küld érdekes árjegyzéket

fényképezőgépek

és kellékekről

Chmura S.

optikai műintézet

Budapest,

IV., Ferenciek-tere 2. sz.

„Hungária

beszélő-gépek

többszerműkök és

kizárólag eredeti első-

rangu gyártmány, rész-

letfizetésre is olcsón

kaphatók.

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4.

Kérjen Árjegyzéket.

Még nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítottunk háló-, ebédlő-, úri- és szalon- bútorokat, szőlő-, kávéházbereendezéseket, rézbútorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Bútoralbum 1 korona. Állandó- és lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. sz.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3. telemelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander bútorok, úri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 82—13. 28599

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliánssokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronás költségmentesen kíváltak és teljes értékűt kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő

BUDAPEST,

Király-utca 91. sz.

Isabella-utca sarkán.

Öreg

hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, bútorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischograd Jakab, Akácfa-utca 45. I. 5. Lelkesölápra jövök.

AZ

ATHENAEUM

KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

Minden idők legnagyobb romjainak két kamérlon romképműve:

TOLSZTOJ:

Hadzi-Murát

(Regény)

Az Ördög

(Elbeszélés)

374 old. ... Ara

Eddig megjelentek:

KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)

BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)

BALZAC: A számár. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.

DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Pingvinek szigete. Regény. Ford. Böllény Gy. (320 o.)

CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal)

BÖLSCHÉ: Szerlem az éjszaki világban. (1152 oldal). Két kötet.

Minden kötet

ára ...

190

Kapható minden

könyvtárban. Kijelölés az Athenaeum irod. és nyomdai r.-tára.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.

Telefon: 62—80.

Alapított 1886-ban

Kitűnő fegyverek

öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadísznek. Werndl gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Werndl lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyral 25 K. fegyverszif 1 korona, éles tölthető darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrassy-út 12.) tartatnak. Legelőszőbb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, Körtöth-amerikai-könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan eső tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket állásajánlat állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrassy-út 12. szám.

OLÁH GÁBOR:

KORUNK HÖSE

Verses regény.

Ara 3 korona.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: LampeL R.

könyvkereskedésében

(Wodianer F. és Fiai r.-t.)

Budapest, VI., Andrassy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványság tartós, szép telt testidomokat nyernek — Hölgyek remek kóbel. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszőgönység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kijelölés: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Közönség levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Budapest, VII., Isván-ut 11. II/A. Telefon 156—80.

Opera-pensio

Bpest, VI., Andrassy-út 21. Gyönyörű szobák. Kitűnő konyha. Legszolidabb otthon családok és egyesek részére. Club és hivatalnok ebédek mérsékelt áron.

Herefejtőgépek

minden nagyságban, legteljesebb szavatossággal azonnali szállításra legelőnyösebb árakban megvételre ajánlatnak. Szűcs Ödön Budapest, Nagymező-utca 66. sz. cég által.

Zálogcédulát,

brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kortész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosárakban K 8.— Barta József konzervgyára Folka (Szepes-mogyó).

Boroshordók

új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szilvoniái tölgyfából, horzivatnyuk, „para” borítólók, horszajtok, szőlőzúzó, pincelészterelési otkkek olesobban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz. Telefon 57—72. Árjegyzék ingyen.

Szingzag

természeti leírások!

Makay Béla

Hegyen-

Völgyön

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbiek. Ilyet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ara 6 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél

Budapest, Andrassy-út 21 és

minden könyvkereskedésben.

MAKAY BÉLA

uj könyve:

A LÁP VIRÁGA

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bábajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Ara 4 korona.

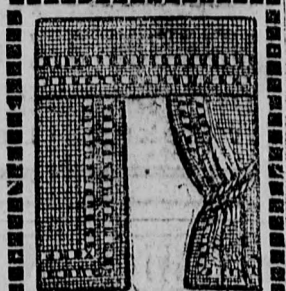
Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél

Budapest, Andrassy-út 21,

valamint minden könyvkereskedésben.

Függöny

Kongressz-szövetek

85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat.

Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyiparos

Budapest, VI., Dessőffy u. 5.

Tokaji számorodni

1906. évi 5 liter 11 korona, tokaji édes asszu bor 5 literes üveg 12 korona bérmentve, Gritner Lajosnál, Tokajban.

Piaczi tászkát

viaszos gyormekköttényeket

kereskedőknek olcsón szállít Galamb Zoltánné, Jászapati. Ingyen csomagolás. Bérmentve szállítás.

LEFKOVICS A.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűtőszékák 60 kor.-tól feljebb. Elváltatok mindentelő kutsivatnyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF

Budapest, VII., Wessőfny-u. 51/E.

Telefon 113—40. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MIKSZATH KÁLMAN

utolsó könyve:

Tövikes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regényteredéke.)

Ara fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél

Budapest, Andrassy-út 21,

valamint minden könyvkereskedésben.

FATIME és SEMIRAMIS

ővszer-különlegességok a világ legkiválóbb minőségű Valogatott I-a paraggi gyártmányok. Elefántcsontszobron tartályai vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltűnő biztonságot nyújtanak! Elszakíthatatlanok! Több évi raktározó képesség! Ár tucatonként 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitűző vásárlásnál 20% rabatt. Szétkldés azonnal, titkár-tás mellett.

KELETI J.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.